IVO GUGIĆ

MARIJANSKO KLASJE

Ivo Gugić

MARIJANSKO KLASJE

ODOBRENJE BISKUPSKOG ORDINARIJATA
Biskupski ordinarijat u Dubrovniku
Br. 221/54.

Biskup
Pavao Butorac

Ivo Gugić

MARIJANSKO KLASJE

SEDAMNAEST GOVORA O MARIJI

DUBROVNIK

1959.

BEZGRJEŠNOJ BOŽJOJ MAJCI

SUOTKUPITELJICI I MAJCI CIJELOG RODA LJUDSKOGA

POD KOJE SAM ZAŠTITU STAVIO SVOJE SVEĆENIŠTVO

O STOTOJ GODIŠNJICI PROGLAŠENJA DOGME

NJEZINOG BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA

I DESETOJ GODIŠNJICI MOGA MISNIŠTVA

POSVEĆUJEM MALENO DJELO

NA KORIST I PREPOROD DUŠA U BOGU

PO STOPAMA I ZAGOVORU BEZGRJEŠNE BOGORODICE

SADRŽAJ

	Strana
Predgovor	9
Cvijetak poniznosti (Očišćenje Bl. Dj. M.)	11
Sunce dvadesetoga vijeka (Lurdska Gospa)	17
Službenica Gospodnja (Blagovijest)	27
Velika Pomoćnica (Pomoćnica Kršćana)	33
Blaženom će me zvati svi naraštaji (Pohođenje Bl. Dj. M.)	39
Znak spasenja (Karmelska Gospa — Škapular)	47
Uzvišena kraljica (Uznesenje Bl. Dj. M.)	53
Blagoslovljena ti među ženama (Rođenje Bl. Dj. M.)	60
Jedno slavno ime (Presv. Ime Marijino)	64
Majka boli (Sedam žalosti Bl. Dj. M.)	70
Spasonosna veriga (Sv. Krunica)	83
Zajednička Majka (Materinstvo Bl. Dj. M.)	90
Uzor žrtve i milosrđa (Prikazanje Bl. Dj. M. ili Gospa od Zdravlja)	98
Najljepša između žena (Bezgrješno Začeće Bl. Dj. M.)	104
Najčišća Djevica	110
Poziv Majčinskog Srca (Fatimska Gospa)	115
U slavu Bezgrješnog Začeća Bl. Dj. M. (Prigodom 100. godišnjice proglašenja dogme Bezgr. Začeća)	124

PREDGOVOR

Slava i štovanje Bezgrješne Djevice raširenо je po cijeloj kugli zemaljskoj. Gdje god žive katolici, tamo se dižu veličanstvene crkve i sjajni oltari Njoj na čast. Preko svih pet kontinenata zemlje odjekuju zanosne Marijine pjesme, s kojima kršćansko stvorenje slavi Majku Otkupitelja roda ljudskoga, Suotkupiteljicu i Majku cijelog roda ljudskoga, Divni Uzor čistoće, Posrednicu i Djeliteljicu milosti i Kraljicu neba i zemlje.

Slava i štovanje Bezgrješne Djevice i Majke prenosi se po svem katoličkom svijetu poglavito danas, u ovoj godini, koju je Papa Pijo XII. proglasio Marijinom svetom godinom ili bolje — godinom Imakulate, kao uspomenu na stotu godišnjicu proglašenja dogme Bezgrješnog začeća Bl. Dj. Marije.*

U ovoj je godini objelodanjeno kod nas više zbirkâ propovijedi, od kojih su neke i posvećene Mariji-Imakulati, iako — malo čudno — nijedna od njih ne govori posebno o Mariji.

Da ispunim tu prazninu i udovoljim želji prijateljâ, koji su me na to sklonuli i hvalevrijedno preuzeli troškove tiska, izdajem ovu skromnu zbirku Gospinih pro-

povijedi. Sve sam te propovijedi već držao u svojoj župi i drugim dubrovačkim crkvama. Sakupljene ovdje, objelodanjujem skromno djelo, kao mali buket velike sinovske ljubavi i odanosti pred nogama Bezgrješne Djevice i zajedničke Majke Marije!

Svrha ove Marijine godine bila bi — po riječima naših biskupa — da se duše vjernika preporode u Bogu povezavši svoj život uz bezgrješnu Bogorodicu. Doprinesu li ove stranice i najmanji udio u tom pogledu, njihova je svrha postignuta, i trud obilno nagrađen.

Navodi iz sv. Pisma uzeti su iz prijevoda što ga je izdala »ARA« Sarajevo, 1941/42.

BEZGRJEŠNA DJEVICA BLAGOSLOVILA MALO DJELO!

Gruž, na Blagovijest 1954.

Ivo GUGIĆ

* Knjiga je imala biti objelodanjena g. 1954. Zbog materijalnih poteškoća izlazi istom sada.

CVIJETAK PONIZNOSTI

Kada čujemo za koju kreposnu osobu, kada nam se pripovijeda o njezinim vrlinama, mi se divimo takovim uzorima, iako ih ne poznajemo; štujemo ih i častimo, i srcem nam zavlada neko ugodno čuvstvo prama takovim osobama.

A tko od vas, predragi vjernici, nije još od djetinstva čuo za kreposti i vrline, za čast i visoko dostojanstvo naše nebeske Majke Marije?

Te su Njezine kreposti i vrline ne samo mnoge, nego i u najvećoj mjeri. Ona je bila svih milosti puna, tako, da nema jedne kreposti, jedne milosti, jednog dobrog svojstva, bez kojeg bi Mariju mogli zamisliti. Te Njezine izvrsnosti sile nas da Je štujemo, da Joj se divimo!

*

Svaka se čast iskazuje Bl. Dj. Mariji i na nebu i na zemlji zbog toga, jer je Ona Majka Sina Božjega. Odtud Joj sav sjaj i štovanje. Iz te časti proizlaze Joj i sve ostale, i zato je Ona Djevica časna, Djevica svake hvale dostojna i sve ono najljepše i najslađe, što Joj kršćanska duša u slavu i čast djetinjskom ljubavlju upravlja i srcem poklanja. Jer je tako časna kao Majka Božja, svi Je s nadahnutim pjesnikom pozdravljaju: »Blažena si,

o Djevice Marijo, i svake si hvale dostojna, jer je iz Tebe izašlo Sunce Pravde, Krist, Bog naš!«

Ali mi, predragi vjernici, pozdravljamo i štujemo Mariju ne samo kao Majku Jedinorođenoga Sina Božjega, nego i kao uzor i ogledalo svih kreposti i milosti, kojima Ju je obdarilo i ukrasilo Presveto Trojstvo.

Jedna od najvećih kreposti Marijinih je uprav Njezina besprimjerna poniznost, poradi koje je i Ona sama prorokovala, da će Je blaženom zvati svi naraštaji: »Pogledao je on u milosti na neznatnu službenicu svoju« — t. j. na poniznost službenice svoje, i zbog toga: »Gle, od sada će me zvati blaženom svi naraštaji« (Lk 1, 48).

Najveći dokaz Marijine poniznosti mi vidimo, predragi vjernici, uprav u današnjem Marijinom blagdanu, kad slavimo uspomenu na dan, u koji je Marija otišla praćena od svojeg zaručnika sv. Josipa, a noseći u naručju Dijete Isusa, da u Jerusalemskom hramu ispuni zakon očišćenja. Ovaj Mojsijev zakon, iako je vezao sve ostale židovske žene, po mišljenju svih svetih Otaca ni najmanje nije vezao Mariju. Marija, ne samo da je bila iznad tog zakona po tome, što se je taj zakon protezao samo na žene, koje rađaju naravnim načinom, nego i zato, što u Mariji, po posebnoj povlastici, nije moglo biti ni sjene nečistoće, pa čak ni one, koju je predvidio židovski zakon, i jer je po riječima sv. Augustina čistija od lijera i bjelja od snijega.

Ali Marija ne raspravlja o zakonu. Za Nju je dosta da je zakon naređen, i Ona ga vrši. Vrši ga, jer se u svojoj prevelikoj poniznosti nije ništa htjela razlikovati od drugih izraelskih matera, i jer nam je htjela ostaviti divni primjer, kako treba da pripravno vršimo zakon Božji. Marijino je materinstvo samo okrunilo Njezino Djevičanstvo, ali ono što je još tada svijetu bilo nepoznato, Marija opet u svojoj poniznosti sama ne otkriva, nego, jer bijaše majka — iako Majka Sina Božjega i to po kreposti Duha Svetoga, izjednačuje se s drugim materama i podlaže se ponizujućem zakonu čišćenja. Dapače, kaže sv. Lovro Justinijan, koliko god Je milost Božja nad zakonom dizaše, tim Je poniznost više sklonu, da se zakonu podvrgne.

Marija se, predragi vjernici, pokorava tom ponizujućem zakonu, iako mu, kako rekosmo, nije bila podvrgnuta. Kao što se Je podvrgavala zakonu, tako se Je uvijek podvrgavala i volji Božjoj, i to radosno i spremno. Na to Ju je silila ne samo Njezina velika ljubav, nego i velika poniznost. O, koliko nam dokaza za Marijinu poniznost pruža Njezin život! Mogli bismo toliko toga nanizati iz vrta Marijine poniznosti, ali smatram da je i ovo dovoljno, da uvidimo, kako je i nama slijediti stope preslavne Bogorodice po Njezinoj poniznosti i spremnosti u vršenju zakona Božjega.

Što je čovjek ponizniji, to ga Bog više uzvisuje. To nam svjedoči i život Božje i naše Majke Marije. Ona je bila ponizna, ali mora da je ta poniznost bila najdublja, kad Ju je Gospodin uzvisio na najveću čast, da bude Majka Sina Božjega. Toliko je Bogu mila poniznost! I nemojte se tome čuditi, jer znate, da se je i sam Božanski Spasitelj, premda Bog i kralj neba i zemlje, toliko ponizio, kad se je rodio od siromašne majke u priprostoj štalici, u jaslama. Kad su Ga htjeli okruniti za kralja, pobjegao je, a kad su Ga došli uhvatiti da Ga osude i muče, sam im se ponudio. Kad su Ga bolesnici, koje je ozdravio, hvalili, zapovijedio im je, da muče. A kad su Ga na sudu grdili i ružili, nije ni riječi progovorio! I jer se sličan slič-

nome približuje, pristojalo se, da se ponizi Stvoritelj i približi poniznom stvorenju, i tako Stvoritelj stvorenje odlikuje.

Marija je bila najizabranije i najuzvišenije stvorenje Božje. Kao buduća Majka Sina Božjega znala je, koja Joj čast i slava pripada, ali kod Nje ni toliko odlikovanje ne mijenja Njezinu poniznost. To smo vidjeli iz današnje svetkovine, to vidimo i iz svetkovine Navještenja i Pohođenja, kao i iz svih ostalih zgoda Njezina života. Na poruku poslanika neba, da će postati Majkom Božjom, odgovara, da je Ona ponizna službenica Gospodnja. Na vijest, da je Njezina rođakinja Elizabeta u svojoj starosti — a po milosti Božjoj — začela sina, ode žurno u brdske predjele, da je posjeti. Ne samo da je posjeti, nego i da za tri mjeseca služi njoj, daleko manjoj po časti. Treba se samo malo dublje zamisliti, da točno upoznamo, koja i kolika se ovdje poniznost krije. Marija je već Majka Božja, već zaslužuje da Joj se klanjaju ne samo ljudi nego i isti anđeli, i očekivati bi bilo, da toliko dostojanstvo ne će dopustiti Mariji, da se Ona prva ide pokloniti Elizabeti. Pa ipak ide, ide žurno i ne oklijeva. Ide, ne da kod svoje rođakinje počine, već da je u poslu zamijeni, da obavlja sve i najniže domaće poslove. Svi ti poslovi nijesu nečasni za kraljicu nebesku. Marija ih savjesno i rado obavlja, jer hoće da ostane ponizna, i jer zna, da je poniznost Bogu ugodna krepost.

Predragi vjernici! Onaj isti Bog, koji je pogledao na poniznost Marijinu, gleda i danas na poniznost svake kršćanske duše. Ponizno srce je Bogu najmilije. Učite se od mene — reče, jer sam blaga i ponizna srca. Poniznost je — uče nas svi crkveni učitelji, kršćaninu veoma korisna i potrebna: bez nje kršćanin ne može napredovati,

ne može posjedovati druge kreposti, a krepost i dobra djela vode u blaženu vječnost. Sv. Bernardo kaže, da je poniznost temelj i čuvarica kreposti — humilitas est fundamentum custosque virtutum, a sv. Grgur, da je korijen i početak kreposti. No, što je zapravo poniznost? Ponizan je u prvom redu onaj, koji do sebe malo drži i o sebi kao najmanjemu misli. Poniznost je nalik na korijen i ima u nekom prenesenom značenju sva svojstva korijena. Cvijet se uzdržava od korijena, a otrgnut od njega odmah vene. I svaka krepost, ako nije srasla s korijenom poniznosti, odmah se osuši i izgine. Korijen se krije pod zemljom, po njemu se gazi, nema mirisa ni ljepote, a ipak drvo, cvijet i plod prima od njega i dražest i život. Slično je i s poniznim čovjekom. Kad je zaboravljen, prezren, možda i pogrđen, to je što ga uzdržava i čini da raste u milosti pred Bogom. Napokon, kao što drvo, da raste i donese mnogo ploda, mora uhvatiti dubok korijen, i što dublje uhvati korijen i pusti žile, to će više ustrajati i davati više ploda, tako isto, ako kršćanin hoće da donese ploda, da čini dobra djela, treba da ima dubok korijen poniznosti. Što bude ponizniji, to će većma napredovati u dobru i biti Bogu miliji. I Marija se dopala Bogu, kaže sv. Bernardo, zbog Njezina čista srca, ali ipak zbog svoje poniznosti začela je Božjega Sina. Njezino dostojanstvo natkriljuje sve anđele i sve svece, a ipak, na današnji dan ponizno se pomiješala sa drugim običnim ženama, jer je već onda znala, da će okrunjen biti samo onaj, koji ustraje u dobru i poniznu srcu.

*

Predragi vjernici! Ima jedna riječ, koja se u životu tako često ponavlja, koja danas odzvanja širom čitavoga

svijeta. To je riječ: Naprijed! Naprijed, čuje se kod znamenitih i kod priprostih ljudi; naprijed, kliče bogat i siromah, naprijed, postavlja sebi to kao cilj i znanost i umjetnost; naprijed, odzvanja ta riječ u dvoranama visokih škola, kao i u seoskoj učioni; naprijed, čuje se desno i lijevo. Naprijed, dovikujem danas i ja vama, predragi vjernici, naprijed, napredujte u poniznosti. Poniznost je vratarica ili bolje majka znanja. Ona siluje čovjeka, da se smatra manjim i potiče ga, da pribavi sebi ono, što misli da mu fali. Poniznost ga potiče na mar, napredak i nauk, ali osobito na nauk Marijina života. To je ona škola, gdje imamo učiti pravu poniznost, po kojoj ćemo omiliti Bogu i svojoj uzvišenoj, iako uvijek poniznoj kraljici i Majci Mariji.

Slijedimo Marijinu poniznost, svijesni, da na toj stazi nijesmo sami, pripušteni sami sebi, nego da je s nama uvijek Ona, Majka svete poniznosti, kraljica neumrle slave i pobjede! Zadivljeni Njezinom poniznosti i svim onim uzvišenim krepostima, koje Joj krune djevičansko čelo, obratimo Joj se s molitvom sv. Anselma: O, ponizna Gospođo naša, neka Te časti, kako si vrijedna, pamet naša! Neka Te ljube, kako je pravedno, srca naša, neka Te služe, kako je potrebno, duše naše!

Marijo, ponizna Djevice, uzore naše poniznosti, učini, da i mi svi toliko uzljubimo poniznost, eda i nama bude izvorom sadašnje i buduće naše sreće. Amen.

SUNCE DVADESETOGA VIJEKA

Raduj se, Djevice Marijo, sve zablude si sama nadvladala na cijelom svijetu! (Ant.)

Evanđeoska parabola o talentima uči nas kako Bog, djelitelj talenata, obilno nagrađuje one, koji primljene talente na dobro upotrebe, a strogo kazni one, koji svoje talente iz lijenosti, straha i obzira zakopaju.

Nije nam stoga čudno, da je ono talentima najobdarenije biće, koje bijaše — kako je to utvrdio nebeski glasnik Gabrijel — svih milosti puno, Marija iz Nazareta, upotrebila svoje milosti na dobro svoje okoline. To vidimo u uspješnom Njezinu posredovanju u prilog siromašnih zaručnika u kani Galilejskoj. To vidimo također u Njezinu tješenju i bodrenju Apostolâ nakon smrti Spasiteljeve. Ali — to vrijedi osobito spomenuti — Marija nije zakopala svoje talente niti nakon uznesenja na nebo, i Njezino posredovanje traje konstantno u crkvi kroz vjekove.

Presveto Trojstvo odabralo je Mariju u najvećim potrebama za svoje ciljeve. Stoga vidimo prečistu Djevicu na poprištu, kad god Crkvi Božjoj prijeti pogibao. Mnogi vjekovi i raznovrsni narodi imali su sreću, da im se

Djevica Marija objavila, kad god je bila potreba utvrditi vjeru i skršiti krivovjerstvo. Svojim objavama ohrabrila je vjerne kršćane u obrani proti silnom nekrstu i sugerirala svakoj epohi najsigurnije sredstvo, da se suzbije krivovjerstvo. I uvijek je uspjela. Nekad s krunicom, nekad zagovorom, nekad opet dijeljenjem vanrednih milosti — čudesima.

I kad god se je nebeska Djevica objavila, ciljevi su Savjeta Vječnoga bili postignuti — vjera utvrđena, vjernici obradovani, a nevjera zastiđena. Zato Joj sv. Crkva zanosno pjeva: »Gaude, Maria Virgo, cunctas haereses interemisti in universo mundo — Raduj se, Djevice Marijo, sve zablude si sama nadvladala na cijelom svijetu!«

Ovaj hvalospjev priznanja vrijedi osobito s obzirom na prikazanje Djevice Marije u Lurdu. Slaveći danas tu uspomenu, bit ću sretan, ako vam uzmognem dokazati, kako je i ovo Marijino prikazanje trijumf vjere, poraz za nevjerce i utjeha za vjernike.

Prije nego što započnem, obraćam se Tebi, o Marijo, koja si zbog obrane vjere zadobila časni naslov: Pomoćnica Kršćana — ojačaj našu vjeru! Ti, koju nazivljemo utješiteljicom žalosnih, daj, da nam ova Tvoja svetkovina bude na duhovnu radost!

*

Objavljenju Bl. Gospe u Lurdu prethodile su teške prilike. U centru kršćanske Evrope, u Francuskoj, zemlji počašćenoj pohvalnim epitetom: prvorođena kćerka Katoličke crkve, vladalo je u 18. i 19. stoljeću krivovjerstvo ili bolje rekuć bezboštvo pod imenom naturalizam, volterizam. Zabacivaše sve, što je vrhunaravno, a čudesa ismjehivaše. I bijaše nadošao čas, da Onaj, koji je

obećao Crkvi, da je vrata paklena ne će nadvladati, priteče Crkvi svojoj u pomoć.

Ali koga će Bog poslati u tu tešku i nejednaku borbu? Kriva znanost i lažna filozofija stajahu na strani naturalista protiv svega što je nadnaravno. Ljudska snaga nije mogla da pomogne, a kamoli da prevagne na stranu vjere. Zemaljski vladari nastojahu crkvu zarobiti, onemogućiti. U njoj su gledali najvećeg neprijatelja, jer im je Crkva iznosila pred oči sliku njihova dubokog pada i opominjala ih da se klonu svojih mana. Inteligencija, većinom zadojena mržnjom enciklopedista prama vjeri, stajala je također uz taj neprijateljski tabor.

U takvim — dakle — okolnostima nije ostalo Savjetu Vječnomu, nego da se obrati opet Onoj, koja je i prije vjeri i čovječanstvu priskakala u pomoć kao dobra Majka svojoj djeci.

A Marija — opet veli Savjetu Vječnomu: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi Tvojoj. Vidjela je Bl. Djevica, da svijet boluje od ohole umišljenosti, od posljedica razvratnog nemorala, i radosno se odazivlje Presvetom Trojstvu: ja ću rado poći i ozdraviti taj bolesni svijet.

I pojavi se ovo nebesko — za ljudski rod neizmjerno zaslužno — biće u masabjelskoj pećini u Lurdu i prikaže se maloj, jednostavnoj pastirici, danas na oltarsku čast uzvišenoj Bernardici.

Providencijalno je bilo ovo rajsko objavljenje, koje je počelo na današnji dan 1858. godine, a trajalo do 16. srpnja — dan Gospe od Karmela — iste godine, jer je Bl. Gospa naredila Bernardici, da iskopa malo zemlje, i na mjestu, gdje je Bernardica iskopala, provre trajni

izvor vode, koja — iako nema u sebi nikakvih ljekovitih sastojina — kasnije prouzrokova mnoga ozdravljenja.

Čitav kulturni svijet stade da se bavi ovim događajima. U Lurd je počeo dolaziti svijet sa svih strana: vjernici i nevjernici; jedni da se dive moći Božjoj, drugi iz radoznalosti. I započe odlučan boj između pristalica naturalizma i vuhunaravnog reda. Moderna je znanost vidjela, da joj se počinju drmati temelji, i zato pristaše naturalizma podigoše zaglušnu galamu: Prevara, halucinacija, zaglupljivanje!

Bezbožna je ondašnja vlada postavila stražare pred spilju, da budno prate svaki kret prostodušne pastirice Bernardice. Liječnici i činovnici lukavo su je ispitivali i gledatli smesti; no, Bernardica je čedno ali iskreno, zato i istinski uvijek odgovarala. Stručnjaci su priznali da halucinacije nikakve nema, a ljudi od znanosti, da se u iskrenost Bernardice ne može posumnjati.

Mjesni liječnik Dr. Dozoús, koji je do vjere malo držao, nakon što je do u tančine proučio lurdska ukazanja, obrati se i napisa o ukazanju knjigu, koja se i dandanas rado i mnogo čita.

Oni, koji su htjeli pošto-poto zapriječiti sakupljanje vjernika oko pećine, morali su konačno popustiti i dozvoliti da se sagradi ondje veličanstvena crkva Gospi na čast. Mnogi se dapače i obratiše. Vjera počne slaviti trijumf.

Vjernici su odasvud hrlili u Lurd u hodočašćima. Marija je tu želju već prije izrazila Bernardici. Neznatno mjestance Lurd postalo je jedno od najpoznatijih mjesta na zemlji. Tu dolaze hiljade — čak i do milijun hodočasnika godišnje. I vjera slavi potpuno slavlje, jer se u Lurdu događaju na hiljade čudesnih ozdravljenja. Do

danas je kritički od liječničkog ureda konstatovano preko 19.000 ozdravljenja. Tu su razne tuberkulozne bolesti, bolesti ustroja za probavu, za disanje, očiju, moždana, uha, raka i t. d. U kratkom, dvanaestogodišnjem periodu, od 1892. do 1904. ozdravilo je 48 slijepih i 38 gluhonijemih.

Ali, habent suas quoque miracula voces. Ozdravljenja imadu svoje značenje, jer su čudesa znak istinitosti naše vjere. Spasitelj se i sam pozivao na čudesa u potvrdu svoga božanstva. Kad Mu farizeji ne htjedoše vjerovati, reče im: »Ja vam kazah, i ne vjerujete. Djela, koja činim u ime Oca svojega, ona svjedoče za me« (Iv 10, 25). I kad je sv. Ivan Krstitelj čuo u pustinji za Isusa, posla svoje učenike, da ga pitaju: »Jesi li ti onaj, koji ima doći, ili drugoga da čekamo?« (Lk 7, 20). A Isus im odgovori: »Idite i javite Ivanu, što ste vidjeli i čuli: Slijepi vide, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnima se pripovijeda radosna vijest« (Lk 7, 22). Znao je Spasitelj, da će Ivan znati iz tih činjenica pozitivno zaključiti, da je on obećani Mesija.

Iz događaja u Lurdu morali su i naturalisti 19. stoljeća da zaključe, da su čudesa moguća, jer postoje; da postoji dakle nadnaravni red — osobni Bog, koji se brine za svoja stvorenja.

A ganutljivi su doista prizori prigodom ozdravljenja. Ozdravljenja se najviše događaju za vrijeme procesije sa Presvetim Sakramentom. Poredani su brojni bolesnici u nosiljkama, kolicima. Svećenik diže pokaznicu, da vrh bolesnika sazove Božje milosrđe, ali više nego svećenik intervenira sada Majka Božja. Kako nekad u Kani govoraše: vina nemaju — tako sad veli — zdravlja nemaju; gledaj ih, ljubljeni sine, kako se previjaju od

boli; oni su od liječnika proglašeni neizlječivim; kad im je svaka ljudska pomoć uzaludna, dođoše ovamo, da se tebi i meni preporuče — usliši ih, smiluj im se! A Isus, milosrdni Samaritanac — majku svoju ne može, a da ne zadovolji — podari ih i ozdravlja. Veseli viču Hosana — slava Ti Kriste — slava Ti Dj. Marijo, i u masama ori se oduševljeni: »Tebe Boga hvalimo . . . « Tako vjernici. A nevjerni Tome?

Kako zmija, kojoj je po obećanju Božjem Marija satrla glavu — svoga poraza ne će da priznaju, nego sikću klevete, podvale i laži. Kad im sva sredstva kritike ostaju bezuspješna, jer je tu liječnički ured, koji ispituje: isprave, iz kojih se razabire, da je bolest postojala, da se nije mogla kod kuće izliječiti, da je sad nastalo potpuno ozdravljenje. Kad sve to ne mogu zanijekati, izbacuju krilaticu: to nije nikakvo čudo, to je postignuto pomoću sugestije.

Znanost je pak odgovorila, da je od svih ozdravljenja najmanji dio onih bolesti, koje bi se mogle izliječiti sugestijom; a danas pak kritička povijest lurdskih čudesa i ne vodi računa o ozdravljenju nervnih bolesti. Gnjiloća kostiju, tuberkuloza, sljepoća ne mogu se sugestijom izliječiti. Pravo je rekao Dr. Marchand, da danas teorijom sugestije tumače lurdska čudesa »samo neznalice, koje ne znaju što je psihoterapija, ili osobe, koje imaju apsolutno zlu nakanu.« Nevjernike je — dakle — znanost zastidjela.

Kušali su pronaći u lurdskoj vodi moć ozdravljenja. Ali voda je bila analizirana i pronađena bez mineralnih sastavina, slična svakoj pitkoj vodi u onim pirinejskim brdima. I tu — dakle — lurdska čudesa znače poraz za naturaliste.

Poraženi na svakoj liniji ne će da polože oružje, nego se bestidno povezuju s glasovitim, ali i obijesnim romanopiscem Emilom Zolom, koji u kolovozu 1892. putuje u Lurd, da vidi ta čudesa. Pošlo je i narodno hodočašće od 20.000 Francuza i povelo sobom kojih 1.000 bolesnika. Zola je želio da sve razvidi, i bi mu udovoljeno. Dr. Boissarie predvede mu bolesnu Mariju Lemarchand, koja je na licu imala tešku ranu — lupus. Kad ju je vidio, Zola zadrhta od groze i povika: strašno je to. Bolesnica je na to pošla u kupelj i netom je stupila u vodu, zavika: »Ja sam ozdravila«. Povratila se odmah u liječnički ured, koji je ustvrdio, da se rana zatvorila, krvarenje i gnojenje prestalo, i bolesnica potpuno ozdravila. Sve je to Zola svojim očima vidio. Vidio je dapače i drugo ozdravljenje Marije Lambrache, koja je pet godina obilazila uzalud sve pariške bolnice, a u Lurdu ozdravila od tuberkuloze u tren oka. Zola je to sve vidio, što više uzeo u ruku svijeću i nosio je u procesiji — ali gle — nedostojnog postupka. Nakon 20 mjeseci sastavi roman imenom »Lurd« i u tom romanu s gadnom porugom opisuje događaje, koje je u Lurdu vidio. Ozdravljenja pripisuje sugestiji, vodi, klimi i t. d. Zola se ne boji laži ni iskrivljivanja. On Mariju Lambrache zove Grivotte i tvrdi neistinito, da joj se bolest povratila i ona nakon godinu dana umrla. Kad ga je predsjednik liječničkog ureda upozorio, da bolesnica živi zdrava i sretna, Zola je ironično odgovorio, da je on napisao roman a ne povijest, pa prema tome da ima pravo postupati s licima koje opisuje, kako on hoće: »Mogu ih opisati da živu ili umiru, kako me je volja. Ja se imam obazirati samo na svoju maštu i na korist svoga djela.« Činjenice se, predragi vjernici, ne dadu oboriti ironijom i laži. Zola

je dobio zasluženu platu: Francuska akademija nije mu djelo uvažila, a svršio je veoma tužno — zagušen od plina.

Međutim, nevjernici su doživjeli potpun poraz, jer su učeni pristaše čuda deponirali kod Francuske banke ogromne svote novca kao nagradu onomu, koji bi lojalno oborio istinitost lurdskih ozdravljenja od liječničkog ureda utvrđenih. A jedan je položio kod javnog bilježnika 15.000 franaka kao nagradu onomu, koji bi dokazao, da su i same dvije činjenice lažne, o kojima govori u svojoj povijesti Lurda glasoviti Lassere.

Mislite li, da je itko dobio nagradu? Nitko ni da bi se usudio znanstveno pobiti ono, što utvrđuju ljudi svake časti dostojni u liječničkom uredu. Eto vam, predragi vjernici, poraza naturalista, volterijanaca i svih Zolinih pristaša. Nadnaravni je red tu, naš dobri Bog je tu, a taj dobri naš Bog živi i osjeća za nas. Iz osjećaja proizlazi skrb — a iz skrbi milost i čudo. Ako je to za naše spasenje korisno, Bog ga može učiniti, jer je najveće i najmoćnije biće. Ako kamen može opstojati, stablo i živjeti i rasti, a životinja živjeti, rasti i hodati, a čovjek živjeti, rasti, hodati i umovati — tko će zanijekati da Bog — koji je neizmjerno savršen — može nešto, što čovjek ne može?

*

Predragi vjernici! U jednom od više prikazanja u Lurdu kazala je Bernardici ona lijepa, bijela, mlada Gospođa: »Ja sam Bezgrješno Začeće.« To je bilo upravo na Blagovijest 25. ožujka 1858. Ovo je očitovanje Bl. Dj. Marije za sve vjernike prava blaga vijest, koja nas napunja utjehom. Tim je — naime — očitovanjem Marija potvrdila istinitost katoličke dogme. Pred same četiri godine proglasio je bio slavne uspomene Papa Pio IX. svečano, da je katolička nauka, koja uči da je Bog sačuvao svoju majku prostu od istočnog grijeha — članak vjere. I sad Marija potvrđuje u svom objavljenju istinitost te Dogme, kojoj su se nevjernici ismjehivali. Nolite timere pusillus grex — Ne bojte se prezira ni podsmjeha, vjernici, kad ispovijedate svoju vjeru. Vjera vaša je istinita, nebesa su s vama, ja sam uz vas — veli nam tim objavljenjem Gospa Lurdska. Istinita je — dakle — naša dogma; nepogrješiva je Crkva u proglašenju vjerskih članaka.

Kako nas to napunja utjehom! Još više! Bl. Djevica naređuje Bernardici, da joj ljudi ondje sagrade crkvu, da na ono mjesto dolaze u procesijama. Opet druga utjeha. Korisno je — dakle — i Bogu ugodno djelo graditi crkve, korisne su i spasonosne pobožne vježbe: krunica, procesija, ispovijed i pričest.

Držimo se stoga vjere i časnih tradicija. Nikodem, tajni učenik Isusov, koji Ga je skinuo s križa i pokopao, vidjevši samo dva čuda Isusova, vjerova i reče: »Učitelju, znamo da si ti učitelj, koji je došao od Boga; jer nitko ne može čudesa ovih činiti, što ih ti činiš, osim ako nije Bog s njim« (Iv 3, 2). I mi, koji smo od vjerodostojnih istraživača saznali za lurdska čudesa, iskažimo čast Bogu i Bezgrješnoj Njegovoj Majci i priznajmo, da vanredna ozdravljenja u tren oka, potpuna i nepovratna, ne može da proizvede ni sugestija ni nepoznate naravne sile, nego jedino prst Božji.

Ako hoćemo da budemo dostojni milosti Božje, poslušajmo Njegovu Majku, koja kaza Bernardici, da je za to glavni uvjet: pokora, pokora, pokora!

Ako napokon imamo potrebu, da nas Bog pogleda i pomogne, ugledajmo se u Bezgrješnu Djevicu, koja je zbog poniznosti uzvišena i odlikovana. Ohološću i naduvenošću ne ćemo nikad zavrijediti milost Božju. I sv. Bernardica bila je prosta, nevješta filozofiji, znanosti i kulturi, ali ipak vješta u cijenjenju vrhunaravnih vrednota. Zato je zavrijedila, da joj se Bl. Djevica prikaže.

Molimo Je, da nam dade spoznati vrhunaravne vrednote. Vapimo Joj večeras i često: Učini me dostojnim, da Te hvalim, Djevice presveta. Daj mi krepost proti neprijateljima Tvojim. Dostoj se, Bezgrješna Djevice — udijeliti nam milost, da Te u poniznosti i čistoći častimo i slijedimo — daj nam snagu protiv Tvojih i naših neprijatelja oholosti, nečistoće, nevjere. Amen!

SLUŽBENICA GOSPODNJA

Blagoslovljena si ti, kćeri, od Gospoda, Boga višnjega, većma, negoli sve žene na zemlji (Jdt 13, 23).

Kad se je Judita, slavna junakinja staroga zavjeta, oslobodivši domovinu od neprijatelja, povratila u Betuliju, svoj zavičaj, cijeli se grad njoj radovao, radovala joj se cijela zemlja, radovao se vas narod izraelski kličući joj veselo: »Blagoslovljena si ti, kćeri od Gospoda, Boga višnjega, većma, negoli sve žene na zemlji!« (Jdt 13, 23).

Kako, dakle, da ja danas ne upravim ove iste riječi, ovaj isti pozdrav našoj miloj Gospi: »Blagoslovljena si ti, kćeri, od Gospoda, Boga višnjega, većma, negoli sve žene na zemlji«, kad Joj eno i sam glasnik s neba — Arhanđeo Gabrijel upravlja slične riječi, sličan pozdrav: »Zdravo Marijo . . . blagoslovljena Ti među ženama.« Marija je doista vrijedna takovog pozdrava, jer je svojim milim Porodom — koji se na današnji dan začeo u Njezinoj prečistoj utrobi — oslobodila ne jedan zavičaj, jedan grad, jedan narod, nego je oslobodila cijeli svijet vrativši ga k Bogu i sreći. Zato Joj s punim pravom pje-

va danas Crkva: »Najmoćniji ove zemlje slavit će Tebe, pratit će Te kćeri kraljevske« (Ulaz).

*

Rođenjem Marijinim počeo je život na zemlji; a današnjim danom pomoli se Žarko Sunce, koje će uskoro raspršiti tmine, pokazati put, otopiti led, dignuti očaj s ojađenog ljudskog srca.

Pomislite, kako je kukavno stanje putnika, koji je zašao s pravoga puta i zapao u duboku, beskrajnu strmputicu. Muči se, žuri koracima, da bi, dok je dana, opet našao pravu stazu. Ali, što dan više bježi, što se sumrak više primiče, to on u gušću šumu upada. Nadigla mu se kosa, pamet kao da ga ostavlja, krv mu od straha mrzne, ne da mu se više korak naprijed, a noć se već duboko uhvatila. Oledenio je, suze mu niz lice padaju. Sve što čuje, strah mu još više povećava. Pomislite, od kakve bi utjehe tome nevoljniku bila samo jedna iskra svjetlosti, jedan samo blijedi trak sunca ili mjeseca, jedna ljudska riječ, jedna čovječja stopa. Stoji na pola onesviješten pri pomisli, da može svakog časa poginuti. Vrijeme mu se proteglo, i nikako da dočeka zoru, spasiteljicu života svoga. — Sinula je napokon, oživjela ga, ogrijala, ohrabrila, put mu pokazala i spasila. Još samo malo, i kazat ću vam ime toga putnika, jer ga svi poznate, označit ću bolje pustinju u koju je zapao, i upoznat ću vas sa zorom, spasiteljicom njegovom.

Stvorio je Bog čovjeka na sliku i priliku svoju. Obdario ga divnim darovima dobrote svoje, smjestio ga u lijepe perivoje svoga raja, učinio ga gospodarem svega stvorenoga i odredio ga malo manjim od anđela. Ali ta sreća čovjeka ne potraja dugo. Sotona se posluži slabom

ženom Evom, koja po prekršaju upropasti čovjeka i cijeli ljudski rod. Grijeh, to je ona crna noć, koja je ugasila čovjeku putniku svaku iskru svjetlosti, koja ga je porinula u gustu beskrajnu pustaru tmine i zalâ, gdje nema drugog, osim grižnje savjesti, očaja, nemira. Čovječanstvo je, lišeno prvotne milosti, ostalo u noći odbačenja od lica Božjega punih 4.000 godina. Pod prokletstvom su uzdisali svi ljudi, nebeska su vrata bila zatvorena, pa ni dobri ni bogoljubni ljudi, kao Noe, Abraham, Izak, Jakov i ostali nijesu bili pušteni na uživanje rajskog blaženstva, nego su u pretpaklu čekali otkupljenje, čekali, kad će im osvanuti utješiteljica zora. Duga je bila ova noć, tužno i žalosno očekivanje.

Ali Svemogući Bog ljubi svoje stvorenje i ne zapušta čovjeka. Sotona se u početku služila ženom Evom, da upropasti čovjeka, Bog se opet služi ženom Marijom, da ljudski rod spasi. Zato Bog i govori sotoni u spodobi zmije: »Neprijateljstvo ću staviti između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina. On će ti satrti glavu; a ti ćeš ga raniti na peti« (Gn 3, 15). Ta je žena, predragi vjernici, bila Marija. U tome se slažu svi sveti Oci i tumači Sv. Pisma. Ovo je prva radosna, blaga vijest o budućem Spasitelju, kojeg će nakon svog pristanka poroditi Ona, najveća žena — Marija! Zato je i porođenje same bezgrješne Djevice Marije, s obzirom na dolazak Spasiteljev, bilo isto, što i rumena zora s obzirom na jutarnje sunce. Kako treba da pukne prije zora, i da ona sa sobom dovede sunce, tako je trebalo da se rodi Marija, da Ona opet porodi Spasitelja i Otkupitelja svijeta. Bez zore nema sunca, bez Marije nije bilo Isusa.

Ali veselite se; sinu već danica jasna i naviješta svemu svijetu skoro svanuće bijeloga dana. Gospodin ju je

odabrao od početka, zato joj sada, u punini vremena, šalje svoju poruku, da li je voljna postati Majkom obećanog Mesije. Bila je stavljena na kocku sreća cijelog roda ljudskoga. Sva zemlja i nebo napeto je očekivalo, što će Marija odgovoriti. Marija razmišlja, a zatim svijesna svih patnja i boli, koje će kao majka budućeg Mesije morati da podnese, ali i svijesna najvećeg dostojanstva, časti, sreće, milosti i nagrade, odgovara radosno i neopozivo: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi Tvojoj«. I gle, u taj isti čas: Riječ je tijelom postala i prebivala među nama. Otkupljenje je započelo! Marija će poroditi Mesiju, koji će raskinuti okove grijeha, kojim je okovano čovječanstvo; On će satrti moć sotone i pakla, izbrisati grijeh i otvoriti nam nebeska vrata.

Evo, predragi vjernici, kako je današnje navještenje Glasnika samoga neba razveselilo ne samo pravednike staroga zakona, nego i cijelo čvječanstvo. Marija je ona zora spasiteljica, koju vam spomenuh na početku, koja je čovjeka-putnika izvela iz pustinje grijeha, pokazala mu put spasenja i nebo mu otvorila.

Predragi vjernici! Ne zaboravimo, da smo u današnji dan dobili u Mariji suotkupiteljicu i Majku. Zato je to veoma svečani i radosni dan za svakoga od nas. Pa ako se dobra djeca raduju svojoj zemaljskoj majci, koja im je zemaljski život dala, koja ih je othranila i njegovala, kako da se ne raduju kršćanska djeca svojoj nebeskoj Majci, koja im je po svom milom Porodu donijela vječni život, vječno blaženstvo?!

Što bi nam koristilo, da smo se na ovaj svijet rodili, da smo na njemu stotinu godina živjeli, da smo sve ljepote njegove razgledali, svu mudrost upoznali, kad bi nam jednom trebalo dušom i tijelom navijeke pogi-

nuti? Slavno je ime stekla majka sedmero braće Makabejaca, jer ih je divno odgojila i na svoje oči krvničkom maču za svetu vjeru predala. Slavno je ime stekla i majka sv. Augustina, koja je suzama i molitvama svoga sina Bogu povratila i posvetila, ali je najslavnije ime stekla Marija, jer je cijeli svijet po svom Sinu spasila. Ona se s punim pravom može nazvati suotkupiteljicom čovječanstva, ili kako kaže sv. Anselmo: ljubav ove Majke nadvisuje svu ljubav svih majki.

*

Predragi vjernici! Plemeniti ljudi žale sirotu djecu, koja su izgubila svoju majku, možda prije nego su je i upoznala. Žalimo ih, jer smo uvjereni, da su s majkom izgubili sve, i da na ovom svijetu drugu majku nikada naći ne će. Žalimo ih, i baš zato mnoge stvari ne pripisujemo im u pogreške, nego ih nastojimo opravdati i kažemo: Što ćeš od njih; nemaju — jadni — majke. I mi smo, predragi vjernici, do današnjega dana bili sirote, jer u onom času, kad je Bog u Mariji dobio Majku, po Njemu smo je i mi u Mariji dobili. Koliko, dakle, blago nijesmo mi dobili u Mariji? Kako da Spasitelj uskrati svojoj majci ono, što ona za nas moli i pita? Po Mariji, dakle, možemo sve dobiti; Ona je onaj rukav, kroz koji nebo siplje svu ljubav i dobrotu, Ona je onaj oružani bedem, koji nas brani od svih mogućih nasrtaja, Ona je onaj brod, koji će nas spasiti i sačuvati na uzburkanom moru ovoga života.

Marija čuva pravednika, da ne padne; Ona zove grešnika, da se obrati. Zato Joj Crkva i vapi nazivljući je pomoćnicom kršćana, utočištem grješnika. Radujmo se ovom danu Marijinom i zanosno Joj kliknimo: »Blago-

slovljena si ti, kćeri, od Gospoda, Boga višnjega, većma negoli sve žene na zemlji!« Ploveći pak uzburkanim morem ovoga svijeta, držimo se Marijina skuta, upirimo u Nju svoj pogled, ako želimo sretno doploviti u luku spasa. Marija može, Marija hoće da nas spasi, zato neka je blagoslovljena među svim ženama na zemlji!

VELIKA POMOĆNICA

Veliki crkveni Učitelj sv. Bernardo, kojemu su riječi i hvale, upravljene Bl. Dj. Mariji, poput meda iz usta izlazile, zanesen Marijinom dobrotom i moći, ovako je uskliknuo: »O čudne li i svake hvale i časti predostojne Djevice!«

Predragi vjernici! Dvije su stvari van svake diskusije: prvo, da Majku Božju nijedna religija ne časti toliko nježno i žarko, koliko katolička, a drugo, da žena ne uživa nigdje toliku unutrašnju vrijednost, koliko u katolicizmu, zbog Marije i po Mariji.

Katolicizam se, naime, ne drži sebičnih, promjenljivih i hirovitih konvencionalnih običaja, nego božanske nauke, koja je nepromjenljiva, istinita i spasonosna.

Svijet, zadojen sebičnim, nezdravim idejama, i danas tvrdi o ženi, da nije spjevala ni Eneidu ni Divnu Glumu, da nije isklesala Mojsija, da nije pronašla ni teleskop ni parostroj.

Ali katolicizam na to odgovara: »Neka zamuknu takovi glasovi«, jer ako se žena nije odlikovala na polju, koje joj Tvorac prirode nije odredio, osvojila je ondje, gdje je Bog zove, a to je karitativno, socijalno, religiozno i uzgojno područje.

Tu, i svugdje gdje srce ima riječ, žena je nenatkriljiva i nenadoknadiva.

Srce žensko, srce plemenito, žarko kao sunce, široko kao vasiona, duboko kao ocean, to i tako srce izvor je većih mogućnosti, negoli je Mikelanđelov Mojsije. To i takovo srce dalo je svijetu ne mrtvog Mojsiju, nego živog Augustina i plejadu ljudi savršenih, požrtvovnih, čovječanstvu korisnih.

A za izgradnju i usavršenje tog srca, upotrebio je umjetnik veći no što bješe i Michelanđelo i Rafael sve znanje i umijeće svoje. Stvorio ga je kao krunu svega stvaranja. Kad je sve stvorio i u svemu se nasladio, rekavši glasovite riječi: »et erant valde bona« (Mojs 1, 31) da bijaše sve dobro što je stvorio, laća se posla da stvori ženu i u ženi srce nježno, na sve dobro sklono — srce, koje će biti od pomoći čovjeku, jer je ženi u narav usadio cilj i zadaću, da bude pomoćnica čovječanstvu.

Ima li časnije i zaslužnije zadaće, negoli biti pomoćnica čovječanstvu? I zato je glasoviti njemački književnik Lesing kazao o ženi, da je remek-djelo svemira.

Ako se dakle ovo odnosi uopće na ženu i, u koliko se ne izopači, na svaku ženu, koliko se više odnosi na onu ženu, koja je bila svih milosti puna i blagoslovljena među svim ženama? Ova je bila tako remek-djelo velikog Tvorca prirode, da Joj se i nebeski glasnik Gabrijel ponizno divi, a da Je božanski pjesnik nazivlje: »Termine fisso d'eterno consiglio«.

Ovdje se l'eterno consiglio, t. j. sveznanje Boga Oca, žrtva Sina i svetost Duha Svetoga združuju, svjetuju, i da to slikovito izrazim, poput majstora koji hoće svome remek-djelu da dade zadnju ruku, povraća na plemenito

srce ženino, da ga ukrasi i usavrši, kako će biti u njemu mjesto ekstenzivno i intenzivno u potpunoj mjeri svima narodima.

To Marija i osjeća i zato kliče: »Gle, odsad će me zvati blaženom svi naraštaji. Velike je stvari učinio na meni Moćni« (Lk 1, 48-49). Mariji je Vječni Savjet ostavio u dužnost pomaganje čovječanstva. Pomaganje uspješno, potpuno i sigurno!

*

Marija se kao pomoćnica i djeliteljica milosti uvijek iskazala i na zemlji i na nebu. Za života vidimo Je, gdje hrli u judejska brda k Elizabeti, da je utješi. Sv. Evanđelist kaže: »abiit in montana cum festinatione« (Lk 1, 39) — ode brzo, jer se radi o utjesi i pomoći.

Eno Je i na piru u Kani Galilejskoj. Pirnicima nestaje vina, i u velikoj su neprilici. To je materijalna stvar, pa i tu Marija hoće da pomogne. I pomogne s uspjehom. Tu uprav i bez molbe pretječe, tumači ljudske želje i ostvaruje ih.

Ali gledajte Je samo, kako pomaže iz neba, gdje raspolaže svemogućstvom i milosrđem Božjim. Ispod materinskog plašta Marijine pomoći i zaštite nižu nam se pred očima mnogi zamašni događaji naše domaće i svjetske povijesti. Početke im vidimo pred nekim bas-reljefima u katakombama i godine 431. na efeškom saboru. Vidimo kršćanske narode okupljene oko skuta Marijinog kod navale Vandala, Avara, Huna, Gota i Langobarda, i spas po Mariji. Vidimo španjolskog kralja Ferdinanda, gdje 1230. osvaja Kordovu, nakon što je na golom tlu svu noć molio — medalju o vrat objesio i zastavu Marijinu u rat nositi naredio. Vidimo i Alfonsa X., gdje s 1500 vojnika pobjeđuje 14 puta veću vojsku saracen-

aku kod Ksersa. Vidimo Pija V., gdje pod Marijino okrilje okuplja u I. i II. t. zv. sv. Alijansi kršćanske vladare i sjajnu pobjedu kršćanske vojske kod Lepanta 1571. Vidimo i slavnog Ivana Sobjeskog, gdje nakon što je slušao sv. Misu, koju je i ministrirao, izdaje odvažnu zapovijed: »Pod Marijinim barjakom u boj do pobjede!« I pobjeđuje! Turci su raspršeni, bježe glavom bez obzira ostavivši ogromni plijen. Evropa je spašena, a s njom i kršćanska civilizacija po Mariji Pomoćnici Kršćana.

A što da vam rečem o zlu, kojim je Napoleon Bonaparte pritisnuo Crkvu i narod? Popevši se do vrhunca moći i slave, mislio je, da mu se ne treba obazirati na pravo Božje i sv. Crkve. Silnik nije trpio ni u duhovnim stvarima vlast iznad sebe, zato je kršio konkordat i zadirao u crkvene poslove, koji na njega nikako nijesu spadali. Papa — čuvar slobode sv. Crkve i učitelj vjere, nije smio na to pristati. Napoleon zatvori papu u palaču, oduzme mu vlast i zemlje. Bude ekskomuniciran, nakon čega dade odvesti papu u progonstvo. Ali Napoleonova zvijezda nakon katastrofe u Rusiji g. 1812. i nakon poraza kod Leipziga stade naglo padati. Pijo VII. bi slavodobitno uveden u Rim 24. svibnja 1814. ,a Napoleon poslan na Elbu. Zahvalan Papa naredi, da se 24. svibnja slavi po svemu svijetu kao blagdan Pomoćnice Kršćana posebnom molitvom i oficijem. Marija je spasila ugled i slobodu papinstva i Crkve. Eto vam povijesti današnjeg blagdana, eto dokaza o stvarnoj pomoći Marije Pomoćnice.

Koliko bi još dokaza Marijine vidljive pomoći mogli nanizati samo iz naše narodne povjesnice?! I tu je pomoć Marijina bila velika, tako, da se u svim sukobima naših preda s nekrstom i drugim tuđincima može primjeniti ona: non duces, non arma, non aeres, sed Maria fecit nos victores — ni vođe ni vojska ni oružje bojno, već Marija je ona, koja nas učini pobjednicima.

Pomoć Marijinu vidimo ne samo kroz prizmu ratnih trofeja, nego i u raznim potrebama duše i tijela i pojedinaca i narodâ kao cjeline.

Pod velikim plaštem Marijine pomoći vidimo slavnog ruskog učenjaka Vladimira Solovjeva, pa glasovitog pisca Rosanova i iza njih pobožni ruski narod. Solovjev s našim Strossmayerom, uz pomoć i pod zaštitom zajedničke Majke, koju štuje zapadna i istočna crkva, upotrebljava veliku erudiciju da približi pravoslavnu Rusiju Katoličkoj Crkvi. Rosanov piše o prvenstvu rimskog biskupa, a milijuni njihovih zemljaka pale kandilo pred ikonom sv. Bogorodice u svojim kućama moleći od Nje pomoć i zaštitu.

Niz međunarodnih predstavnika na ovoj našoj slici tako je velik, da ih zbog kratkoće vremena moram mimoići. Spomenut ću samo dva prvaka njemačkog pjesništva: Schillera i Goethea, koji — iako protestanti — svijesni Marijine pomoći, pred Marijom padaju u zanos.

Slavni Schiller u III. dijelu svoje tragedije »Wallenstein« opisuje vrlog Maksimilijana, koji umoran ide u crkvu, da nađe utočišta i mira. U crkvi je sam. Na oltaru je slika Majke Božje. Njoj se utječe. Nju iz srca zaziva i nakon molitve ganut otrči svojoj tetki, te joj veli: U jedan mah, naučio sam se moliti i ljubiti. — I veliki Goethe opisuje u svom »Faustu« Margaretu pred slikom Majke Božje. Nakon što je u prazne vaze stavila i razredila cvijeće pred Gospinom slikom, izreče ove ganutljive uzdahe: »Oh, Majko žalosna, Tvoje blage oči svrni na moju žalost! Srce mi je plijen tuge, a duša mi više

ne može da odolijeva. Ti sama, o Majko, poznaš moje jade. Deder — dakle — pomozi mi i smiluj se meni! Od sramote i smrti oslobodi me!«

Ovi uzdasi protestanata Schillera i Goethea mnogo govore i o neophodnoj nuždi ljudske duše, da se Majci Božjoj izjada u nevoljama, i o velikoj koristi i utjehi, koju Marija Pomoćnica pruža po molitvi.

*

Predragi vjernici! Tolika briga i milosrđe Marije Pomoćnice mora da pobudi u nama dva čuvstva: zahvalnost i pouzdanje. Ona kao naša dobra i milosrdna Majka ne traži od nas drugo, nego da Joj budemo zahvalni. Zahvalnost ćemo iskazati priznanjem Njezinih zasluga, molitvom i štovanjem, a osobito pouzdanjem u buduću pomoć.

Marijina pomoć niti je prestala, niti se iscrpla. Svijet uvijek ima potreba, zato će uvijek biti i mjesta Marijinoj pomoći. Potrebe su pak privatne i javne. Marijinu pomoć moramo moliti ne samo za svoje lične, privatne potrebe, nego i za javne — za potrebe cijele crkve, svega kršćanstva uopće, a napose za potrebe našega naroda.

Ta misao neka uvijek povezuje duše naših vjernika, kako bi Marija — Velika Pomoćnica Kršćana — i nadalje branila život, štitila kuće i imanje svojih štovatelja!

OD SAD ĆE ME ZVATI BLAŽENOM SVI NARAŠTAJI

Stara hrvatska poslovica veli: Vrijeme gradi po kotaru kule, vrijeme gradi, vrijeme razgrađuje. Ako kriterijem i filozofijom ove poslovice promotrimo osobe i događaje, koji su se u povijesti čovječanstva izmjenjivali i redali, vidjet ćemo bogataše, velikaše, kraljeve i careve, koji su u svoje vrijeme bili čuveni i vrijedni, da su pokriveni velom zaboravi; a događajâ, koji su u svoje doba uzvitlali prašinu i bili senzacija — danas se nitko i ne spominje. Vrijeme je sve to uništilo, vrijeme, koje ruši i obara sve, što je ljudsko.

Ima ipak događaja i osoba, koje vrijeme ne može da baci u zaborav. To su događaji vrhunaravni i osobe kreposne i svete.

*

Jedna časna osoba — svijetu nepoznata, a nama poznata pod imenom Marija, ide iz Nazareta u Judeju, da pohodi svoju rodicu po imenu Elizabetu. Taj neznatni događaj zar da primijeti javnost i zabilježi povijest? Što se to tiče cjelokupne javnosti, što li budućih vjekova? Ovako umuje ljudsko shvaćanje. Ali, gdje je događaj

vrhunaravan, tu je stvar drukčija. Gdje su osobe kreposne i svete, gdje je prst Božji, tu vrijeme nema snage da šuti.

Eto, već je 1954. godina, da se spominje ovaj događaj i to u detaljima. Spominjemo se danas — ne samo mi ovdje sakupljeni, nego preko 400,000.000 katolika rasijanih po cijelom svijetu — divnog pozdrava Elizabetina: »Et unde hoc mihi . . . Otkud meni ta milost, da mati Gospodina mojega dolazi k meni?« (Lk 1, 43). Spominjemo i spominjat će se, dok god svijeta bude, i slavospjev Marijin, koji Joj se iz srca vinuo put neba; divni slavospjev Magnificat: »Veliča duša moja Gospodina« (Lk 1, 46), slavospjev, u kojem Marija prorokuje, da će Je od onog časa blaženom zvati svi naraštaji.

Predragi vjernici! U povijesti Katoličke Crkve ima nešto — kao i u pjesmi narodnoj — što se uvijek ponavlja. Pjesma se mijenja, a pripjev se ponavlja. To je ono, što Marija u slavospjevu reče: Bog je zbacio i opetovno zbaca i do vijeka će zbaciti mogućnike s prijestolja, a uzdigao je i uzdiže i uzdizat će dovijeka ponizne.

To vidite i u događaju, koji nam napominje današnja svetkovina. Elizabeta, žena bez ambicija, počašćena je visokom posjetom Majke Božje. Marija, ponizna djevica — uzvišena je na najveću čast Majke Božje. Zbog toga uzvišenja prorokuje, da će Je Blaženom zvati svi naraštaji. Ne radi ljepote — ma i da je Marija bila najljepša djevica; ne radi roda kraljevskoga — iako to bijaše; ne radi drugih vrlina — iako ih je posjedovala u punini, nego »jer pogleda Gospod na poniznost službenice svoje« — »blaženom će me zvati svi naraštaji.« Poniznost je, dakle, i uzrok, da nekoga Bog uzvisi, i ljestva, po kojoj ga uzdiže.

Poniznost je Mariju uzdigla na čast kraljice i to kraljice anđela, patrijarha, proroka, apostola, mučenika, djevica, ispovjedalaca i svih svetih. Pa ne samo nebesa, nego i sva Je zemlja štuje kao svoju kraljicu; a što je još nježnije i privlačnije: i kao svoju Majku! Ona je, kako ćemo ukratko razmotriti, majka svih naroda, koje obasiplje milostima; majka i hrvatskog naroda, kojemu je mnogo dobra učinila.

Predragi vjernici! Postoji kod svih naroda jedno ime, koje je svima najmilije, najčasnije i najslađe. I za čudo — to je ime slično kod raznih naroda. Srce zaigra, a duša se topi kad spomeneš Hrvatu ime majka, Talijanu madre ili mamma, Francuzu mère, Nijemcu Mutter, a Englezu mother, jer na zemlji nema ništa privlačivije ni štovanja vrijednijeg, nego što je majka. A majka, prava majka to i zaslužuje. Jer što je majka? Na ovaj upit različiti mentaliteti različito će odgovoriti. »Majka je žena, koja je rodila dijete«, odgovorit će jedni. Ali to nije ni izdaleka pravi pojam majke. Majka je žena, koja je rodila i uzgaja svoje dijete«, kazat će drugi, koji ne shvaćaju dužnost obiteljskog života kao žrtvu, nego kao lagodan i besposlen život. Ni ovo nije dovoljno. Što onda? — Majka je ljubav, i to bi bilo dovoljno, jer ljubav uključuje sve ostalo. Ali, da me svak razumije, nadodat ću: majka je ljubav, skrb i žrtva. Majka ljubi, skrbi se i žrtvuje za svoje dijete toliko, da je svaka riječ, kojom bi kušao da to rasvijetlim, nejasna i tamna. Izrazit ću se s toga slikovito: Majka ne pozna sebe, ni svog mira ni počinka, ni svojih zabava. Dijete joj je sve. Da svoje dijete spasi, pripravna je proći kroz dim pušaka i topova. Za svoje dijete spravna je kroz plamen letjeti, po žeravi hodati, u njegove žile krv svoju preliti. To je maj-

ka! Prava majka! Ovakova bi imala biti svaka majka! Ovakova je, bez dvojbe, Majka naša Marija!

Predragi vjernici! Jedan glasoviti njemački propovjednik, pater Rok, rekao je jednom ove glasovite riječi: »Sad sam već sijed starac, a ipak imam potrebu od majke.« Ciljao je na nebesku majku. I pravo je imao, jer svaki pojedinac osjeća ovu potrebu, ili jer nema više na zemlji majke, ili ako je i ima, ne osjeća njezinog milovanja i skrbi, jer on odrastao, a ona iznemogla i ostarila. Toj potrebi ljudskoj udovoljio je Isus Krist, koji je umirući ostavio čovječanstvu blago i drago svoje — majku svoju za našu majku. Majku svakoga od nas. Svakoga tko je bio ili će biti, tko se rodio ili će se još roditi. Majku skupnu, zajedničku i Izraelcima i Misircima, azijskim i afričkim narodima, majku i narodima u Novom Svijetu, majku romanskim, germanskim i slavenskim narodima u Evropi. O, dobrote i ljubavi Božje! Svi narodi hvale i časte ovu milu Majku. Svi Joj kao Elizabeta kažu — »unde hoc nobis« — »odakle nama ta čast?« I svi se s pouzdanjem i sinovskom ljubavi kupe pod Njezino okrilje, crkve Joj grade, oltare kite, darove prinose, pjesme pjevaju i molitvu mole. I gle divnog sklada: ime Marija, Maria, Marie, Mary . . . kod svih naroda kao i ime majke, svima slično!

Predragi vjernici! Duga epoha od 1954 godine, u kojoj su propale mnoge svjetske veličine, nauke, običaji i čuvstva, to vrijeme nije bacilo u zaborav štovanje Marije, nego se ono tim više potenciralo i raširilo do najzadnjeg kutića kruga zemaljskoga i pretvorilo se u djetinjsku ljubav prema zajedničkoj Majci. A Marija je kršćanske narode ljubila i štitila. Oduljio bih mnogo, kad bih htio makar i letimice — da vam prikažem, što je Marija učinila raznim kršćanskim narodima, makar i skupno uzetim. Ograničit ću se s toga, da vam zbijeno istaknem, kako se Marija skrbila za četiri najveća i najdragocjenija dobra: za slobodu i civilizaciju evropskih naroda, za obranu sv. vjere i za spas duša. Od ovih dobara nema većih. Od ovih milosti nema dragocjenijih.

Predragi vjernici! Pođimo u duhu do velikog grada Beča. Oko ovog kršćanskog grada sjatila se silna turska vojska. Ova je vojska pregazila balkanske zemlje, osvojila Bosnu i Hercegovinu, Slavoniju i Ugarsku i sad stoji pod Bečom. To je bilo 1683. g. Beč je srce Evrope, i svlada li Turčin Beč, svladao je i Evropu. A silna je i ogromna turska vojska. Bečlije su u strahu. Strahuju i pobožni Bavarci i crkvi odani Poljaci. Strahuju i svi kršćanski narodi i Otac narodâ — Papa. I što čine? Obraćaju se molitvom Majci Božjoj. Molitva je ključ srca Marijina. Marija usliša vruće molitve, i, protivno ljudskom očekivanju, Turci bijahu hametom potučeni, a kršćanska Evropa spašena — po zagovoru Majke Marije. Pijo V. to shvati i naređuje u litanijama uzdah: Pomoćnice Kršćanska.

Marija je tako spasila kršćanske narode i u pomorskoj bici kod Lepanta. Spasila je slobodu i civilizaciju, jer da je Evropa potpala pod vlast tursku, stara bi civizacija bila propala, a moderna bi bila tek u povojima.

Iz Beča i Lepanta vodim vas u čuveni Lurd. Tko o Lurdu nije čuo? Tko nije čuo, kako se tu Marija skrbi za obranu sv. vjere? U 18. i 19. stoljeću raširilo se po Evropi moderno bezvjerstvo — naturalizam. Što čini Majka Marija da spasi svijetu vjeru? Prikazuje se dobroj pastirici Bernardici i objavljuje joj svoju volju, da Joj

na mjesto prikazanja ljudi dolaze na molitvu. Čini, da probije malo čudotvorno vrelo, i tom vodom dijeli nebrojene milosti raznovrsnim bolesnicima svih naroda. Svojim nebrojenim čudesima pobija naturalizam, koji u čudesa ne vjeruje, pobija ljudsko znanje, ponavljajući onu Spasiteljevu: »bez mene ne možete učiniti ništa (Iv 15, 5). Znanost, um, sve ljudske sile postaju nemoćne pred lurdskim čudesima!

Nakon što smo u mašti obnovili spomen na razna čudesa u Lurdu, hajdemo ništa manje nego preko kontinenta Evrope do Velike Britanije i stupimo u protestantsku zemlju Škotsku. Po onim brdima vere se u zimsko doba cestom zasutom snijegom jedno stvorenje — čovjek je. Dužnost ga zove — zato ovaj trud. Put je izgubio, ali ga sreća nanijela u jednu gorsku kolibu. Zakuca. Prime ga rado i ponude. Ukućani su bili neveseli, zato ih upita, što su zabrinuti. Rekoše, da starac djed u sobi ne će da misli na smrt, a blizu je — veoma blizu smrti. Ode da ga vidi. Upita, kako on tako star ne će da misli na smrt, a mogao bi do skora umrijeti. — »Ne ću umrijeti«, odgovori starac. »Zašto« upita stranac. »Jeste li vi katolik«, upitat će ga starac. »Jesam« bi odgovor. »I ja sam; kad je tako, reći ću vam zašto sam uvjeren, da ne ću umrijeti.« Ispovijedi starac, kako od djetinstva moli Mariju, da mu da milost, da mu se u smrtnom času namjeri svećenik. Stranac, kad to ču, otkopča kaput, pokaže biskupski križ. Bio je to katolički biskup, koji je zbog nestašice svećenstva obilazio svoje duhovno stado. »Uslišani ste, ja sam svećenik«. Ispovijedi ga, i starac sretno preminu. Tako se, predragi vjernici, Marija skrbi za spas svih duša. Zato se još nikad nije čulo, da je ikoga zapustila, tko Joj se molio.

Marija je majka i našem hrvatskom narodu. Što je ona sve učinila hrvatskom narodu? Spasila ga od polumjeseca, uzdržala ga u pradjedovskoj katoličkoj vjeri i sačuvala mu zapadno-evropsku civilizaciju. To su, predragi vjernici, vrednote neprocjenjive vrijednosti.

Osmanlijska silna vojska nije pregazila ni potpuno podjarmila hrvatski narod, a hrvatski je narod svojim prsima odbijao vjekovima i od sebe i od Evrope žestoke navale jakog neprijatelja. Za svoja junačka djela bio je hrvatski narod odlikovan časnim nazivom »antemurale christianitatis — prvi bedem kršćanstva.«

Da je tu bila obilna Marijina pomoć, svjedoče nam uz druge dokaze i povijest svetišta Gospe od Perasta i Gospe Sinjske. Peraštani i Sinjani zagovorom Bl. Gospe otjeraše s malim svojim snagama deseterostruko jačeg neprijatelja. U zahvalu Gospi sagrađene su one crkve, gdje se danas slijeva veliko mnoštvo naroda, gdje nebeska Majka siplje svoje obilne milosti.

Ne može se ovdje reći: negda bilo — sad se spominjalo, jer i danas Marija poklanja svoju brigu svom hrvatskom narodu. Dosta je baciti oko na svetište Gospe na Trsatu, ono Gospe Sinjske, Gospe od Poišana u Splitu, Gospe od Milosrđa na Lapadu, na Mariju Bistricu, Remete i druga naša marijanska svetišta, pa da se vidi, kolike i kakve je sve milosti Marija dijelila i danas dijeli našem hrvatskom narodu. Mnogobrojne slike i raznovrsni zavjeti, izvješeni po zidovima naših Gospinih crkava, samo su mali dokaz velike pomoći, koju je Marija kroz vjekove iskazivala našem hrvatskom narodu.

*

Predragi vjernici! Naši pređi, kad su bili u nevolji, na kopnu i na moru, upirali su svoj pogled u Mari-

ju — jutarnju zvijezdu, a Marija ih je pomagala i spasavala. I mi, slijedeći stope naših starih, ploveći uzburkanim morem ovog svijeta, držimo se Marijina skuta, u Nju svoj pogled upirimo, da tako sretno doplovimo u luku spasa. Ona je Majka svih naroda, Majka našeg hrvatskog naroda, Majka svakoga od nas, i Ona može, Ona hoće da nas spasi, da nam pomogne. Na sve naše prošnje Marija odgovara svojom dobrotom, ljubavi i milosrđem, zato će Je navijeke blaženom zvati svi naraštaji. Amen!

ZNAK SPASENJA

Kao pečat postavljam se tebi na srce, na ruku tvoju kao pečat! (Pnp 8, 6).

Svemogući Bog u stvaranju svijeta okitio je prelijepo stvorenja svoja, jedno jednim, drugo drugim uresom. Među njima okitio je i visoko modro nebo nebrojnim zvijezdama, davši im istodobno svjetlost, neka svijetle na nebeskom svodu. Sve, koliko god ih ima, nazivlju se zvijezdama i sve svijetle, ali ne svijetle jednako. Neke svijetle jače, neke manje, dapače vidimo, kad noću, za vedra neba, bacimo oko svoje na nebo, kako jedna od tih neizbrojnih zvijezda svjetlošću svojom svim drugim gospoduje, sve druge natkriljuje, dapače pred tom zvijezdom — mjesecom naime, ostale kao da svjetlost svoju gube.

Što su zvijezde nebu, što su zvijezde tamnoj noći, to bi imao biti život kršćanina u tmini ovoga svijeta, po riječima Gospodinovim: Neka svijetli svjetlost vaša, to jest svjetlost vaših dobrih djela pred ljudima. Gospodin prispodablja čovječja dobra djela sa svjetlosti. I doista, bilo je uvijek stvorenja, koji su poput zvijezda na nebu svijetlili svakomu u ovoj tamnoj dolini svjetlošću svojih

dobrih djela. To su, predragi vjernici, ljudi, koje svecima nazivljemo; koji su doista bili svakomu svijetlo i luč na putu spasenja.

Ali, kao što se sunce danju, a mjesec noću ističe nad ostale zvijezde, tako i među zemaljskim zvijezdama, među Božjim ugodnicima, pokazala se jedna, koja je svjetlošću svojom sve ostale natkrilila, ona naime zvijezda, koju radi njezinih osobitih kreposti danas slavimo, a to je Marija.

*

Marija je radi svojih izvanrednih kreposti i vrlina zaslužila i od Presvetog Trojstva bila odabrana, da bude majkom Božjom. U Njoj i po Njoj mogao je svatko dobiti izobilje milosti za vršenje dobrih djela i širenje svjetlosti među ljudima. Stoga i sv. Crkva na osobiti način Mariju uznosi i Njezin nam život stavlja pred oči time, što Njoj na slavu naređuje mnoge svetkovine preko godine, da ljudi vide, koga imadu osobito štovati i komu se imadu osobito utjecati.

Između tolikih svetkovina Njoj posvećenih i danas je jedna, koja vas je u velikom broju ovdje sakupila, a to je svetkovina Njezina škapulara, ili kako je vi nazivate Gospa od Karmela.

Ako ikoja Gospina svetkovina, a ono svakako današnja treba da poveća i utvrdi naše pouzdanje i našu pobožnost prema Mariji, jer današnji Njezin blagdan nije drugo, nego izljev materinske Marijine ljubavi i privrženosti prema nama, i znak, koliko se od Nje možemo nadati.

Njezinu ljubav i privrženost prema nama vidjet ćete i sami, dok vam budem ukratko prikazao postanak i značenje današnje svetkovine. A koliko se od Nje mo-

žemo nadati, vidjet ćete po milostima, koje nam iz te svetkovine proističu.

Kao što svemogući Bog za velika djela obično bira ljude izvanredno kreposne, tako je i Bl. Djevica Marija, hoteći uvesti pobožnost svog škapulara, odabrala čovjeka neobično sveta i vrijedna, da mu povjeri taj zalog vječnoga života.

Ovaj izvanredni čovjek bijaše sv. Šimun, prozvan Štok. Od rane mladosti Marija ga je pripravljala i najdragocjenijim darovima kitila, prije nego mu povjeri sv. škapular. Godine 1164. u Hortfordu, engleskom gradu, ugleda Šimun svijetlo, rođen od plemenitih roditelja. Kao dijete obljubi samoću izbjegavajući svako društvo, igru i zabavu. Netom je navršio 12. godinu života, otišao je u jednu šumu, i tu živio nevjerojatno strogim životom. Hrana mu bila slaba, samo zelje i korjenje, a piće voda s jednog malog izvora. Crkva, kuća i postelja, sve mu to bio jedan šuplji hrast, a njegovo pokućstvo križ, slika Marijina i knjiga psalama. Bl. Djevica, koju je toliko štovao i ljubio, gotovo ga je svakog dana pohađala. Dvadeset godina sproveo je u samoći, dok mu Prečista Djevica nije javila, da je iz Svete zemlje, iz gore Karmela, došlo u Englesku nekoliko njezinih slugu, neka im se pridruži i stupi u Karmelitanski red. Posluša Gospu, ostavi omiljelu samoću i godine 1196. stupi u Karmelićane. Dozvolom starješina pohodio je Svetu zemlju i bosonog proputovao onim mjestima, koje je Božanski Spasitelj svojom krvi natopio. Nastanio se u glasovitom samostanu »Gori Karmelu«. 1245. izabran je za vrhovnog poglavara svog Karmelićanskog reda. Ni sada nije prestao propovijedati riječ Božju i obraćati grešnike. Također je nastojao u svom Redu što više ra-

širiti pobožnost prema Majci Božjoj. Naskoro se digne veliko progonstvo protiv sv. Šimuna i njegova Reda, ali uz pomoć Marije, kojoj se neprestano molio, svlada on sve te poteškoće i još više raširi svoje apostolsko djelovanje. Bio je živo zanesen za spas duša, pri čemu su ga neprestano mučile dvije misli: jedna misao vječnih muka u paklu, koja će zapasti svakog okorjelog grešnika, a druga misao groznih muka u čistilištu, što ih trpe duše, koje nijesu još sasvim za svoje grijehe dale Bogu zadovoljštinu. Razmišljao je, kako bi sačuvao kršćane od ova dva velika zla. Na tu nakanu neprestano se molio Mariji, dok ga nije uslišala. To je postigao nakon 6 godina vruće molitve i oštre pokore.

Jedne nedjelje 16. srpnja 1251. ukaza mu se Marija sva u sjaju, sjajnija od sunca i praćena od mnogih nebeskih duhova. Gospa položi sv. Šimunu škapular od Karmela na ramena, govoreći: »Ljubljeni sinko! Primi ovaj škapular tvoga Reda, znak moje bratovštine, povlasticu tebi i svim Karmelićanima; tko u njemu umre, ne će trpjeti ognja vječnoga. Evo znaka spasenja, obrane u pogibelji, zalog mira i ugovora vječnoga.« Naredivši mu, da o tom izvjesti sv. Oca Papu Inocencija III., iščeznu.

Možete i sami misliti, kako je sada svetac, utješen i presretan, posvuda širio pobožnost škapulara, podizao karmelićanske bratovštine i ljubav prema Bl. Djevici, sve dok nije preminuo i to baš u isti dan, u koji je 14 godina prije primio od Gospe Škapular, to jest 16. srpnja 1265.

Škapular, to najsigurnije sredstvo da čovjek lakim načinom postigne svoj spas, Pape su ne samo odobrile, nego su tu pobožnost i mnogim oprostima obdarile, te

se u kratko vrijeme škapularska pobožnost raširila po cijelom svijetu. Mnoge okrunjene glave ponosile su se i čeznule, da mogu na se metnuti škapular, taj oklop protiv nasrtaja đavla paklenoga.

Eduard I. — kralj engleski — bio je među prvima, koji su uzeli škapular. Sv. Ljudevit, kralj francuski, uzeo ga na samoj gori Karmelu. Car Ferdinad II., kralj španjolski; Sebastijan, kralj portugalski; Sigizmund, kralj poljski, i mnogi kraljevi, knezovi, velikaši, učenjaci, umjetnici, ljudi i žene sviju staleža i zvanja, nosili su Gospin škapular ili škapularsku medaljicu i ponosili se, da su članovi škapularske bratovštine.

Predragi vjernici! I dandanas mnogi od vas nosi Gospin škapular, ali kako bi to divno bilo, kad bi i u svakoj kršćanskoj kući naišli na škapular. Kako bi divno bilo, da je i dandanas škapular i Gospina krunica kod svih naših vjernika obilježje našeg kršćanskog života, ujedno i nepridobivo oružje protiv svih nasrtaja sotone.

Tko je uzeo i pobožno nosi Gospin škapular, on je već tim — na neki način — odabrao Mariju za majku, a Marija je njega uzela za dijete svoje. To je znak ugovora između nas i nebeske Majke Marije. Znak vječnog spasenja, jer: »Tko u mom škapularu umre, on vječnog ognja trpjeti ne će.«

Predragi vjernici! Ne zaboravimo, da za ovo veliko obećanje, za ovu veliku milost, također i Gospa od nas nešto traži: Ona hoće da je nasljedujemo, da se napajamo na izvoru Njezinih kreposti.

*

Muževi i žene! Imajte pred očima Marijin život; po njemu ćete tegobe svoga života lako podnositi. —

Roditelji! Pod zaštitom Marijinom odgajajte svoju djecu; vidjet ćete, da su mučne i uzvišene dužnosti roditeljske mnogo lakše i uspješnije: Marijin je život izvor i vrt raznolikih vrlina, koje su toliko potrebne vama i djeci vašoj. — Mladići i djevojke! Vi, koji ste istom stupili u život, naići ćete na mnoge zapreke svog životnog i vječnog poziva. Da sve te zapreke uzmognete lako odbijati, neka vam je Marija uz bok, a kad je Ona s vama, tko će protiv vas? — A vi, poštovani starci i starice, kojih noge nešto brže kreću putem, koji preko groblja vodi vječnoj domovini, neka vam je Marija po svojem škapularu štap u pogibelji, obrana protiv svake napasti, zalog vječnog spasenja! — Sve, neka nas vodi, štiti i brani zajednička Božja i naša Majka Marija! Karmelska Gospa bila nam ne samo obrana u pogibeljima, nego i zalog vječnoga mira, kako bi ukrašeni odjećom pravde i zaogrnuti plaštem prokušane i čiste vjere, po tom »znaku spasenja« mogli smjelo vojevati ovdje na zemlji, a zatim vječno blaženstvo postići i uživati u društvu Marije Kraljice i Majke, skupa s Njezinim Sinom Isusom Kristom Bogom i Kraljem našim. Amen!

UZVIŠENA KRALJICA

Uznesena je Marija na nebo: raduju se anđeli, hvaleći blagoslivaju Gospoda (Ant) . . .

Što mislite, predragi vjernici, kad je čovjek najveseliji i najzadovoljniji? Ja mislim, da je najradosniji, kada postigne onaj cilj ili svrhu, za kojom je dulje vremena vruće čeznuo; i što je više truda, muke i brige i nastojanja oko toga uložio, da dođe do žuđenog cilja, to će biti i njegova radost i veselje veće i ugodnije, kad ga postigne.

Tako vam je uprav i s nebeskom našom Majkom — Gospom Velikom. Već od rana djetinjstva najpoglavitija joj težnja i svrha bila, da, vjerno služeći Bogu svomu, zadobije raj i Boga uživa. Ono, što je tako vruće željela, postigla je na današnji veliki blagdan svoga Uznesenja, ali postigla je u puno većoj mjeri, negoli je željeti i nadati se mogla: bila je okrunjena za kraljicu neba i zemlje.

Na veliki današnji blagdan Uznesenja Bl. Dj. Marije na nebo poziva nas sv. Crkva, da se svi radujemo s našom dragom Gospom, jer je danas bila uzvišena vrhu kora anđeoskih. I pravo je da se radujemo i kličemo od

veselja nad slavom i trijumfom Marijinim, jer je radost majčina i dječja radost.

*

Kako je veliko veselje, kad kraljeva zaručnica ulazi u svoj novi prijestolni grad! Kako li je veliko slavlje u tom gradu i po cijeloj kraljevini! Ulice i kuće bogato su nakićene cvijećem, zelenilom i zastavama. Kroz glavne prolaze prave se krasni, velebni slavoluci, a topovski hici, sviranje glazbe i zvonjenje zvona navješćuje i radostan i ugodan događaj. Iz cijele kraljevine, iz bliza i iz daleka, žure se najodličniji podanici, visoki dostojanstvenici i sjajna poslanstva, da svojoj novoj kraljici nazovu dobrodošlicu. Ovako je kraljici zemaljskoj, a Mariji, kraljici nebeskoj, bilo je to u mnogo većoj mjeri.

Čete anđela, Arhanđela, Herubina, Serafina, Prijestolja i Gospodstva silaze s neba na zemlju, da budu časna pratnja svojoj ljubljenoj kraljici. Uz milozvučno pojanje nebeskih melodija i božanskih napjeva uzdiže se Marija vrhu oblaka i zvijezda; na vratima raja dočeka je njen Božanski Sin sa cijelim dvorom nebeskim. Smjerno Joj se pokloni i privine na svoje nježno Presveto Srce. Iskazaše radosno dužnu počast Petar i Pavao, svi Proroci, Patrijarsi, Apostoli i svi sveti i svetice Božje. I veličanstvena ta povorka uputi se kroz sjajne nebeske dvore do preuzvišenog nebeskog prijestolja. Tu Je Presveto Trojstvo uzvisi iznad svih kora anđeoskih, odlikuje Ju mimo sve ostale nebeske svetitelje, okruni Je sjajnom blistavom krunom i postavi odmah do sebe na nebesko prijestolje; da tu, kako je bila suotkupiteljica roda ljudskoga i kako je zajedno s drugom osobom Presvetoga Trojstva, sa svojim preljubljenim Sinom, na zemlji mnogo i mnogo trpjela, tako da sada po-

red Njega i uživa nebeske radosti i da kao kraljica i pomoćnica kršćana dijeli milosti onima, koji Joj se budu utjecali.

Ja se, predragi vjernici, bojim dalje govoriti o slavi naše drage Gospe, tim većma, jer se sjećam tvrdnje sv. Bernarda, da nema ništa što ga više zabavlja, ali i više straši, nego držati govor o slavi Bl. Dj. Marije. Kušali su to i Bernard i Bonaventura i Alfons i Zlatousti i toliki drugi duboko učeni i pobožni sv. Oci i Učitelji. I dok su o drugim otajstvima Marijinim divno i uzvišeno govorili, o uznesenju i okrunjenju sve što govorahu, bijaše tek blijeda slika onoga što jest.

Kušali su svojim neumrlim kistom ovjekovječiti trijumf Marijin i Tizian i Murillo i Von der Worff i Filippino Lippi i Ghirlandajo i Fra Angelico iz Fiezole i mnogi drugi. A jesu li uspjeli?

Dosta vam je vidjeti divnu oltarsku sliku u dubrovačkoj katedrali, pa da sudite sami. Remek-djelo — nema sumnje. Savršeno otmen lik Bogorodičin, njezina vitalnost i sigurnost u zraku među oblacima, skladnost svijetla i sjena, zadovoljstvo Bl. Djevice, koja leti po krunu u raj, i žalost apostola, koje ostavlja najbolja savjetnica — sve je to majstorski i po propisima umjetnosti izrađeno, da je teško ljepše i zamisliti. Ali, gdje je tu trijumf Marijin u nebu, koje predstavlja Otajstvo Uznesenja, gdje, nedostiživi umjetniče?

Zagledajte se drugdje i u glasovitu sliku Murillovu. Tu ćete naći kako anđeli nose i prate Mariju; vesele se. Prate je i uz nebesku melodiju, ali dalje od toga — slavni majstor ne može. Slično ćete konstatirati sa slikama uznesenja Marijina od Von der Worffa, Filippina Lippi, Ghirlandaja. Pa ni blaženi Fra Angelico nije uspio da

nam predoči onu slavu, koju Marija uživa u raju, t. j. odraz onog slavlja, koje s Njom uživa čitav dvor nebeski.

Kušao je to u poeziji genij Danteov u Raju svoje nenadmašive Divne Glume. I dok je veliki Dante divan u Paklu i Čistilištu, te zapanjeni stojimo pred gorostasom duha, nauke i mašte; u Raju, kad nam ima da dočara uživanje blaženih, a osobito slavu najsvetije među svetima, tu veliki pjesnik već u drugom pjevanju vidi teškoću svoga djela, te upućuje one, koji su ga kroz Pakao i Čistilište slijedili, da se vrate natrag, jer je nemoguće da ga razumiju. U XXIII. pak pjevanju opisuje nam Dante slavu Ruže, u koju se Riječ Božanska uputila — t. j. Mariju, od koje je Riječ Božja tijelo uzela. Ruža otajstvena sjaje kao sjajna svjetlost. Kada Anđeo Gabrijel u obliku goruće zublje pozivlje Mariju da Je okruni, zaori u nebu takva melodija — Regina coeli, da prema njoj i najdivnije Bethowenove, Mozartove i Rossinijeve arije izgledaju tek najsitniji zvukovi.

Divno, nedokučivo, ali sva mašta Danteova, sve njegovo viđenje i pjevanje — nije ni blijedi odsjev onog trijumfa i slave, koju Marija ulaskom u nebo uživa. I Dante priznaje, da onaj, koji je odozgo sišao, ne može opisati, što je gori vidio.

Nemojte se čuditi, da ljudsko pero, ljudski kist, ili sva govornička vještina svetih Otaca i Učitelja nijesu kadri predočiti nam slavu Marijinu. Tà sv. Pavao, učitelj naroda, koji je za života svoga imao sreću nebo vidjeti, veli nam, da ni oko nije vidjelo, ni uho nije čulo, niti je u srce ljudsko unišlo ono, što je Bog u nebu pripravio svojim odabranicima. Ako to vrijedi za svakog odabranika, što da mislimo, kakvo li je veselje, slavu i uživanje Bog pripravio Onoj, koja je — da upotrebim Danteov izraz — »termine fisso d'eterno consilio — stalni cilj Savjeta Vječnoga« (Raj, pj. XXXIII., 1). Kolika je vječna briga Boga Oca prema najboljoj svojoj odabranoj kćerki; Boga Sina prema svojoj presvetoj Majci; Boga Duha Svetoga prema svojoj prečistoj zaručnici?

A i sv. Alfons nam potvrđuje riječi Pavla, kad veli: kako je neprispodobivo ono, što je Marija zaslužila, tako je i neshvatljivo ono, što je za platu u nebu zadobila.

Zato je i službena nauka sv. Crkve kratka, a glasi: Marija je nakon svoje blažene smrti uskrsnula i tijelom uznesena na nebesa. Naš je narod s ovom istinom uvijek vjerovao i to, da je Presveta Djevica tada bila okrunjena od Presvetoga Trojstva za Kraljicu neba i zemlje. Od koliko je godina blago usnula, da li je bila od apostola pokopana i treći dan — kako neki hoće — ili odmah — kako drugi žele — od anđela uznesena — tome Crkva nije stavila službenu tezu. A o tome, kako su Je anđeli dočekali na vratima raja, kako su Je u raju pratili, s kakvim su Je ushitom pozdravili patriarhe i proroci, mučenici i ispovjednici, kako su Joj se uzradovali Zaharija i Elizabeta, Joakim i Ana, s kojom su je počasti i nježnošću dočekali Isus i sv. Josip — o tom se može samo dedukcije izvoditi na temelju analogije, povjesnih primjera i psiholoških pravila. To sve ne spada strogo na vjeru. Glavno je za nas da znamo, da nalazeći se na prijestolju svog svemogućeg Sina — može i hoće da nas sve, koji Joj se utječemo, obilno pomogne. Glavno je, da je — iako uznesena na nebo — ostala ipak naša, Majka cijelog čovječanstva.

*

U svetištu naše Gospe od Milosrđa na Lapadu ima slika Bl. Gospe na glavnom oltaru, koja Je prikazuje kako raširenih ruku ispod svog širokog plašta okuplja oko sebe sinove i kćeri, da im čuje molbe, vapaje, da im usliši želje i prošnje, da ih utješi, brani i pomogne. Motiv, dakle, i zgodan i psihološki vrlo prikladan. Slikar je htio zorno predočiti, kako se djeca u pogibli i nevolji okupljaju oko skuta svoje majčice, da se tako i ljudi, t. j. čovječanstvo okuplja oko nebeske Majke Marije, da u Njezinu okrilju nađe obranu, pomoć i utjehu.

Prizor, što ga slikar kistom predstavio, mi vidimo u ostvarenju današnjeg Marijinog blagdana. Svojim slavnim ulaskom u nebo Marija je postala naša nebeska Majka, zagovornica i pomoćnica. To je razlog, da se i cijela crkva uvelike raduje danu Velike Gospe, jer iako je Marija, dok je i na zemlji bila, svojim zagovorom kod svog Sina dosta mogla, to se sada Njezino mogućstvo znatno povećalo; sada Joj je, tako rekuć, glavni posao zagovarati nas i dijeliti milosti, tako, da svaka milost — po nauci crkvenih učitelja — prolazi kroz Marijine ruke. Zato i govori učeni Bernardo: si quid spei in nobis est — sve što imamo u sebi nade, sve što imamo milosti ili spasa, sve znajmo, da nam je po Mariji.

Je li, dakle, potrebno, da vam govorim o mogućstvu Marijinu, što i koliko Ona može? Snaga je moja zato nedostatna, a usta su slaba. Ali, što vam ne mogu kazati moja usta, to vam kažu studene i nijeme zidine naših Marijinih crkava, u kojima, kad bacite oči naokolo, odmah vidite, da sve slike, zavjeti, uspomene i zahvale, u njima izvješene, nijesu drugo, nego nijemi svjedoci Marijina mogućstva, pomoći i obrane.

Veselimo se — dakle — ovom danu neopisive slave Marijine, jer je ovo ujedno dan vanredne utjehe za svakoga od nas! Neka se iz dubine našega srca digne zanosni pozdrav Njoj, koja je po riječima sv. Germana biskupa milosti puna, svetija od svetaca, uzvišenija od nebesa, slavnija od Kerubina, dičnija od Serafina i časnija od svih stvorova. Neka je blagoslovljena u ovaj presretni radosni dan Uznesenja Njezina i neka i nadalje bude naše svijetlo, utjeha i nada, kako bi za navijek kraljevala ne samo na nebesima, nego i u našim srcima — Amen, Amen!

BLAGOSLOVLJENA TI MEĐU ŽENAMA

Ove su se riječi čule prvi put, kad je ono knez Židovskog naroda Ozija pozdravio junakinju Juditu, koja je postom, molitvom i pouzdanjem u Boga odsjekla glavu bezbožnom asirskom vojvodi Holofernu i tako oslobodila grad Betuliju i narod svoj od ropstva i neprijatelja.

Ove su riječi odjeknule kasnije u galilejskom gradiću Nazaretu, kad je ono nebeski vjesnik, od Boga poslan, javio Mariji, da će začeti i poroditi Božjega Sina.

S ovim je riječima i sama Marija pozdravila svoju rodicu sv. Elizabetu, majku velikog Ivana Krstitelja, preteče Isusova, kad joj je pošla u pohode u judejske gore, da joj u potrebi bude od utjehe i pomoći.

Ove iste riječi odjekuju danas po cijelom kršćanskom svijetu, jer njima kršćanin pozdravlja ono stvorenje, koje je od vijeka bilo određeno, da bude početak otkupljenja ljudskoga roda.

I zbilja, ako je židovski narod punim pravom slavio Juditu, koja je oslobodila od ropstva i neprijatelja narod svoj, puno većim pravom slavi kršćanski svijet Mariju, koja je po božanskom svom Sinu Isusu oslobodila ne jedan narod, već cijeli svijet od sužanjstva đavla paklenoga.

*

Marija, koja je na današnji dan ugledala svijetlo Božje, bila je zora, bez koje ne bi bilo dana, bila je sunce, bez kojeg ne bi bilo života na zemlji.

Jer, kao što je zora preteča dana, koja sunce vabi, tminu tjera, svjetlost širi, tako je i Marija svojim porodom navijestila zoru boljih dana, a zatim porodila sunce, Isusa Boga, koji je došao da prosvijetli svijet i otjera tminu, koja je zastirala cijeli ljudski rod.

Poslije grijeha istočnoga naličio je čovjek putniku, koji je zašao s pravoga puta, zabasao u pustaru punu ponora, a suviše, zatekla ga crna, tamna noć. Muči se bijedan čovjek, da bi gdjegdje ugledao tračak svjetlosti, ali uzalud. Tko je imao prilike, da zaviri samo u povijest roda ljudskoga prije rođenja Isusova, taj može da dobije samo blijedi pojam tužnog duševnog stanja bijednog čovječanstva. Iako je znanje i umijeće dosta napredovalo, moralno je stanje čovjeka bilo dosta žalosno. Ljudska je zadruga bila nesređena. Ljudi se dijelili na slobodne i robove. I robovi su bili ljudi, a s njima se postupalo kao s nijemim životinjama. Mogao si čovjeka kupiti, prodati, mučiti, ubiti, sve slobodno i bez kazne. Čovjek je sebi uzimao žene po volji, otpuštao ih po volji, one nijesu imale moralne vrijednosti. Djeca su se izlagala, bacala, ubijala, dok i životinja svoje mališe čuva, brani i hrani. Ljudi su se klanjali i obožavali drvo, vatru, vodu, prirodu, čak i same strasti, a sve u pomanjkanju spoznaje pravoga Boga. Istaknutiji i učeniji ljudi su se mučili, da bi znanjem i filozofijom nadoknadili vjerske istine, Božju objavu, ali nijesu uspjeli; i na koncu i sami filozofi, kao što su bili Platon i Sokrat, prisiljeni su da očajno vape: O, da bi tkogod sišao s ne-

ba, pa nas poučio, kako treba da se vladamo prema Bogu, sebi i bližnjemu!

Evo vam, predragi vjernici, u malo riječi opisane one crne. tužne noći, koja je zastirala cijeli ljudski rod. I sinu napokon toliko željkovana i očekivana zora, porodi se Marija; zora za sobom dovede sunce, Marija porodi Isusa, koji raspršа tmine neznanja i stradanja i izgubljenom čovječanstvu ukaza put, koji ga sreći i spasu vodi. Punim — dakle — pravom u svojoj službi pjeva danas sv. Crkva: »Rođenje Tvoje, Bogorodice Djevo, navijestilo je veselje svemu svijetu, jer je iz Tebe isteklo sunce pravde, Krist Bog naš« (Ant.). Punim pravom imamo i mi razloga, da se veselimo današnjem danu, jer smo u Mariji dobili suotkupiteljicu i Majku.

Sveti Oci nazivlju Mariju suotkupiteljicom ljudskog roda, ističu, naime, da nas je i Ona uz Isusa otkupila u toliko, u koliko je Ona porodila Onoga, koji je imao da nas otkupi. Nju je baš, među svim ženama, vječna Mudrost Božja od vijeka odabrala, da po Njoj započne spasenje. Sotona se služila u početku ženom Evom, da u propast rine cijeli ljudski rod; Bog se opet služi ženom Marijom, da ljudski rod spasi. Blagoslovljena, dakle, ti među ženama!

Drugi je razlog, s kojega se s pravom veselimo današnjem danu, taj, što smo u Mariji dobili i Majku. Kako je slatko to ime, i tko bi ga mogao i izdaleka opisati! Tome su imenu posvetili prvi svjetski slikari svoj kist i kipari dlijeto, prvi pjesnici svoju pjesmu.

Cijela narav cvate i vesela je uz roditeljicu svoju, a bez nje joj ni života nema. Ocijepite granu ili samo list sa stabla, ta se grana osuši, a list uvene. Odijelite životinju od matere svoje, ta životinja jauče, bleji prema naravi svojoj, i tim glasom traži mater svoju. Pitaj životinje — veli Job — i one će te naučiti, što je majka.

A što je tek majka čovjeku, djetetu, kršćaninu? To smo, manje-više, svi iskusili. Pa baš zato, što dijete, čovjek, kršćanin mora da jedan dan izgubi najveće blago svoje, majku svoju, nebeski Otac podari nam drugu majku, Majku, koja nikad ne umire, nikad ne ostavlja dijete svoje, podari nam Mariju za Majku.

Da upoznamo, koliko nam je blago u Mariji dano, dosta je baciti pogled na čas, u kojem je Spasitelj svoju Majku našom Majkom proglasio. To je bio najozbiljniji čas Njegova života, smrtni čas. Sin Božji za naše grijehe izdiše na križu, ali prije nego će da svoju dušu preda svome Ocu, otvara suha, izmučena, žuči i octom ogorčena usta svoja; spušta umirući pogled na ljubljenog svog učenika Ivana, koji stajaše podno križa, i izriče one znamenite riječi: »Ivane, evo ti matere« (Iv 19, 27.).

Tumači Sv. Pisma nazrijevaju u Ivanu cijeli rod ljudski, i s riječima »evo ti matere« Isus je bio podao svoju Majku svima nama za Majku. To je bio čas, kad je Marija raširila nama skute svoje, ruke nam pružila, pod svoju nas obranu uzela. Mi smo bili ono blago, koje je Isus neprocjenjenom svojom krvi otkupio i na smrtnom času, s oporukom, Mariji, svojoj Majci ostavio. Od tog časa Marija je postala Majka naša, mi djeca Marijina.

*

Blagoslovljena, dakle, da si Božja Majko i Majko naša! Blagoslovljena da si u ovaj presretni dan rođenja Tvoga, blagoslovljena među svim ženama na zemlji! Amen.

JEDNO SLAVNO IME

Predragi vjernici! Vidimo iz povijesti, da je bilo mnogo velikih, slavnih ljudi i mnogo vrlih žena, koji su svojim velikim djelima stekli slavna imena. Slavno je bilo ime Aleksandra, kralja makedonskoga; slavno je bilo ime junačkog vojskovođe Hanibala kartaškoga; još slavnije ime glasovitog Cezara i Napoleona. Slavno je bilo ime Semiramide, kraljice asirske, i Kleopatre, kraljice egipatske. Slavno je bilo ime i tolikih drugih velikana u znanosti i umjetnosti svake vrsti, koje bi mogli dugo nabrajati. Njihova imena bijahu slavna, ali slava njihova davno je nestala. Ljudi ih zaboraviše, o njima se malo kad i govori, njihova imena sačuvana su još u starim knjigama, ili su pak ponekad predmet školskih zadaća.

Ipak ima ime jedne osobe, koje slava nadilazi sva ostala imena najglasovitijih vladara, vojskovođa, slikara, kipara, pjesnika i učenjaka. Ima jedno ime, koje čovječanstvo spominje već punih 19 vjekova, ime, kojega slava sve više raste i nigda potamnjeti ili nestati ne će. Ima jedno ime, za koje znade malo i veliko, koje spominje učen i neuk, ime, kojega je slava prodrla i do najneznatijeg seoceta i do najprostranije stojne kuće.

A koje je to tako slavno Ime? Je li to ime kojeg slavnog cara ili junaka? Je li to ime nekog velikana, koji je izumio radio, televiziju ili atomski pogon? Je li to ime kojeg slavnog čovjeka, koji je unaprijedio obrt i trgovinu, izumio brze, najmodernije strojeve? Je li to ime kojeg glasovitog medicinara, koji je iznašao lijek proti zaraznim i drugim bolestima, koje haraju svijetom? Je li to ime kojeg velikog i zaslužnog državnika, koji je spasio državu od krvoprolića?

O ne, predragi vjernici, to je ime jedne priproste, siromašne djevice, koja — niti je visoke škole učila, niti je nešto nova izumila, a ipak je više čovječanstvu koristila, nego svi mudraci i velikani čitavog svijeta. Ta prosta, siromašna djevica jest Marija, koje slavno ime mi danas slavimo. Ali, kako je to — mogao bi me tkogod zapitati — kako to, da Je svak slavi, da Joj je ime glasovitije od svih velikana i učenjaka, kad je Ona bila priprosta djevica?

Predragi vjernici! Uzrok Njezinoj slavi jest uprav Njezina poniznost, kojom je Bogu tako omilila, da Ju je uzvisio iznad svakog drugog stvora, odlikovao je tolikim vrlinama, kakvih nitko nikada nije posjedovao, i učinio da postane Majkom najmoćnijega kralja svih vjekova, kralja čitavog svemira, to jest kralja neba i zemlje.

*

Predragi vjernci! Kada koji velikan slavi svoj imendan, tada on dobiva bezbroj čestitaka i dobrih želja. Kada osvane za djecu radostan dan, kad im otac ili majka slave svoj imendan, djeca se nježno natječu, tko će prije i tko će bolje čestitati roditelju svome. Kada starješi-

ne, gospodari, učitelji slave imendan, eto ti namještenika, eto ti slugu, eto učenika, da se raduju starješini svome, da mu iskažu svoju harnost i zahvalnost.

Ako tako svatko radi, hoćemo li mi izostati, a da svojoj Majci i dobročiniteljici, svojoj kraljici i odvjetnici — kao što je Marija, o Njezinu svetom imendanu srdačno ne čestitamo?

O, da, mi hoćemo vrlo rado, drage volje — reći će tkogod od vas — da čestitamo Mariji imendan, ali kako to da učinimo? Hoćemo li Mariji štogod lijepa zaželjeti, kako to između nas biva?

No, vi znadete, da Mariji ništa nije od potrebe, da je Ona najbliža Presvetom Trojstvu i u radosti i u uživanju odmah do prijestolja svoga Sina, pa Joj ništa više zaželjeti ne možemo. Hoćemo li Joj onda splesti kitu lijepa cvijeća? Ni toga Joj ne treba. Blažena Djevica u obilju uživa ugodan miris tamjana i mire, što se pred prijestoljem Svevišnjega uzdiže; ali ipak možemo Joj splesti lijepu kitu od naših kreposti i vrlina, kako smo Joj to i prošlog mjeseca svibnja obećali bili. Nù jesmo li to svoje obećanje izvršili? Koje su to naše vrline i kreposti, što ćemo Joj mjesto cvijeća darovati? Jesmo li se vježbali u onim krepostima, što smo ovog svibnja odlučili bili?

Jao, predragi vjernici, prekršismo riječ, ne ispunismo zadanog obećanja! Velike li sramote za nas! Tek je tako malo vremena, manje od četiri mjeseca, a mi smo na sve to zaboravili. Zaboravili smo na one lijepe i spasonosne odluke, zaboravili smo, da smo odlučili svečano, da ćemo svim silama nastojati, da naslijedimo Mariju u glavnim Njezinim vrlinama, pa koliko smo truda i napora u to uložili? Kako se usuđujemo doći čestitati Mariji, kad

smo Je eno nedavno prevarili i tako Je ražalili? Zar ćemo se tako nadati od Marije pomoći, zaštiti, milostima? O, predragi vjernici, sramota za nas, da smo tako nestalni. Spoznajmo svoju slaboću, ispričajmo se pred Marijom prije nego pred Nju stupimo i odlučimo temeljito, da ćemo Je od sada unaprijed vjerno i ustrajno slijediti u svim krepostima.

Crkva je svojim svetima odredila po jedan dan u godini, u koji se oni štuju i prizivlju, a Mariji je odredila više dana, dapače i cijele mjesece. Jedan od tih dana jest i današnja Marijina svetkovina, svetkovina Marijina imena. Kršćanstvo je od vajkada osobitu čast iskazivalo Božjoj Majci, kako nam to svjedoči grčki i rimski svijet. Rimske katakombe obiluju slikama Bl. Djevice, na različite načine prikazane, i to još od drugog i trećeg stoljeća. Njezinu sliku susretamo i na bizantinskom novcu i uopće na grčkim spomenicima. Samo ime Marija bilo je za kršćane uvijek neko osobito ime, u komu je počivala neka izvanredna moć.

Nama su roditelji odabrali ime, kad su nas ponijeli da primimo sveto krštenje, ali s Marijom nije bilo tako. Naš zemljak i veliki Učitelj crkve sv. Jeronim kaže: Uzvišeno ime Marija, koje je Božanskoj Majci podijeljeno, nije na zemlji iznađeno, niti od ljudi dano i odabrano, ono je došlo odozgor s neba i bi Joj na zapovijed Gospodnju dano. Kad je — dakle — sam Bog Mariji to ime dao, to ime doista mora da bude puno velikog značenja. To ime znači: jaka, moćna, uzvišena, gospođa. Nekoć se nije smjelo djeci na krštenju to ime davati, baš iz počitanja napram Majci Božjoj. Povijest Marijina imena — povijest je čudesa.

Godine 1571. Sulejman II., turski sultan, s mnogo-

brojnim i dobro naoružanim brodovljem zaplovi prema talijanskoj obali s namjerom, da je osvoji i uništi prijestolnicu kršćanstva. Strah je obuzeo kršćanski svijet. Iako su se na poziv Pape Pija V. ubrzo sakupili kršćanski vladari, slaba je bila nada u pobjedu, jer su brojem i oružjem bili znatno slabiji od neprijatelja. Nije bilo nade u pobjedu, zato se cijela kršćanska vojska stavi pod zaštitu prečiste Majke Marije. Lijepo je bilo vidjeti zapovjednike i vojsku prije bitke, kako kleče pred blagoslovljenim barjakom proseći pomoć od Marije, koje slika je resila svaki njihov barjak. Pod zapovjedništvom Ivana Austrijskoga zametne se bitka kod Lepanta 7. listopada 1571. Dok se vojska na otvorenom moru borila, kršćani s Papom na čelu moljahu sv. krunicu. Papa najednom stane, okrene se nazočnima i reče: Pustimo sve na stranu, a dajmo hvale Bogu, pobjeda je gotova. Tako je i bilo! Vjetar se učas promijenio, silni se dim od praha spustio na tursko brodovlje, nastane komešanje, pobjeda je kršćanska! Tursko je brodovlje dijelom izgorjelo, dijelom potonulo, a 180 brodova posta plijenom kršćanske vojske. — Da zahvali Mariji na pobjedi, Papa naredi da se u Marijine litanije umetne zaziv — Pomoćnice kršćana, moli za nas!

Nije to bila ni prva ni zadnja pomoć Marijina. Ona je uvijek pružala pomoć vjernom kršćanstvu, kadgod se zazivalo Njezino slavno ime. Sv. Anselmo tvrdi, da se lakše toliko puta postigne spasenje zazivajući ime Marijino, nego zazivajući ime Isus. Nije ni čudo, kad je Ona Njegova preljubežljiva Majka. Odatle Njezina silna moć, da svakome isprosi ono, što se od Nje pouzdano, ponizno, ustrajno i spasonosno moli. I ne samo to! Gospodin Ju je učinio posrednicom između neba i zemlje, između

Boga i ljudi, tako da svaka milost, svaka naša želja i svako dobro, što nam ga Gospodin daje, dolazi na svijet preko Bl. Dj. Marije.

Po Mariji su sveci isprosili milost i svetost, po Mariji mučenici snagu i ustrajnost, po Mariji nježne djevice jakost i odvažnost u obrani sv. čistoće, po Mariji slavni učitelji duboku mudrost, po Mariji bolesnici željeno zdravlje, po Njoj su žalosni bili utješeni, očuvani od klevete, nemira i svađe, i našli mir, sreću, ljubav i zadovoljstvo. Zazivajući Marijino sveto ime, kršćani su kroz vjekove primali sve one toliko potrebne milosti za život i vječnost. Zazivajmo i mi u svim potrebama duše i tijela Njezino sveto ime i naći ćemo sreću, zadobit ćemo spasenje!

*

Kršćanine i kršćanko! Ako ti je stenjati pod teškim bremenom života, ako te je nesreća u crno zavila, ako tražiš utjehe i potrebna ti je pomoć, uzdigni glavu svoju i zazovi Mariju! Ako te zapostavljaju i ne znaš kud i kamo u tuzi svojoj, ako si progonjen, mučen, odbačen, stavljen na kušnje svake ruke, neka se ne jada srce tvoje, nego uzdigni glavu svoju i prizovi Mariju! Osjetit ćeš snagu i mogućstvo Njezina imena i bit ćeš uslišan!

Slavimo Je zazivanjem Njezina svetog imena, slavimo je pjesmom i molitvom, slavimo Je i onim — što će Joj najmilije biti nasljedovanjem u Njezinim vrlinama i točnim opsluživanjem svojih dužnosti! Tako ćemo najbolje pokazati, da smo Njezina djeca i najprije zaslužiti Njezinu obranu. To će Joj biti naše najbolje želje, naše najbolje čestitke!

Neka je blagoslovljeno i hvaljeno slavno ime Marije, Djevice i Majke! Amen.

MAJKA BOLI

Nije prošao mjesec dana otkako smo 15. kolovoza proslavili »Gospu Veliku«, to jest slavno uznesenje tijela Marijina na nebo, a eto, kroz kratko razdoblje od jednog mjeseca slavili smo Porođenje Marijino 8. rujna i Ime Marijino 12., a danas opet slavimo i Gospu od Sedam Žalosti, to jest otajstvo boli i patnja, koje je Bl. Dj. Marija u životu trpjela. Dokaz, koliko Crkva štuje Mariju!

Velika je naša mila Gospa po svom uznesenju, slavna je po svom milosnom rođenju, divna je po svom Imenu; ali je po svojim patnjama, predragi vjernici, velika, slavna i divna, dapače i uzvišena.

I ovaj Njezin današnji blagdan ima svoj »raison d'etre« ne samo u liturgici i kultu, nego osobito s obzirom na svoj socijalni značaj i uzgojni učinak. Uvijek je imao, a u današnja vremena osobito, jer današnje društvo ima socijalnu i uzgojnu potrebu, da prigrli boli i patnje. Rijetko je — naime — koje doba toliko izbjegavalo boli i patnje, a tražilo veselje i uživanje koliko današnje; a rijetko su opet naraštaji bili toliko izloženi i pridušeni patnjama, koliko su današnji.

*

Predragi vjernici! Bolovi su i patnje dio prirode. Prirodu ne možemo zamisliti bez bolova i patnja. Bolovi su i patnje pratioci pojedinih ljudskih bića od kolijevke do groba; a pratioci su i pojedinih naroda. Nema čovjeka, a da ga u životu nije zadesila makar koja patnja; nema ni naroda, a da nije doživio makar koju svoju Kalvariju. To je bit i postulat prirode.

Stoga se tok prirode ne da zaustaviti, kao ni tok rijeke. Kuša li se zaustaviti tok rijeke, ona će se preliti, ili će probiti na drugome mjestu i svojoj unutrašnjoj sili udovoljiti. Na isti način tko kuša da zaustavi tok prirode, naći će se razočaran, jer će priroda naći oduška ondje i onda, kad se čovjek tome ni ne nada.

Zato nije ništa neobično, nego je to odušak prirode, da ljudi, koji traže ugušiti bol i patnje nasladama, veseljem i zabavama, nađu često poslije naslada i uživanja bol, patnju i razočaranje. Statistika tamnica i bolnica potvrđuje vam ono, što sam kazao, jer ako ispitate uzroke i vrijeme, zašto su i kada su tamničari i bolesnici onamo zapali, vidjet ćete, da je to većinom bilo iza zabava i uživanja, iza pijančevanja i noćnih lumpovanja.

Naslade i uživanje slabe volju, tupe um, ubijaju polet i priječe napredak, zato ćete rijetko vidjeti, da su oni, koji su plivali u slastima i lastima, postigli cilj života i postali kršni članovi društva na čast rodu i domu svome. Nasuprot, osobe, koje su odrasle u patnjama, dovinule su se do zavidnih položaja, časti i slave. Patnje su im bile put k slavi.

Ovo se najbolje vidi na Mariji, koja je mnogo trpjela, ali trpljenja su Joj se pretvorila u vječnu radost i slavu.

Eto, dakle, da rado prigrlite bol i patnje, koliko opće, koje vas tište, toliko i posebne, kad vam ih Bog bude poslao, da vas kuša i nagradi; da patnje i boli budete smatrali kao prigodu i poticaj da se u dobru učvrstite, napredujete i dobijete nagradu, predočit ću vam patnje i boli Marijine, a zatim ukratko, kako su se Marijine patnje i boli pretvorile u radost i slavu.

U Starom je Zavjetu Bog preko anđela odredio ime nekim odabranim osobama, ili je pak nadahnuo roditelje, da svome djetetu stave ime, koje će mu označivati zvanje i poslanje, te biti sinteza života i rada njegova. Da pređem preko drugih, eto, Bog šalje anđela Mariji, koji Joj navijesti, da će začeti i roditi sina, kojemu će nadjenuti ime Isus. Isus pak znači Spasitelj. U tome je — dakle — imenu sadržano zvanje, ili svrha i određenje dolaska Sina Božjega na svijet.

I Marija, koja je bila od vjekova određena da postane Majkom Božjom, dobila je ne bez nadahnuća Božjega svoje ime Marija, koje ima dva znamenovanja: more gorko, i gospođa ili kraljica. I Njoj je u imenu označen sadržaj života, života gorka kao more, a gorkost je imala biti široka i duboka kao sinje more. Ali, Marija znači i gospođa ili kraljica, i to Joj je ime označivalo, da će usprkos gorčinama, koje će Joj ispuniti život, postati časna kao gospođa, uzvišena kao kraljica.

Gorak je doista bio život Marijin. Kao što ruža raste s trnjem, i što više raste, to se jače ispoljuju i dračе oko nje, takav je bio i život Marijin. Što je više rasla, to su se više ispoljavale i dračе, to jest patnje i boli Njezine, osobito kad je postala majkom Božjom. Život Joj je prošao u bolima, a godine u plaču. Defecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus.

Ali boli Njezine bile su ne samo trajne koliko i život, nego duboke i široke kao more. Svi crkveni učitelji nazivlju Je kraljicom mučenika i, poređujući Njezine patnje s patnjama mučenika, vele, da je Marija trpjela u duši, a mučenici u tijelu; a budući da su boli duševne teže od boli tjelesnih, zaključuju, da su boli Marijine bile teže od boli mučenika, jer inter dolorem corporis et animae nulla est comparatio.

Da su boli Marijine bile prevelike, imamo i drugih očevidnih dokaza i razloga.

Predragi vjernici! Kada dobra i prava kršćanska majka doživi da vidi sina u bolesti, u ranama, u krvi, što biste rekli, tko više trpi, ili sin ili majka? Oh, čujem, gdje netko uzdiše i znam, što taj uzdah znači. Taj tvoj uzdah, pobožna dušo, govori: »Znam ja to. Iskusila sam. Spominjem se, da sam više trpjela ja, nego moje drago dijete, kad se je previjalo od boli«.

Tako vam je, predragi vjernici, bilo i kod Marije; jer znate li, koje je mjerilo da se izmjeri veličina duševne bolesti? Ljubav! Pa kako ne bješe ljubavi veće prema sinu od ljubavi Marijine, tako ne bješe ni boli veće od boli Marijine. Nije bilo onakova Sina, nije bilo onakove Matere. Nije bilo onakove ljubavi, zato nije bilo ni boli onakove, kakvu je Ona osjećala.

Ovo, što sam do sada naveo, samo je općenito rečeno, pa ipak nakon ovog općenitog promatranja možemo punim pravom Mariji da upravimo riječi sv. proroka: »Komu da te usporedim, ili komu da te izjednačim, Djevo, Kćeri Jeruzalemska?« Nu kad budete detalje čuli, kad budete — makar i letimično — razmotrili svih onih sedam žalosti, koje Joj je gorki mač prouzrokovao, tad

ćete Joj uskliknuti i vi: velika je, velika kao more Tvoja žalost, Majko naša Marijo!

Predragi Vjernici! Današnje otajstvo Gospe od Sedam Žalosti slikari i kipari prikazuju tako, da Bl. Gospu slikaju sa sedam mačeva, koji Joj srce probijaju. Težak posao, jer slikar osjeća i voli predmet, koji slika, ali je mislim teži meni, da te mačeve vadim, pa da vam tumačim, kakva je sve rana ispod svakog mača. A najteži je osobama pobožnim i nježnim da duhovnim očima gledaju te rane i muke, koje je uslijed tih rana trpjela nedužna Djevica. Stisnimo ipak srce i ustrajmo u tom žalosnom poslu. Bit će nam na korist, a Djevici prežalosnoj na utjehu.

Pristupam — dakle — toj mističnoj operaciji i vadim prvi mač. Pod tim mačem je prva rana, a u rani boli, što ih je Mariji prouzrokovalo proročanstvo starca Šimuna.

Predragi vjernici! Da svak od nas mora da podnese mnogo toga u životu, to je svima poznato. Sreća je naša, što ne znamo svoje buduće boli, to jest: što ćemo i koliko ćemo trpjeti, jer kad bismo to znali, boli bi nam bile teže. Sama pomisao, da nas čekaju te i te boli, te i te muke, ta i ta progonstva, ne bi nam dala mira ni u onim vedrim danima, koji su nam dosuđeni sprovesti. Bog, koji nas često kara, sakrio je u svojoj dobroti ispred naših očiju što nas čeka. I tako i onda kad trpimo i stradamo, živimo u nadi, da će bolje biti. Kad bismo pak znali, da će nam boli i progonstva biti sve to teža, da će nas pratiti do smrti, mnogi bi stradali i kidisali na život. Koliko je — dakle — Bog s nama dobar! Kolika je utjeha patnicima nada u bolju budućnost! Takav je Otac naš nebeski s nama, ali nije bio takav s Marijom.

Nakon četrdeset dana iza poroñenja ide Marija s Djetešcem u hram, da prikaže Bogu svoga sina. Svečani je to čin, drugim majkama na radost, a Mariji je ogorčio cijeli život. Živio je u hramu sveti starac Šimun, kojemu Duh Sveti bješe objavio, da ne će umrijeti, dok ne vidi Spasitelja. Vidjevši Isusa, spozna, da je to Spasitelj. Primi ga u naručje, obradova se i uskliknu, da ga Bog digne, kad je dočekao ovaj dan. Marija kliče od radosti, ali, kratka Joj je bila ta radost. Šimun upravi pogled Mariji i prorokova Joj: Evo, ovaj tvoj sin postavljen je mnogima na propast i znamen, kojemu će se (mnogi) protiviti, a tvoju će dušu probiti mač boli. Oh, žalosne li majke na te riječi! On, komu ime kaže da je došao da spasi svijet, On, da će biti na propast mnogima? Sad Joj se otvara pred očima budućnost i muka i preziri, koje će Isus trpjeti. Zna, da će biti na propast, nè, jer On tako hoće, nego jer će zaslijepljeni ljudi to htjeti. I boli Je propast njihova. Zna, da će Njezin dragi Isus učiti svetu i spasonosnu nauku, a da će mu se oni rugati: kako On može nešto znati, kada nije učio. Zna, kad bude govorio istinu, da će oni tvrditi, da psuje i vrijeña Boga. Zna, da će On dobro činiti, ozdravljati, slijepim vid darivati, a da će oni govoriti, da to čini pomoću poglavice đavola Belzebuba. I to je sve boli, ali te sve boli samo su početak. Samo boli pod udarcem ovog prvog mača.

Teža Joj je rana pod drugim mačem, kad je morala, da bježi s Isusom u Egipat. Čuvši Irud, da se Isus rodio, poboja se, da bi mu mogao oteti kraljevstvo i u svom netemeljitom strahu odredi, da će pogubiti svu djecu u

Betlehemu, koja nijesu prošla dvije godine. Bog sve zna, zna misli Irudove i šalje anđela Josipu i Mariji, da im reče, da bježe s Isusom. Bježati, ali kamo i kuda? U Egipat — nepoznatu zemlju. Bježati u zimsko doba. Prevaliti kojih 400 milja putem slabim, bez sredstava. Nemati u pustinji gdje prenoćiti. Nemati gdje što kupiti da utaže glad i žeđu. Slušati gdje Isus plače uslijed te nestašice, gledati gdje se Isus na putu od 30 dana trese od studeni, a nemati zakloništa, gdje bi prenoćili i stoplili se, to su, predragi vjernici, patnje, koje je Mariji ovaj drugi mač u srcu prouzrokovao; patnje, koje nijesam kadar opisati; patnje, koje ste kadre razumjeti samo vi, dobre matere, koje imate od srca poroda i to samo donekle, jer nijeste imale u životu ovakove nesreće.

U ovoj drugoj Marijinoj rani nalaze se i mnoge suze i mnogi vapaji onih tužnih matera, kojim su krvnici djecu poklali. I ono kričanje te nevine dječice, koje je Irud smaknuo misleći, da će među njima smaknuti i Isusa.

Pod trećim mačem nalazimo bol i plač Marije, kad je izgubila Isusa od 12 godina, a našla ga treći dan u Jeruzalemskom hramu. Da shvatite koliku je bol ovaj mač Mariji prouzrokovao, sjetite se vi, prisutne majke, kolika vas briga tare, kad vam dijete ne dođe iz škole na stalnu uru, kad mladića sina čekate do u kasnu noć. Koliko ste puta otvorile vrata, da vidite, ide li. Koliko ste vremena za prozorom stale, te ga očekivale. Što vam sve nije došlo na pamet u to doba? Koje li vas zle slutnje nijesu obuzele? — Blažena Benevenuta molila je Mariju, da bi joj udijelila milost, te okusi ovu bol Marijinu. Marija je usliši i prikaza joj se s Djetešcem u naručju. Benevenuta je uživala gledajući Djetešce do Matere.

Kad u jedan mah nestane Djetešca, Benevenuta se tako rastuži, da je mislila, da će joj srce puknuti. Moli Mariju, da joj se smiluje te opet uzmogne vidjeti Djetešce. Marija joj se prikaže opet nakon tri dana i reče: »Dijete moje, vidiš kako je teška ova rana; ali znaj, da to, što si ti pretrpjela, nije nego sjena onoga, što sam ja podnijela.«

Dižem sada četvrti mač, i gle koje su ovdje teške rane. Ovo je mač, koji je Mariji ranio srce pri susretu s Isusom, kad iđaše ulicama Jeruzalema noseći križ na stratište.

Vjerni apostol Ivan dođe k Mariji i javi Joj tužne vijesti, kako su Židovi Isusa uhvatili, odveli Ani, Kaifi, Pilatu, kako su Ga na smrt osudili te Ga vode na stratište. Marija se snebiva. Tà nema par dana da Ga svečano dočekaše u Jeruzalemu s maslinama i palmama u ruci, s poklicima: Hosana i živio! Od kuda ta nenadana promjena? Ne može da shvati, a ne će da razmišlja. Sklapa ruke, stiska srce i stvara odluku: »Vodi me, Ivane, idem da ga vidim. Idem da zagrlim moga Isusa i da i mene s njime zajedno strate.« Ivan zna, kako će to djelovati na žalosnu Majku, htio bi Je odvratiti od te namisli, ali Marija hoće, i nije kud ni kamo, nego privoli. Idu na ulicu. Čuje se vojna trublja. Približuje se povorka. Najprije je mnoštvo znatiželjne svjetine. Zatim eno i vojnika. Po srijedi je i jedan iznakažen od krvi i bičevanja čovjek. Bit će mu 33 godine. Nosi križ. Ne bi Ga poznao, tako se promijenio. Pozna Ga ipak materinsko oko. Marija se za čas skamenila. Je li to On? jest! Skupi snagu, pospješi korak, Ona će se probiti između svjetine, da Mu ovije ruke oko vrata, da Ga izljubi. Ali, vonjici Je tjeraju i ne dadu Joj pristupiti.

Predragi vjernici! Dosta više ovih teških riječi. Da vam olakšam bol i da vam omogućim da shvatite, kako je bilo u onim časovima Mariji, predstavljam vam ovu analogiju: Bio je jedan sličan slučaj. Vodili su na stratište glasovitog engleskog diplomatu i prvog ministra kralja Henrika VIII., Tomu Morusa. Vodili su ga na stratište pravedna. Krivica mu je bila, što se dosljedno držao svoje katoličke vjere. Nije htio prihvatiti da kralj otpusti zakonitu ženu i da se vjenča s drugom. Žena Tomina šalje kćerku da moli oca, da bi popustio i spasio život. Kćerka susreta oca, ali od ganuća i boli nije mogla da ga moli, nego samo zavapi: »Oče, oče« i sruši se onesviještena.

Mnogo veća morala je biti bol Marijina. Ali Marija je mnogo jača i hrabrija od Tomine i bilo koje Evine kćeri. Ne pada, stoji i daje znak Isusu, da ide s Njim do stratišta.

Oh, divim se Tvojoj hrabrosti i ustrajnosti, prežalosna Majko, al'te pitam, hoćeš li moći dalje izdržati? Ne će li te snaga ostaviti, kad budeš vidjela Tvoga dragoga Isusa propeta na križu?

Marija mi ne odgovara. Ne može. Riječ Joj je zastala od boli. Slijedimo Je.

Povorka je došla na Kalvariju. Došao je i Isus. Triput je padao pod križem; ali Židovi dadoše nositi križ nekom Šimunu Cirencu, e da bi Isus dopro živ do Kalvarije, da im radost bude veća, kad Ga vide na križu.

Došla je i tužna Majka Marija. Shrvana, ali ipak junački. Došla je da Joj peti, šesti i sedmi mač probije srce.

Predragi vjernici! Boli i patnje pod ova zadnja tri mača nadmašuju i moju i vašu sposobnost (slijediti ih).

Ja ću ih stoga brzo izvaditi i brže predočiti vam, da ne budemo primorani, ako se dalje zadržimo, na koncu svi briznuti u plač.

Grozan se čin obavlja. Polažu križ Isusov na zemlju. Svlače Isusu košulju i bacaju Ga na križ. Jedni Mu rastežu ruke, drugi vade debele čavle i čekić. Marija gleda, što će s tim debelim čavlima. Gleda, ali ne može da vjeruje, je li to san ili istina. Židovi probijaju one svete ruke, pa onda i noge čavlima i dižu križ, te ga zasade u zemlju. Marija je pri sebi i može da razmišlja o neharnosti — crnoj i gnusnoj — Židova, koji probijaju one ruke, koje su ih blagosivale, one noge, koje su išle od mjesta do mjesta, da Isus može svuda ostaviti tragove svoje dobrote i sućuti nebrojenim čudesima, što ih je učinio.

Isus visi na križu. Krv Mu teče. Do malo će da ispusti dušu. Marija bi htjela, da Joj na skutu izdahne, ali Joj to nije suđeno. Isus Je vidi. Žali Je i u žalosti progovara: »Majko, eto ti Ivana za sina« — a Ivanu: »Eto ti majke.« Mariju bole te patnje Isusove, ali Joj ove riječi paraju srce. Ona sama u misli ovako govori: Jest, Ivan će mi biti odsad moj sin, ali Ivan je čovjek, a ti si Bog; Ivan je dobar, a ti si sama dobrota; Ivan je vjeran, ali nije odrastao na mojem srcu. — Isus se iscrpio. Ožednio je i pita piti. Marija opet ne može da odgovara nego u sebi i veli: »Sinko, nema ovdje na brdu ni vode ni vina. Imam svoju krv, imam ove suze, ako ih može tko sakupiti, da ti ugasi žeđu.« Židovi je pretekoše i dadoše Mu piti žuč s octom.

Isus — na ljusku govoreći zdvojan — viče: »Bože moj, zašto si me ostavio« i ispusti duh. A Marija shrvana stiska srce, da Joj ne pukne.

Predragi vjernici! Smrću Isusovom reklo bi se, da su svršile i boli Marijine, ali nijesu, nego rastu do vrhunca. Kada jednoj majci umre sin ili kćerka, o, koliko bar kuša utjehe i razgovora od strane prijatelja i susjeda. Marija pak nema ni te utjehe, nego gleda, gdje jedan vojnik dolazi k mrtvom Isusu i kopljem Mu probija rebro. Mrtav Isus nije više osjećao bol od onog koplja, ali ga je i te koliko osjetila tužna Majka Marija.

Da Ga dalje mrtva ne pogrđuju, moli da Ga skinu s križa i pokopaju. Kad Ga skinu, cjeliva Mu rane i gorko nariče.

Evo nas napokon na vršku: Isusa treba pokopati.

Predragi vjernici! Dok je majci dijete mrtvo u kući, plače, tuguje, ali ipak dijete je kod nje, i to joj daje neko kako-tako olakšanje; ali kad ga iznose iz kuće i nose na groblje, nijeste li vidjeli, koje nove boli taj obred prouzrokuje tužnoj majci? I nove i teže! To su muke gore, nego kad ga je vidjela gdje izdiše. I sad počinje lamanje ruka, krič i čupanje kosa. Sad je bol neizmjerna, i susjedi imaju pune ruke posla, da je uzdrže, da ne bi što učinila od života svoga. Tako je bilo i Mariji. Samo što je Njezina energija i izdržljivost kud i kamo divnija, te hoće da prisustvuje i tome zadnjem tužnom prizoru.

Zar nijesu ovo, slušaoci, strašne boli i strašne patnje? Jesu, ali vidjeli ste, kako ih je Marija odvažno podnosila i do kraja podnijela. A poslije toga što je slijedilo?

Predragi vjernici! Marija je došla do kraja života. Tiho i sveto se preselila iz ove doline suza. A Otac nebeski, koji je obećao krunu svima, koji vjerno nose križ svoj, ustrpljivo podnose i do kraja izdrže, okrunio je i dušu Marijinu, koja je tolike boli podnijela, ljepšom

krunom od ijednog smrtnika. I ne samo dušu, nego i Njezino časno tijelo, jer nije dopustio da ovo u zemlji gnije i čeka uskrsnuće, nego je zapovjedio anđelima, da ga uznesu u nebo.

Ali Mariju je proslavio i čitav dvor nebeski. I ona je danas kraljica anđela, patrijarha, proroka, mučenika, ispovjednika, djevica i svih svetih. Dvadeset je već punih vjekova od Njezinih patnja i smrti, a Njezina je slava i na zemlji ne samo svježa, nego i sve to veća.

Slave se sva Njezina otajstva, ali Njezine boli i patnje našle su najljepši model u kistu i dlijetu, a najpodesniji predmet u muzici i poeziji.

Michelangelo, Raffaelo, Bernini i fra Angelico dali su oduška svom divljenju za boli Marijine božanskim svojim Pietà, Mater Dolorosa, Madona del Dito i t. d.

I poezija nije prestala da nas naslađuje predmetom boli Marijine. Sjetite se samo one uzvišene lirike, pune osjećaja, boli i čeznuća u božanstvenoj pjesmi »Stabat Mater« od Jacopona da Todi, pa da ne idem za tuđim autorima, napominjem vam Marijine pjesme iz »Hrvatske Marijanske lirike« i drugih naših zbirki.

S poezijom se natječe i muzika, da proslavi boli Marijine. Palestrina, Rossini, Pergolese i plejade drugih glasovitih majstora komponirali su takvih kompozicija u čast ovog Marijinog otajstva, da ti prodiru u dušu i srce, a uzdižu te iznad ove suzne doline.

Toliko vam u kratko o slavi Marijinoj, zbog trpljenja i patnja Njezinih.

Kada — dakle — znamo, da je Marija zbog trpljenja toliko proslavljena i na nebu i na zemlji, ne moramo li zaključiti, da su boli i patnje bile Mariji put do slave?

Da, jesu, bolovi su i patnje doista bile Mariji put do slave, ali bolovi su i patnje isto tako i nama put do slave.

*

Predragi vjernici! Često kola po svijetu jedna fatalna krilatica: život je uživanje. Ne, život nije uživanje, život je borba, veli naša poslovica. Militia est vita hominis super terram, odjekiva glas starih, mudrih Latina.

Borba proti neprestanim, predviđenim i nepredviđenim poteškoćama i ustrajnost u borbi nije doduše slatka i ugodna, ali je uvijek korisna. Kad donese pobjedu, onda je slatka i ugodna. To nam svjedoči svaka vojska nakon pobjede. To nam svjedoči svaka majka nakon poroda. To nam svjedoči svaki majstor nakon dovršena djela, težak nakon berbe, učenik nakon sretno položena ispita.

Tako je u realnom životu, ali i za vječni život vrijedi isto pravilo. Patnje su za vječni život kao srećka, koja stalno izvlači velik zgoditak za malenu svotu. Nijesu ni izdaleka vrijedne one slave, koju ćemo za njih u vječnosti dobiti.

Obistinjuje se uvijek riječ Isusova: »Zaista, zaista, kažem vam: Vi ćete plakati i tugovati, a svijet će se radovati; vi ćete se žalostiti, ali će se vaša žalost okrenuti na radost« (Iv 16, 20).

Kriza će prestati, patnje će nestati,
Nevoljam doći će kraj.
Ustrajni budite i patnje ljubite,
Čeka vas za to raj!

SPASONOSNA VERIGA

Bilo je razloga i uvijek ga ima, da se vjernici vesele Gospinim blagdanima, jer Ona kao kraljica neba i Majka svih kršćana neprestano kroz vjekove iskazuje i narodima i gradovima i obiteljima i pojedincima razne milosti. Iskazuje i ne umara se, jer kao kraljica raspolaže neograničenom moći i beskrajnim milostima, a kao Majka neizmjernom ljubavi i voljom, da pomogne svakom, tko Je zazivlje, pa čak i onima, koji Je zaboravište, te Joj se ne utječu.

Predragi vjernici! Marija je kraljica neba i zemlje. To sa zanosom, birano i klasično ističu sveti Oci i Učitelji, jedan ljepše od drugoga. Da ne idem u dugo, ne citiram ih, nego velim: Sin Joj je kralj; Presveto Trojstvo Ju je okrunilo nakon uznesenja na nebo za kraljicu neba i zemlje!

Seneka je u svoje doba kazao: Hoc reges habent magnificum prodesse miseris — Ovo je kod kraljeva divno, da bijednim koriste. Seneka je filozof, pa je kazao tvrdnju, koja bi morala biti istinita, nužna, logična i konsekventna. Ali, kad bi taj rimski filozof uskrsnuo i otvorio povijesnicu, povijest bi ga razočarala, jer bi vidio dokaze, da nijesu često osobe na kraljevskim prije-

stoljima, koje pretežno rese milost i milosrđe te skrb za opće dobro svojih podanika.

*

O Kraljevstvu Božjem imamo mnogo istinitiji pojam u riječima bogoslovca Gersona, koji veli, da se kraljevstvo Božje sastoji od dva elementa: pravde i milosrđa. Pravdu je Bog ostavio sebi, a milosrđe povjerio Mariji odredivši da sve milosti, što su ljudima potrebne, idu po rukama Marijinim i po Njezinu zagovoru. Marija je milosrdna i zato, jer je Majka. Na milosrđe je sili i to, što je našla milost i milosrđe kod Boga, to jest vrelo, iz kojeg izviru sve milosti.

Milostiva i lijepa Estera je Marijin prototip. Bijaše dobila srce Asvera, kralja Perzije. Jednom lukavi Aman navede kralja da naredi, da se imaju pogubiti svi Izraelci. Stric Esterin Mardohej, koji je negda kralja spasio, nagovori Esteru, da žurno ide kralju, ma i da je pod prijetnjom smrtne kazne bilo zabranjeno da itko nepozvan k njemu dođe. Estera malo oklijevaše, ali kad joj Mardohej primjeti, da ju Bog nije postavio iznad Izraela samo radi njezina dobra, otiđe Asveru i zamoli ga: »Ako sam našla u očima tvojim milost, kralju, i ako je ugodno kralju, neka mi pokloni život moj, za koji molim, i narod moj, za koji prosim!« (Est 7, 3). Kralj je usliša, jer ju je volio.

Marija zna svoj položaj, da je uzvišena iznad svih stvorenja radi općeg dobra. Ona ne oklijeva. Nju Bog uslišava, jer Je voli većom, uzvišenijom ljubavi, nego Asver Esteru. Isusu je riječ Marijina lex clementiae in labiis tuis — zakon blagosti i milosrđa.

A znate li, kad je Marijino posredništvo najagilnije i zato najuspješnije? Kad je molimo! Ona, koja se i inače za nas zauzimlje, tada je najobilnija i najbogatija u dijeljenju milosti. Nije se još čulo — kaže sv. Bernardo — da je itko bio odbijen, tko je tražio od Marije pomoć i milosrđe. I nama, predragi vjernici, ne preostaje drugo, nego u svim svojim potrebama, u potrebama naših milih i dragih, obraćati se Mariji — Majci milosrđa, utjehe i pomoći.

Kada dobra djeca hoće, da što bolje razvesele svoju milu majku, nastoje to učiniti u onoj stvari, do koje majka najviše drži, što joj najviše ugađa. Tako vam je i s našom nebeskom Majkom Marijom. Bezbroj puta dala nam je znati, da Joj je od svih molitava, što ih Adamovo potomstvo upravlja Njoj — Majci milosti, najmilija, najslađa i najdraža sv krunica. To je Marija objavila čovječanstvu ne samo po tome, što je Njezina pomoć i obrana u svim najpresudnijim časovima pojedinaca i svijeta bila vrlo uspješna moljenjem svete krunice, nego i po tome, što je to izričito sama kazala sv. Dominiku, koji je kao uspješno oruđe protiv krivovjerstva uveo moljenje svete krunice u današnjem obliku. Marija je kasnije to isto kazala Bernardici u Lurdu, zatim onoj trojici sretne djece u Fatimi.

Predaleko bismo otišli, kad bismo počeli nabrajati sve one, makar i samo najveće pomoći, što ih je Marija pružila kršćanstvu po moljenju svete krunice. Dosta je da kažem, da je Ona kroz vjekove davala kršćanstvu sjajne pobjede nad krivovjercima, da je spasila Evropu od najezde turske i očuvala kršćansku civilizaciju i kulturu. I mi sami, nijesmo li više puta dobili neke milosti, nakon što smo izmolili samo jedan dio krunice, što ih drukčije možda ne bismo bili dobili?

Kad bih upitao mnoge od vas, kad su krunicom prosili štogod od Marije, ili Njezina Sina, kako su bili uslišani, znam da bi mi imali toliko toga pričati o raznovrsnim primljenim milostima. Toliki su bili izbavljeni iz pogibelji života, jer su oni ili drugi za njih molili svetu krunicu. Mnogi su bili sačuvani od prigode grijeha, mnogi su se povratili na pravi put, mnogi imaju zahvaliti, da se nijesu izgubili za vječnost, samo jednom dijelu svete krunice.

Koliko bih vam mogao spomenuti dobrih matera, koje se, kad im dijete oboli, zavjetuju, da će za tri ili više dana moliti po nekoliko dijela svete krunice, i kad izmole, dijete im se bolje osjeća. Eno vam i naših putnika, koji idu u daleke krajeve. Vesele se plavetilu mora, uživaju dražest malih otoka, morskih rukava, raznovrsnih pejsaža i bezbrižno pjevaju. More mirno kao ulje, nema ni daška vjetra. Kad na jedan mah pojavi se oblačić iz daleka, u par časova raširi se crna oblačina, i evo: grmi, sijeva, munja puca, more baca preko broda, sad će se nà svi potopiti. Dok se bore na smrt i očekivaju je svaki čas, bace se na koljena i glasno mole svetu krunicu. Dok su je izmolili, eto čuda: oluja se stišala, vjetar slabije puše, more manje baca, i naši pomorci — zahvaljujući Gospinoj krunici — spase život.

Mislite li, da je ovakovih slučajeva malo? Eno vam naš Trsat, Sinj, svetište Gospe od Milosrđa na Lapadu, Perast, i druga naša Gospina svetišta; ona će vam pružiti bezbroj dokaza Marijine pomoći, što ih tamo ostaviše naši pomorci, neka bi one slike, modeli lađâ, brodske naprave i drugi pohranjeni predmeti mjesto njih govorili ono, što su oni doživjeli.

Je li dakle čudno, da je krunica tako moćna i toliko korisna, kad je to Bl. Gospi najmilija i najugodnija molitva?

Krunica se još zove i rozarij. Otkud krunici to ime? To je, predragi vjernici, prava kruna, što je poklanja nebeskoj Djevici onaj, koji je moli. Ta se kruna — krunica sastoji od ruža i mirisavog cvijeća, što nikada ne vene: od koljenaca, koji sadržavaju najuzvišenije molitve, kao što je molitva Gospodinova: Očenaš. Zar može biti bolje molitve od one, koju je sam Spasitelj naučio i naredio moliti? Sastoji se još i od Zdrave Marije; onog nečuvenog do tada pozdrava, kojim je arhanđeo Gabrijel pozdravio Bl. Gospu, kad Joj je navijestio, da će postati Majka Sinu Božjemu. Uzvišen i lijep pozdrav! Ljepšeg pozdrava od toga nije znao ni sam anđeo, pa kako da ta molitva ne bi bila Gospi mila? Na svršetku svake desetice — otajstva daje se hvalu Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetomu. Tim se divno povezuje uzvišena Božja Majka sa Presvetim Trojstvom, i očituje naša dužna zahvalnost, koju dugujemo Bogu Ocu, Sinu i Duhu Svetomu za udijeljene milosti i milosti, koje ćemo još dobiti, a sve po zagovoru i odvjetovanju preslavne Bogorodice.

Ako je — dakle — ta pobožnost Bogu i Bl. Gospi tako mila, kako može biti da nas ne usliša, kad je molimo najljepšom molitvom? Ne, nije moguće da nas milostiva Majka ne usliša, samo, ako Je pobožno, pouzdano i ponizno molimo. Marija, koja nije nikada nikoga odbacila, kad se pouzdano za pomoć Njoj obratio i preporučio, još manje će to učiniti, ako Je zamolimo molitvom svete krunice, koja je — kako se Marija sama jednoj pobožnoj duši izrazila — iza sv. Mise najljepša molitva.

Uz raznovrsne oproste, kojima su sv. Oci pape obdarili svetu krunicu, imamo još mnoge druge koristi od moljenja krunice. Dok molimo, promatramo razne zgode iz života Isusa i Marije; od njih učimo, kako nam se vladati u sličnoj prigodi. S Marijom se žalostimo i radujemo, od Nje se učimo poniznosti, ustrpljivosti i pobožnosti; spoznajemo kad trpimo, da ćemo biti utješeni i nagrađeni po zasluzi.

*

Predragi vjernici! Mnogi veliki ljudi nijesu nikada otišli na počinak, a da prije nijesu izmolili svetu krunicu. Nekada je bila prava rijetkost kuća, u kojoj se nije svakog dana obavljalo skupno moljenje svete krunice. Danas se opet širom kršćanskog svijeta skupljaju mnogi ugledni kršćani: državnici, književnici, profesori, umjetnici, liječnici, kemičari, inženjeri, istraživači, ljudi svih zvanja i svih staleža i skupno mole krunicu. Uz njih vidite tvorničkog radnika, obalnog i gradskog nosača, seljaka, zanatliju, starce, muževe, žene, omladinu i djecu, kako svi sklapaju ruke, sagiblju koljena i mole: Zdravo Marijo . . . Tu sliku vidite danas ne samo u nekom zabitnom, neprosvijećenom predjelu, nego i u najkulturnijim zemljama današnjice. Zajedničko moljenje svete krunice u kulturnom svijetu uzima sve više maha, a obavlja se po crkvama, naučnim ustanovama, školama, obiteljima i to ne samo neposredno, nego i posredno preko radija i televizijskih prenosa.

Nekada je bilo tako i kod nas. Te su se slike danomice redale po našim seoskim i gradskim kućama. Kako li je bilo divno vidjeti starješinu obitelji, gdje u toplom krugu svojih ukućana započinje Gospinu krunicu. Danas je — nažalost — taj lijepi i spasonosni običaj u mnogim našim kućama nestao. Negdašnji je zanos znatno popustio; bojat se je, da ne popusti i ne zataji nad nama i pomoć One, koja tu molitvu toliko cijeni, jer Joj je osobito mila.

Predragi vjernici! Oživimo, rasplamsajmo divni običaj moljenja svete krunice po našim obiteljima! Bit će to Gospi na čast i slavu, a nama i našima na spasenje. Nosimo uza se krunicu, ostavljajmo je djeci svojoj kao najmiliju uspomenu i baštinstvo; učinit će nas sretnim ovdje na zemlji i gore u vječnosti!

Kraljica svete krunice, bila vam — po ovoj toliko miloj molitvi — onaj tajanstveni most, koji rastavljeno spaja, miri neslogu, zagrijava ohladnjela srca, povraća izgubljeni mir, raspiruje ljubav i donosi sreću u ojađena srca ljudska! Amen.

ZAJEDNIČKA MAJKA

U Dubrovniku nailazimo na više Gospinih crkava. Kad na pr. s ubave »Gorice« ili s romantične »Petke« bacite pogled na Dubrovnik, opazit ćete odmah ispod sebe svetište Gospe od Milosrđa i malo dalje znamenitu crkvu Gospe od Danača. I nehotice vam se nametne pitanje: »Pa zašto dvije crkve Bl. Gospi?« Da vaše začuđenje bude veće, netko vas je upozorio ili vam je samo došlo na pamet, nè, nijesu samo dvije Gospine crkve u Dubrovniku. Glè, velebnu katedralu posvećenu Gospinom uznesenju, glè ubavu Gospu od Karmela, glè divnu Gospu od Rozarija, glè opet tolike kapele od Ploča do Nuncijate povrh Gruža, što nose Marijino ime, a da ne spominjem Gospu Srca Isusova u franjevačkoj i Gospu Lurdsku u isusovačkoj crkvi. Pa zašto tolike Gospine crkve u jednom malom gradu? Zašto?

*

Predragi vjernici! Upitan jednom sv. Alojzije, ljubi li on Mariju, anđeoski mladić ne odgovori direktno da ljubi, nego reče: Marija je moja Majka!

Kad biste mogli upitati onu dubrovačku vlastelu, one vrijedne pomorce i trgovce, one čestite dubrovačke

pučane, koji su gradili i darivali ove naše crkve: zašto ste tolike crkve i oltare podigli Bl. Gospi, rekli bi vam kao i sv. Alojzije, Marija je naša Majka!

Pođite sada cijelom našom Hrvatskom i Slovenijom, obađite Njemačku, Švicarsku, Francusku, Španjolsku i Italiju, i vidjet ćete, da nema grada ni sela, gdje nema veličanstvene crkve, a negdje i više njih, u čast Majke Božje. Gdje je pučanstvo veoma siromašno, naći ćete priprostu crkvicu, drveni oltar, ali na njemu slika Majke Božje s cvijećem i zavjetima.

Pa kad biste upitali i te raznovrsne narode: građane, seljake, ratare, brđane i rudare, zašto tolike crkve i oltari Majke Božje, zašto one bogate krune zlata i dragog kamenja, oni bi vam isto odgovorili: Marija je naša Majka!

Kad biste stali motriti život i običaje kršćanskih naroda, vi biste mogli vidjeti, kako mnogi poste u čast Marije, kako Joj po crkvama prave devetnice, kako Joj po svemu svijetu dva mjeseca — svibanj i listopad — posvećuju. Uz posebne tople molitve i bogoljubnosti vidjeli biste, da nema nijedne sedmice u godini bez subote, koja je posvećena Majci Božjoj, nijednog dana bez Gospina pozdrava i to trokratnog: u jutro, na podne i pred večer; vi biste to sve vidjeli i morali biste se uvjeriti, da cijeli kršćanski svijet drži Mariju za svoju milu Majku.

Našli biste po pinakotekama i muzejima najdivnija remek-djela slikarstva i kiparstva u čast Majke Božje. Čuli biste po crkvama i na duhovnim koncertima najuzvišenije melodije u čast Marije. Našli biste nebrojeno kongregacija pod Njezinim imenom, u kojima se mladež, muževi i žene vježbaju u duhovnom životu, gdje krepost i svetost života blista, cvjeta i privlači druge.

Vi biste — da ovo dokrajčim — došli do zaključka: Marija je Majka Božja, ali i Majka naša, t. j. Majka svih kršćana.

Vi ste, predragi vjernici, došli danas u ovaj Gospin hram, da zajednički proslavimo otajstvo Materinstva Bl. Dj. Marije, a ja ću, prije nego vam o ovom velikom otajstvu još nešto rečem, zavapiti našu dragu Gospu, kratko, ali srdačno: osjetili svi Tvoju pomoć, kojigod časte Tvoje divno materinstvo, mila Gospo, Majko Božja i Majko naša!

Predragi vjernici! Materinstvo Bl. Dj. Marije je ono dostojanstvo, koje Joj je priskrbilo primat svih časti i milosti, koje je Mariju učinilo uzvišenijom od svih svetaca, svetijom od Kerubina, slavnijom od Serafina, sjajnijom od sunca. Ta povlastica ili milost, da je imala postati Majkom Božjom, zahtijevala je, da Je Bog uresi puninom milosti i darovima višega reda, koji su Joj trebali da budu podijeljeni u tolikoj mjeri, te bi nadmašila sve darove i milosti, što su ikad podijeljeni kojem stvorenju. Odatle svetost, čistoća, kreposti i uzvišenosti Marijine, kojima nadvisuje ne samo sve ljude i sve svece u nebu, nego i nebeske anđele. Bog je Mariju tako divno uresio, da bi Ona mogla biti dostojno prebivalište Sina Božjega.

Kad se pak s jedne strane ispunilo vrijeme, zgodno za uzvišeno otajstvo upućenja Sina Božjega, t. j. za djelo otkupljenja roda ljudskoga, kad se s druge strane našlo na zemlji dostojno prebivalište za Sina Božjega, Bog šalje svog anđela Gabrijela Mariji Djevici, zaručenoj za čovjeka, kojemu bijaše ime Josip. Kako naša misao leti, možda jednako kao i nebeski glasnik, slijedimo da vi-

dimo, gdje i kako se obavlja otajstvo materinstva, koje uključuje otkupljenje roda ljudskoga.

Anđeo leti, i evo ga nad gradom Jeruzalemom. To je kao neki Vatikan St. Zavjeta. Možda će jeruzalemski hram, zlatni žrtvenik ili sjaj njegovih svećenika, ili možda moć, sjaj, bogatstvo i uspomena na znamenite kraljeve privući anđela u taj grad. Ali anđeo prelazi, jedva i da pogleda i na bogatstvo i na sjaj i na kraljevske dvore Jeruzalema, i leti k Nazaretu, neznatnom do onda mjestu, pa i u Nazaretu traži samotnu, sporednu jednu ulicu, i u toj ulici jednu ubogu kuću, da tu izvrši navještenje. Uđimo u tu kućicu, jer će se tu izvršiti čin najveći u povijesti ljudstva, čin koji znači prekretnicu u čitavu razvoju čovječanstva.

U sobi čednoj, siromašnoj, kleči Djevica zadubena u molitvi. Ne resi Je biser ni zlato, nego sabranost, poniznost, čednost. Ne lašti Joj se lice od nikakvih kozmetičkih preparata, nego sjaji od dobrote i zadovoljstva. Ne sjaje se na Njoj skupocjene haljine, nego kreposti i milost Božja. U svemu je izgledna, u svemu dostojanstvena, a uza sve to, neopisivo ponizna.

S ulaskom anđela zasja soba. Marija se prene, sva je u čudu i gleda, što se to pred Njezinim očima događa. Anđeo Je pozdravi, govoreći: »Zdravo, milosti puna! Gospodin je s tobom. Blagoslovljena si ti među ženama . . . Ne boj se, Marija, jer si našla milost u Boga! Ti ćeš začeti i roditi sina. Nadjeni mu ime Isus!« (Lk 1,28, 30, 31). Marija, kao da je izvan sebe. Sva je zbunjena; čuje, da bi imala postati majka, i u čudu pita, kako to može da bude, kad eno, ona ne pozna čovjeka . . . Anđeo Joj priteče u pomoć i reče: »Duh Sveti doći će na tebe, i sila Svevišnjega osjenit će te. Zato će se i Sveto, što će se ro-

diti od tebe, zvati Sin Božji« (Lk 1, 35). Marija, kao da dolazi k sebi i kao da počinje razumijevati, prihvati ponudu neba i radosno pristane na novu, uzvišenu službu, da postane Majkom Božjom. Ona zato s puno spremnosti na sve, što Bog od Nje traži, odgovara neopozivo: »Evo, ja sam službenica Gospodnja; neka mi bude po riječi tvojoj« (Lk 1, 38).

U taj veliki čas, Marija se primila materinstva Božjega. Ona će postati Majka Sina Božjega, Majka naša, a mi braća Kristova, sinovi Marijini! Od ovog časa Marija je smjela reći: »Gle, od sada će me zvati blaženom svi naraštaji« (Lk 1, 48). I nazvaše je! Ona je za mnoge sv. Oce slavodobitna Judita, čista, prava Estera, a nadasve Majka Previsokoga! Tribut svoga zlatnoga pera pokloniše Joj ne samo crkveni pisci i učitelji, nego i mnogi drugi pisci, pjesnici i književnici, počam od Dantea, koji Je nazivlje Ružom, u kojoj se utjelovila Riječ Božja, pa do najmodernijih junaka pera i misli svih naroda i svih kontinenata, kojima je Ona pravi ideal, lijepi cvijet, vedro zrenje pravog blaženstva i slave. Slave Je učeni i neuki, svi staleži i svi rodovi, jer je za sve nedostiživ ideal ljepote, svetosti i dobrote. Isti inovjerci ne mogu da se otmu Njezinu uplivu i majčinskom milosrđu, nego Je i oni, iako su daleko od Nje, nazivlju svojom Majkom, svojom dobrostivom kraljicom.

Proslavljeni engleski lord pjesnik Byron, iako anglikanac, čuvši u šumici kraj jednog grada u Italiji mili glas zvona, koji pred večer pozdravljaše Majku Božju, prene se, digne i zapjeva svoju »Ave Maria«. »Duša mi se diže k nebu«, reče pjesnik; »k Tebi, Velika Majko, i Tvome Sinu — Ave Maria. Vrijeme je ovdje molitve, pa molimo, da ovo vrijeme ne odleti tako brzo. Moja

uvijek zelena šumica nek mi čuva dugo harmoniju; moja opojna misao Te nigda ne zaboravi, o Gospo moja, ave Maria.« Ovako ne samo Byron, nego i Schiller, Goethe, Quinet, Guizit, Michelet i mnogi drugi, sve protestanti, inovjerci.

Oduševljenje za Mariju, Majku Božju i Majku našu dosta je bilo vidjeti na efeškom saboru 431., kad je osuđena Nestorijeva nauka, s kojom je Mariji poricao naziv Majke Božje. Na njegovo učenje uzbuni se cijelo kršćanstvo, i 200 biskupa, skupljenih u Efezu sa svih strana, proglasi nauku Nestorijevu herezom i objavi kao članak vjere, da je Marija prava Majka Božja. Narod je čitav dan čekao saborsku odluku, a kad mu je bila kasno u večer proglašena, narod je u veoma velikom broju oduševljeno dočekao biskupe, te ih uz povike »Živjela Marija, Majka Božja!« opratio do njihovih stanova. Ljudi su se bacali ničice, da poljube biskupima noge i haljine, palili su na tisuće zublji i kadili s mirisnim tamjanom ulice, kojima su prolazili učitelji crkve, hrabri branitelji Marijinog materinstva.

Marija se kroz svu povijest sv. Crkve uvijek i pokazala pravom Majkom. Ona je svim svojim štovateljima i braniteljima Njezina materinstva uvijek materinski uzvraćala za svaki čin ljubavi i bilo koje pobožnosti. Od onog časa, kad Joj je Njezin uzvišeni Sin kazao sa križa: »Ženo, evo ti sina!« — misleći na Ivana učenika, a preko njega na sve nas — i opet njemu: »Evo ti matere!« (Iv 19, 26-27), nije prestala zauzimati se za nas. Ona priskače u pomoć zaručnicima u Kani Galilejskoj, tješi apostole zbog odlaska Isusova, hrabri ih u njihovu poslanstvu, svjetuje i majčinski se, kad god to ustreba, brine za njih i za sve potrebne. Mi je vidimo kao branitelji-

cu sv. Crkve, čuvaricu kršćanske civilizacije, pomoćnicu kršćana, majku milosti i majku ljubavi na svim poljima i u svim odsudnim časovima naše narodne i svjetske povijesti.

Ako se moglo reći: Hominem non habeo, nipošto se ne može reći, da nemamo majke, jer svi imamo veliku, divnu, neprispodobivu, najuzvišeniju i najdobrostiviju majku; svima nam je ostavljena Marija za Majku! I baš zato, jer je naša Majka, Ona nas razumije, suosjeća s nama, a kao kraljica nebeska posreduje za nas i blaži Božju pravdu. Njezino posredovanje kod Njezina Sina ima neograničenu moć, a Njezin zagovor siguran uspjeh.

Kralj Salamon obasiplje častima i milostima svoju majku Betsabeju i veli joj: »Išti samo, draga majko, ne ću te odbiti!« (3 Kralj 2, 20). Nije li ovo glas, pravi i nepatvoreni glas sinovskog srca, zahvalna prema svojoj majci? Pa ako nam tako svijetli jedan čovjek, makar i mudri Salamon, zar Isus, svjetlost svijeta, da u tome zataji? Zar On, koji ne ostaje dužan ni čašu vode drugomu, ako je dade ne Njemu, nego bližnjemu svome, može da ostane dužan majci svojoj na mlijeku i hrani, na žalostima i skrbi za Nj podnesenim? Zar da On odbije svojoj Majci, dok drugomu nikomu ne odbija?

Čovjek može da se ogluši o svačije molbe, ali kad majčino srce progovori, onda nema srca, koji bi joj uskratilo što pita. Tako i Korijolan, ma da i neumoljiv na molbe svećenikâ, koji ga zakljinju da poštedi grad svoj, i na plač žene i sina, oprašta ipak Rimu na glas i suze svoje majke Veturije. Hoćete li dakle, da se ono najidealnije i najmilostivije Srce Isusovo ogluši na vapaje, dà često, kad se radi o obraćenju i spasu okorjelih grješnika — i na suze svoje ljubjene Majke?

Marija je bila za sebe svih milosti puna, ali i za sve ljude našla je vrelo milosti u Božanskom Srcu Isusovu. Invenisti gratiam apud Deum! Njezina je ljubav prema čovječanstvu žarka kao sunce, jer je Ona žena — mulier amicta sole; a to sunce je Njezina ljubav. I kako sunce grije pravedne i grješnike, tako Marijina materinska ljubav iskazuje milosrđe prema onima, koji Joj se utječu, pa čak i prema onima, koji Joj se ne utječu. Nije to maštanje nijednog sveca ni Božjeg Ugodnika, nego povijest! Bog Joj je povjerio riznicu svojih milosti, a Ona ih u obilju sipa čovječanstvu kroz vjekove.

*

Predragi vjernici! S najvećim pouzdanjem obraćajmo se u svakoj potrebi našoj milosrdnoj kraljici i Majci Mariji. Štogod zaželite, ako je pošteno i potrebno za spasenje, pitajte i molite Je, i budite uvjereni, da će vas uslišati, jer nema milosti, ma koliko bila velika, da je Marija ne može ispuniti i udijeliti. I jer Ona može da moli, više nego što bismo se mi usudili i pomisliti, zavapimo dragome Bogu, da nam udijeli one milosti, koje Marija Njegova i naša Majka za nas moli. Budimo i ostanimo djeca Marijina! Pokažimo se sada i uvijek dostojnim sinovima najveće između svih matera, i vidjet ćemo ovdje na zemlji i gore u vječnosti, kako je svima blaga, svima dobra, milostiva Majka, Marija. Fiat, Fiat!

UZOR ŽRTVE I MILOSRĐA

Kada Bog naš, najvještiji odgojitelj i psiholog, hoće da nekoga odredi za velike ciljeve, dade mu za rana i velike milosti. Svakomu daje potrebite milosti za određenje, stalež i službu, kojigod po volji Božjoj, a ne svojoj, stupa na određeno mjesto; ali za posebne, važnije uloge, daje Bog obilnije, osobitije milosti. To je svojstvo ne samo Njegove mudrosti, nego i neizmjerne dobrote.

Pod ovu božansku dobrotu treba uzeti u obzir i Providnost, kojom Bog vlada i upravlja svijetom savršeno mudro, po planu, određujući svakom stvorenju cilj, svrhu, određenje.

Ako to vrijedi za svako i najobičnije stvorenje, koliko više to vrijedi za Mariju, koju je sam Stvoritelj odabrao za Majku Sina svoga, i s kojom — da se poslužim Danteovim riječima — ljudska narav tako plemenita posta, da tvorac pregori postat djelom, djela svog vlastita.

*

Predragi vjernici! Mariju je Bog toliko ljubio, da Ju je ukrasio svim krepostima u najvišem stupnju. Već u začetku učinio je na Njoj čudo, kad Ju je očuvao od

ljage i posljedica istočnoga grijeha. Marija je bila uklopljena u taj veliki misterij Božje dobrote i ljubavi, koji mi obični smrtnici nijesmo zaslužili. Marijinoj bezgrješnosti, već u začetku, prethodile su i sve druge vanredne milosti, dok Joj konačno i sam Bog, Rex regum et Dominus dominantium — Kralj povrh svih kraljeva, nije postao sinovski poslušan i pokoran, i to svom vlastitom stvoru!

Marija je za uzvrat ljubila svoga Stvoritelja najčistijom i najodanijom ljubavlju, ljubavlju koja nije isprazna, nije samo na riječi, nego djelotvorna i požrtvovna.

Još kao maleno dijete radosno je iščekivala onaj dan, kad će mu se moći posve predati i posvetiti. Osvanuo je taj Marijin radosni dan, kad Joj Njezini pobožni roditelji Joakim i Ana rekoše: »Ići ćemo u dom Gospodnji.« O, da znate, od kolike je utjehe, radosti i veselja bio taj poziv Marijinu srcu! Tà Ona i nije imala druge želje na zemlji osim, da vjerno služeći Bogu svome, Njemu u svemu omili, a to uprav bijaše i želja Njezinih plemenitih roditelja.

Marija je neprestano čeznula za dvorima Gospodnjim. Vidimo Je zato veselu, kako na današnji dan koraca u pratnji svog oca Joakima i majke Ane, da od njih i Ona bude prikazana Bogu za žrtvu time, što će — prema ne rijetkom židovskom običaju — za neko određeno vrijeme proboraviti i biti na službi u hramu, u društvu drugih malih djevojčica. Marija je bila svijesna ove žrtve, zato se Je u isto vrijeme i sama Bogu posvetila, i to radosno i potpuno. Marija se već tada pokazala prava službenica Gospodnja posvetivši Mu cijelo svoje biće, tijelo i srce, da s Njom raspolaže prema svojoj volji. Ona je već tada žrtvovala svoj privatni život i posve

se predala Bogu, da bi unaprijed mogla živjeti samo za Boga i s Bogom. Za Nju je to značilo smirenje, sreću, vedrinu života i najboljim zakloništem od nasrtaja svijeta, ali i prvu žrtvu, kad se trebalo dijeliti od toplog kutića obiteljskog doma i svojih milih i dobrih roditelja. Marija — iako dijete — čini to s najvećom spremnošću, jer zna, da je žrtva Bogu ugodna i da će Bog radosno primiti prve plodove Njezine kristalne duše.

Kako je to velika pouka za sve nas! Zar i mi nijesmo pozvani na žrtve i strpljivo nošenje dnevnih križeva, što nam ih je namijenila Providnost? Eno, sam Gospodin nas zove: »Tko hoće da ide za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme na sebe križ svoj svaki dan i neka tako ide za mnom!« (Lk 9, 23). I mi smo dakle pozvani prinositi Bogu žrtve, da uzmognemo jednom za navijek prebivati pod nebeskim šatorima Božje slave, milosrđa i dobrote, kojom nagrađuje one, koji Ga slijede.

Bog ne traži mnogo, ne traži velika djela, On se zadovoljava sitnicama iz našeg svakidašnjeg života. Zna Gospodin, da nam priliku za žrtvu pruža svakidašnji život. Dovoljno je primiti klevetu s odanošću u volju Božju, podariti s ljubeznim smiješkom one, koji ti nepravdu nanose, iskazati čin ljubavi prema bližnjemu, s radošću prigrliti razne neugodnosti, koje nam se događaju, i sve to primiti radi Boga, radi Njegove dobrote i kao naknadu za grijehe svoje i svijeta. Ti mali, sitni križevi života, bit će i za nas možda izvor prolaznih patnja i boli, ali i izvor najveće osobne sreće i nagrade u vječnosti.

Po vlastitim patnjama i žrtvama najbolje ćemo slijediti stope Marijina života. Ona je divno ogledalo žrt-

ve, poniznosti, čistoće, vjernosti i ljubavi, zato i najbolja zvijezda vodilja do slatkog počinka na Srcu Oca.

Današnji blagdan Prikazanja Bl. Dj. Marije u hramu naš narod svetkuje i kao blagdan »Gospe od zdravlja«. Postanak te pobožnosti nalazimo u izvanrednim čudesima, kojima je Bl. Djevica više puta obdarila svoje štovatelje. Bl. Djevicu — koju s punim pravom nazivljemo »Zdravlje bolesnih« — počeli su vjernici štovati pod naslovom »Gospe od Zdravlja« u XVII. stoljeću, i to od onda, kad su Mlečani 1630. bili oslobođeni od strašne pošasti kuge vidljivom Marijinom pomoći, i u znak zahvalnosti podigla crkvu nazvanu »Gospa od Zdravlja«. Pod tim naslovom prešlo je štovanje Bl. Gospe i u druge zemlje, jer su svi narodi, u raznim prigodama, bili dionici Marijine pomoći i zagovora. To je već davno prorokovao Izaija, kad je kazao, da će se podići kraljevstvo milosti. O tom svom kraljevanju po milosti govori i sama Bl. Dj. Marija, kad na upit sv. Brigite, što čini u raju, reče: »Milosrđe prosim za bijednike.«

Da, milosrđe prosi, milosrđe dijeli. Neprestano prosi, neprestano dijeli. Za svakoga prosi, svakomu dijeli, jer ako je rečeno: »oculi Domini super justos« (Ps 33, 16) — da su oči Gospodnje povrh pravednih, o Gospi našoj je s pravom rečeno: oculi Dominae super justos et peccatores, da Njezine oči bdiju nad pravednim i grješnim, jer je ne samo kraljica, nego i Majka, a majčinsko oko gleda ne samo da joj dijete ne padne, nego i da bude zdravo i da se digne, kad padne. To je svojstvo skrbi, brige, zato Marija neprestano bdije, neprestano milost dijeli. To je milosrđe! I kako se o Isusu reče, ne da je dobar, nego da je dobrota, ne da je svet, nego svetost,

tako se o Mariji mora reći ne da je milosrdna, nego da je samo milosrđe.

Predragi vjernici! Sigurno ste i sami više puta osjetili pomoć nebeske Majke Marije, koju vam je iskazala duši ili tijelu. O tim milostima i pomoći naše Gospe govorio sam vam na dane raznih svetkovina, što ih Crkva Njoj na čast slavi. Govorio sam vam o milostima udijeljenim našem gradu, našim pomorcima, našim majkama i muževima, našoj mladeži, a govorio sam vam i o milostima, koje je udijelila cijelom našem narodu i ostalim narodima svijeta spasivši im živote, vjeru, kulturu i slobodu. Danas ne ću ništa od toga nabrajati, nego vas pozivam, da pustite slobodu svojoj mašti i u mislima opišete sami nebrojene milosti i dobročinstva, koje je Marija učinila bilo pojedincu, bilo čovječanstvu uopće. Ja se bojim danas o tom govoriti, jer uviđam da bi moj jezik tepao, dok vam o tom govore veličanstvene bazilike i svetišta, kojima se diče razni narodi. Ne mogu da pripovijedam čudesa i milosti, što poput kiše padaju na zemlju po Mariji, jer jedne isticati znači druge na neki način sakrivati. Samo vas podsjećam, da nađete jednu potrebu duše ili tijela, jednu nesreću pojedinca ili naroda, jedan bič kuge, gladi i potresa, gdje Marija nije pomogla!

*

Predragi vjernici! Činjenica je, a to i crkveni Učitelji ističu, da Marija, čim vidi veće nevolje ljudske, veće pokazuje i milosrđe, veću skrb i veće sažaljenje. Pokazuje čovječanstvu spasenje i način obrane. Pa kao što u Vergilijevoj Eneidi Sibila vodi Eneju po podzemnom svijetu duša, kao što je Danteu vodilica po nebu dobra,

prijazna i mudra Beatrice, neka našom učiteljicom i vodilicom po ovoj dolini gorčina i patnja bude Marija, jer će Ona najbolje shvatiti i razumjeti sve naše tjelesne i duševne potrebe, obiteljske tragedije i druge socijalne napasti i dati im sigurni, spasonosni lijek svog majčinskog srca i milosrđa. Marija je i sama prošla kroz mnoge i teške patnje, one su Je pratile kroz sav Njezin život, zato se milostivije i obazire na naše potrebe i briše suze, liječi rane, vraća zdravlje, donosi radosti i veselje u očišćena srca ljudska.

Svima je Marija uzor žrtve i milosrđa, »Zdravlje bolesnih«, »Utočište grješnikâ«, »Utjeha žalosnih« i »Pomoćnica kršćana«, uvijek sklona da našim molbama izađe u susret, da nam bude moćna i uspješna zagovornica kod Boga. Ona jedina od stvorenja može da kaže: »Jer tko nađe mene, nađe život, što želi, dobije od Gospoda« Prič 8, 35). Zazivajmo Je zato često riječima: Od svih pogibelji duše i tijela oslobodi nas vazda, Djevice slavna i blagoslovljena! Amen.

NAJLJEPŠA IZMEĐU ŽENA

Sva si lijepa o Marijo, i istočne ljage nema u Tebi. Ti si slava Jeruzalema, Ti si veselje Izraela, Ti si ponos našega naroda (Ant.).

Ako je Marija poslije Isusa najveća slava i prva nada puka kršćanskoga, onda je pravo i dostojno, što Crkva često preko godine podsjeća vjernike na Ovo nad sva bića ljudska uzvišeno Božje stvorenje, i svetkuje poglavite zgode Marijina života.

Među svetkovinama Marijinim cijenim ipak, da nema druge, koja bi je toliko uzvisila koliko današnja: Imakulata, Bezgrješno Začeće Marijino.

*

Imakulata! O slatke riječi, o dostojna kruno dostojnog čela, o divni uresu lijepog, svetog, poput ljiljana čistog Marijina tijela!

Zdravo budi slavna Djevo,
Zvijezdo neba presveta!

Majko naša milostiva,
Kano ljiljan prečista.

Sva si lijepa, sva si čista,
Slavna Djevo Djevica!

Sva si lijepa, sva si čista
Djevo neoskvrnjena!

Imakulata! Jedna riječ, čitav govor! Imakulata, predragi vjernici, sam ovaj divni naziv, to je jedan panegirik, to je najbolji svečan govor u čast Bezgrješne. I kad vam ne bih danas ništa drugo propovijedao, već da sam samo rekao Marija Imakulata i pozvao vas, da sami o tom razmišljate, već bih time bio mnogo rekao, a i bolje govorio, nego ću govoriti, kad — zbog običaja današnjega blagdana — budem bacao slabe, za Mariju nedostojne moje riječi.

Predragi vjernici! Vidjeste li kadgod odvažna umjetnika-slikara, kad ono hoće da čarobni prizor nebeski: rumenilo sjajnog sunca pri zapadu prelije na platno? U sličnome položaju nalazim se danas i ja, a i svaki govornik, koji hoće svojim slabim riječima da opiše sjaj i slavu sunca, što u nebu sjaji: Mariju Bezgrješnu.

Slikar, kolikogod vrstan bio, ne će nikada preliti čara nebeskoga onako živo i istinito na svoju sliku, kakvo se stvarno na horizontu opaža. Tko govori u čast Bezgrješne, govor će mu — pa ma bio genij i umjetnik — uvijek biti samo tamna sjena, koja realnosti dostići ne može. I sami kršćanski geniji i umjetnici, da prodiče svojim remek-djelima, neumrlim plodovima Bezgrješnu, dok se u drugim pothvatima osjećahu zadovoljnim, na ovom području priznavahu se malenim, napram Njoj velikoj.

Predragi vjernici! Među svim bićima, koja je stvorila svemoguća ruka Božja, najplemenitije biće, najveće

stvorenje jest Marija. Budući da Ju je Bog odabrao za Majku Spasitelja svijeta i Sina svoga Isusa Krista, u isto vrijeme kad Ju je stvorio, zajedno sa svima, za toliko dostojanstvo potrebitim milostima, potpuno Ju je nadario i ovom milosti, da je Ona isti čas, čim se u utrobi svoje matere sv. Ane začela, potpuno bila Bogu posvećena i svom ljepotom urešena.

Svi se ljudi, kako vjera uči, začmu i rađaju s ljagom grijeha istočnoga, grijeha, što ga učiniše Adam i Eva, naši praroditelji. Bl. Dj. Marija imala je taj vanredni privilegij, da je bila začeta bez ljage istočnoga grijeha. Jedina među smrtnicima bijaše Marija, kojoj možemo reći, što Joj pjesnik pjeva:

O zdravo Ti
stvorenja svih
zagonetko u tijelu,
na koju Bog
iz srca svog
milotu sasu cijelu!

Ko rajski dan
i Višnjeg san
neokaljano lijepa,
Tko vrijedan je
visine te
ko majci da ti tepa?

(M. Pavelić: Kraljici)

Početak — dakle — Marijina življenja u utrobi svoje majke jest istodobno početak svetosti, ljepote i uzvišenog dostojanstva Njezina. Visoko i vanredno odlikovanje već u začetku pristoji visokom i vanrednom zvanju Bezgrješne: kao Majke Sina Božjega, Majke roda ljudskoga i suspasiteljice propalog čovječanstva. To trostruko zvanje Bezgrješne uzrok je, zašto je i na nebu i na zemlji visoko štovana.

Predragi vjernici! Majka je slatko, od pjesnika opjevano ime. Radi zvanja da odgaja Crkvi i Domovini vrijedne sinove, svaka majka ima pravo na osobitu ljudsku čast i dostojanstvo. I doista, majka, pa bila i siromašna, kod kulturnih naroda uživa nužno poštovanje. To je poštovanje toliko veće, koliko je majka dala čovječanstvu vrjednijega sina. Kad primjera radi čujete ime slavnoga Augustina, ili u ljubavi spram domovine glasovitog Dubrovčanina Marojice Kaboge, ili u junaštvu velikoga Nikole Zrinskog i Ivana Sobjeskog, koje je to ljudsko srce, u kojemu se ne će uporedo s uspomenom na slavnoga sina pobuditi čuvstvo divljenja, pieteta i štovanja napram majci takvog velikana?

A što su djeca drugih matera, napram Isusu Kristu, sinu Bezgrješne? S ovog — dakle — naslova duguje Joj, kako rekoh, i Bog i čovječanstvo duboko štovanje.

Kako pak Bog štuje svoju Majku, neka vam za dokaz služi ovo poređenje: Kad je trojedini Bog stvorio svijet i sve što je na svijetu, veli Sv. Pismo, da sva stvorenja bijahu »valde bona« — veoma dobra, t. j. lijepa, uredna. Kad je pak imao da stvori kralja sve prirode, razumno biće čovjeka, onda Bog, da se ljudski izrazim, ulaže veću pomnju, svjetuje se Presveto Trojstvo: učinimo čovjeka na sliku i priliku svoju. I posta čovjek savršen, razuman, za napredak sposoban čovjek, urešen nadnaravnim i mimonaravnim darovima. A kada je Bog htio da stvori Majku, kakvu je tek onda trebalo da u-

potrebi pomnju, kakvim li je sjajnim uresom ljepote i svetosti morao da nakiti, e da bude Majka dostojna najsvetijega Sina, Boga — čovjeka? To je morala biti žena remek-djelo mudrosti i mogućstva Božjega. I postala je Bezgrješna takovo stvorenje, kako je dolikovalo sveznanju i svemogućstvu Božjemu, biće povrh svih bića, »termine fisso d'eterno consiglio — stalni cilju savjeta vječnoga«.

Ovdje ljudska pamet mora da stane. I kao što prostim očima ne možemo motriti sjaja žarkoga sunca, tako očima svojeg ograničenog razuma ne možemo da dohvatimo sjaja, dostojanstva Bezgrješne. Samo je Danteov veleum mogao da toliko dostojanstvo oriše dubokim stihovima, gdje svaka riječ znamenuje otajstvo i odlikovanje:

Djevo majko, kćerko sina Tvoga,
Nad svim skromna, nad svim uzorita,
Stalni cilju savjeta vječnoga,

S tobom ljudska narav plemenita
Tako posta, da Tvorac pregori
Postat djelom djela svog vlastita.

Uzvišenoj Djevici pokloniše svoja rekem-djela i ostali velikani na književnom i umjetničkom polju. Umnici svih vjekova, glasoviti ljudi svih naroda natjecahu se, tko će bolje proslaviti Mariju. A kako da mi štujemo Mariju, Bezgrješnu Majku Božju? Veliko je dostojanstvo Marijino, velika je Njezina moć i slava; veliko treba da bude i naše poštovanje prema Njoj i pouzdanje u Nju. U svim našim potrebama Ona može i hoće da nam pomogne. Može, jer je velika, hoće, jer je milosrdna. Eto razloga i našem pouzdanju u ovu veliku Božju i našu

Majku. To je dobro znao i sv. Bernardo, osobiti Marijin štovatelj i miljenik, kad je Bezgrješnoj Djevici upravljao molitvu, koju je naš narod prelio u stihove:

Spomeni se, Djevo mila,
Da još nije čuo svijet,
Da si koga ostavila,
Koj' ti posla uzdah svet.

*

Predragi vjernici! Moje su sile preslabe, da bih mogao dublje zaći u mistični, čarobni vrt Marijina života. Tà to je život pun čara, koji osvaja, dušu nosi u visine lazurne vedrine, a o dolasku Njenu razmišljao je Duh Božji odmah za prve zore budućega svijeta. Kruna je Ona svega što je Bog stvorio; u razini Njene čistoće tajanstveno se ogledava Trojstvo — kaže jedan marijanski pisac —, pa kako onda, da se i mi vijekom u nj ne ogledamo? To je ono, što bih vam osobito htio staviti na srce. Pod krizantemski plašt Marijine Bezgrješnosti povjerimo sva svoja nastojanja, svoje napore, misli i želje, svoje mile i drage, da bi nas Njene uzvišenosti vodile kroz život u vječnost. Posvetimo se i danas Mariji, poklonimo Joj svoje srce, svu svoju ljubav; Ona je Majka naše ljubavi, nepresušivo vrelo naše sreće. Ona je slava Jeruzalema, veselje Izraela, ponos naroda našega. Amen!

NAJČIŠĆA DJEVICA

Kao što ne možemo pomisliti dan bez svijetla, ni noć bez tmine, tako ne možemo pomisliti ni na Mariju, a da istodobno ne pomislimo na puninu svih kreposti, koje su Mariju resile. Da, nema kreposti, koja se ne bi odsijevala na Mariji u najvećoj mjeri.

Sveta Crkva svim svojim vjernicima, kojima nakon Adamova pada osjetila rek bi predvode razum, a ne razum osjetila, stavlja više puta preko godine pred oči različite Marijine kreposti. Želja je svete Crkve, da bi se vjernici u Nju kao u najčišće ogledalo ugledali i Njezine kreposti slijedili. Odatle ona lijepa kita Marijinih svetkovina, koje nas preko godine prate, tako, da nema — možemo reći — mjeseca u godini, a da se ne bi u njemu koja krepost Marijina slavila.

*

Svaka je Marijina svetkovina velika, velika osobito zato, jer nam veliku pouku pruža. Na današnju svetkovinu naše mile Gospe, stanimo časkom pred tim divnim Uzorom svih kreposti i promotrimo Marijinu divnu čistoću.

Marijina je čistoća odsijevala u svemu: u hodu, u govoru, u djelovanju, u duši i u tijelu, i to je uprav bio razlog, zbog kojeg je Bog Otac Nju izabrao, da bude majkom Spasitelja Isusa Krista.

Ništa manje od čistoće duševne, držala je Marija i do čistoće tjelesne. O, kako se je samo ustresla, kad se je pred Njom pojavio Božji poslanik javljajući Joj one po čovječanstvo utješljive riječi: »Zdravo, milosti puna! Gospodin je s tobom« (Lk 1, 28), te riječi sv. Elizabete: ». . . blagoslovljen je plod utrobe tvoje!« (Lk 1, 42). Ustresla se, jer je Bogu od djetinstva svoga posvetila čistoću duše i tijela, a sad Joj javlja, da će postati Majkom. Sva zbunjena upravi glas svoj anđelu govoreći: »Kako će se to dogoditi, kad ja ne poznajem muža?« (Lk 1, 34). U tom je času utješe anđeoske riječi: »Duh Sveti doći će na tebe, i sila svevišnjega osjenit će te. Zato će se i Sveto, što će se roditi od tebe, zvati Sin Božji« (Lk 1, 35).

Pogledajte, predragi vjernici, toliko je Marija čistoću ljubila, da je pripravna bila odreći se i Božjega materinstva, samo da čistoću sačuva. To se još bolje razumije iz riječi, koje je Marija anđelu odvratila: »Neka mi bude po riječi tvojoj« (Lk 1, 38). Kao da je rekla: pristajem na Božji glas, da postanem majkom Božjom, ne drugim putem, nego po Duhu Svetomu.

Eto, toliko je Marija do te velike kreposti držala. A današnji kršćani? Za mnoge je to zadnji ili još gore — nikakva briga. Ima ih, koji ne drže ni do čistoće tijela, ni do čistoće duše. Oni tako rade i žive, kao da preko groba nema ničega; ne mare za Boga, za dušu, za nebo, za vječnost. Zar je onda čudno, ako se takvi valjaju u

kaljuži raznovrsnih zala? Ne, to je naravna posljedica onih, koji su daleko od Božjih i ćudorednih zakona.

Čistoća pameti, srca i djela čine čovjeka Bogu ugodnim. Marija je to vrlo dobro znala, zato je, da Bogu što većma ugodi, do te čistoće mnogo i držala. U Njezinim ušima neprestano su odzvanjale riječi sv. Pisma: »Bolje je nerodica združena s krepošću; jer je uspomena njezina besmrtna i priznata je kod Boga i kod ljudi« (Mudr 4, 1). Te su je riječi valjda nagnale, da još u najranijoj svojoj dobi zavjetuje Bogu svoju čistoću, svoje djevičanstvo. Ta Ju je čistoća činila tako lijepom, da je sva bila ispunjena božanskom ljepotom. Ona je tu čistoću znala i sačuvati, jer, kako se u svemu oslanjala na Boga, tako se na Njega oslanjala i u pogledu očuvanja svoje čistoće. Po molitvi i opsluživanju zapovijedi bila je združena sa svojim Bogom, On je bio uza Nju i u Njoj, davao Joj snagu i pomagao je svojom milošću. A to je ono, što najviše manjka današnjem naraštaju. Bez pomoći Božje nemoguće je biti čist, jer je borba za čistoću jaka, zato mora biti i jak saveznik. Saveznik nam priskače u pomoć u sakramentu sv. Ispovijedi i sv. Pričesti, gdje Bog, po svojoj milosti, pod prilikama kruha, dolazi i prebiva u nama.

I još nešto! Čistoću tijela, srca i pameti očuvat ćemo također po idealu našega života, po Mariji. Nju smo dužni častiti kao kršćani, jer Mariju nazivljemo pomoćnicom kršćana i svatko od nas, manje-više, ima potrebu od Njezine pomoći. Dužni smo je častiti i kao ljudi, jer čovjek, koji ne će da bude rob osjetnih čuvstava, treba da teži za idealom, zato svaki čovjek, svako doba, svaki stalež, svaki narod, svaki vijek ima svoje vlastite ideale. Naš ideal — neka bude Marija. U Njoj ćemo naći

sve ono, što treba da resi svakoga kršćanina. U Mariji ćemo naći ono, bez čega ne možemo naprijed: čistoću, poniznost, posluh. A to nam sve treba za očuvanje vlastite čistoće. Marija je ideal čistoće i nevinosti, a čistoća je biser-kruna kršćaninu. Ona je ideal poniznosti; tà sama reče: »Evo, ja sam službenica Gospodnja.« Marija je i ideal poslušnosti: sluša anđela, pokorava se Bogu, podložna je drvodjelcu Josipu. Još više: na samu riječ Josipovu ostavlja svoju siromašnu kućicu, znance i domovinu i u gluho doba noći ide u daleke, nepoznate krajeve. Četrdeseti dan poslije porođenja odlazi u Jeruzalemski hram, da ispuni naredbu zakona, iako to nije bila dužna, jer se zakon očišćenja protezao na žene, koje rađaju naravnim načinom. Bila je iznad tog zakona, ali hoteći nam prednjačiti u svemu, Njezina poniznost i besprimjerna poslušnost sili je da ga izvrši.

*

Predragi vjernici! Rečeno je, da primjeri privlače. Ako bi nas ikoji primjer imao privući, to nas pod svaku cijenu ima privući primjer Marijina života. Tà zašto smo i došli danas ovdje u crkvu, na ovaj Njezin blagdan? Zar zato, jer smo običavali svake godine u ovaj dan pohoditi ovu milu crkvu? Zar zato, jer ova crkva budi mnoge lijepe uspomene iz našega života i jer nam je zato posebno mila? Ako smo samo zato došli, bolje je da nikad više i ne dođemo. Glavni razlog, koji nas je ovdje danas doveo, mora biti taj, da počastimo našu milu Majku Mariju. A kako ćemo Je najbolje počastiti? Zar ako proboravimo izvjesno vrijeme u ovoj crkvi? Zar ako izmolimo koji dio sv. Krunice? Ne, i ne! Sve bi nam to uzaludno bilo, ako naše srce nije čisto. Najbolje ćemo Je

počastiti znate kako? Ako Joj obećamo, da ćemo još prije sutrašnje večeri očistiti srce naše, ako to nije čisto. A ako je slučajno čisto, da Joj obećamo, kako ćemo ga i unaprijed čista održati. Tako ćemo, predragi vjernici, najbolje proslaviti današnji Marijin blagdan.

Odmah Joj obaćajmo, bez čekanja, da ćemo nastojati čuvati čistu pamet, jezik i srce, a k tome i dušu. Tako ćemo najbolje nasljedovati Onu, koja je naša zvijezda vodilja, utjeha i obrana naša. A Marija, koje čistoću oglasuje i ljiljan u trnju, bit će najbolji štit naše čistoće, a potom i svih onih vrlina, koje su nam toliko potrebne za sretan život ovdje na zemlji, za blaženu vječnost u nebu.

Divimo se uvijek ljepoti, čistoći i slavi ove velike Žene i kliknimo Joj sa sv. Crkvom: »Lijepa si, krasna si, o kćeri Jeruzolimska, strašna kao vojska postrojena za borbu« (Ant.).

POZIV MAJČINSKOG SRCA

Grčka povijest pripovijeda, da je Polinikis s ogromnom vojskom opsjedao grad Tebe zato, da prisvoji natrag prijestolje, koje mu je brat na prevaru oteo. Majka je njihova bila ona, koja je htjela da spriječi krvoproliće. Ta je hrabra majka ovako mislila: Kojigod od mojih dvaju sinova dobije, ja gubim. Stoga im reče: Vidim, sinci, da ste izgubivši razum i odalečivši se od zakona prirode, od braće postali neprijatelji; vaš će rat donijeti samo pogrebe i crninu. Kad ste krv od jedne krvi, oprostite jedan drugomu za ljubav vaše majke. Ako nijesu dovoljne moje suze, evo moje krvi. Prije nego što ćete jedan drugoga izraniti, vaš će mač proći kroz moja prsa. Prva krv, s kojom će se omastiti vaš mač, bit će moja. To reče i postavi se između zavađene braće.

U sličnom, ali mnogo težem položaju od Tebe, nalazili su se u prvom svjetskom ratu ne samo tisuće gradova, nego i milioni nedužnih ljudi. I dok je naša nebeska Majka gledala, kako se narodi između sebe biju, znala je, da su sve to Njezini sinovi, i zato, jer svih jednako voli, svi su Je jednako bolili. Pa zar da Njezino predobrostivo srce ne poduzme nešto značajnije od plemenite geste majke Polinikisove?

Predragi vjernici! Marijino majčinsko srce, čim vidi veće nevolje ljudske, pokazuje veću skrb i sažaljenje. A

kud ćete veće nevolje čovječanstva negoli je jedan svjetski, općeniti rat? Rat ne samo na kopnu i na moru, nego i u zraku. Rat ne samo na bojnom polju, nego i u pozadini, daleko od fronte. Rat koji uništuje i one, koji ne ratuju, i ono, što s ratom nema veze; i ono što su vjekovi gradili, čime se čovječanstvo ponosi, što je duhovno vlasništvo cijelog kulturnog čovječanstva. Takav rat bio je donekle i onaj od godine 1914.—18. Takav je, samo mnogo gori od onog, bio i drugi svjetski rat.

Marija, naša nebeska Majka, o kojoj je rečeno, da u kraljevstvu Božjem drži žezlo milosrđa, sva ganuta nad krvoprolićem svoje djece, krvari u srcu punom ljubavi, ali i suosjeća, i zato povećava i skrb i milosrđe.

I što ona čini? Vidi, da nesloga vodi Njezinu djecu u propast; vidi, da odmetnuće od zakona ljubavi dovodi narode do uništenja; vidi, da brutalna sila znači nijekanje moralnih vrednota, a sebičnost obnovu poganstva. Zato se u godini 1917., sred užasnog ratnog klanja, objavljuje trojici nevine dječice u Fatimi. Preko te nevine djece pokazuje čovječanstvu put spasenja i način obrane najvećih vrednota onako, kako je u prošlom stoljeću to isto pokazala objavljenjem u Lurdu.

*

Fatima je drugi Lurd. Fatima je malo mjesto i župa u brdima Portugala, države na jugozapadu Evrope, na Atlantskom oceanu. Prije nepoznato mjesto, a danas, nakon 37 godina od objavljenja Bl. Gospe, najpoznatije Marijino svetište.

U selu Aljustrelu, župe Fatimske, gdje je narod bogoljuban, isticalo se troje djece svojom nevinosti, dobrotom, pobožnošću, čednošću. To su bili rođaci: Lucija dos

Santos od 10, te Franjo od 9 i Jacinta Martos od 7 godina. Bili su pastiri i vodili ovce na pašu. Tamo bi molili krunicu i gradili oltariće. Ali tko da o toj dječici, osim njihovih roditelja, vodi naročitu brigu? Komu da upadne u oko njihova pobožnost? Tko li da prodre u dubinu njihova srca, da bi vidio, kako je ono čisto i lijepo? Od ljudi nitko, ali ima netko tko vodi i o dječici brigu, netko, komu su dječica osobito mila, netko, kojemu nije ništa sakriveno i nepoznato, a to je sam Onaj, koji je rekao: Blaženi, koji su čista srca! Oni će Boga gledati (Mt 5, 8). I zato se ne čudite, što se Gospa u Lurdu pokazala čistoj, pobožnoj Bernardici, a u Fatimi — evo — Luciji, Franju i Jacinti, djeci doista zlatna i čista srca.

Njima se Gospod udostojao prije Gospine objave poslati anđela, čiji su glas slušali, a govorio im je, da mole, da se žrtvuju u naknadu presvetom Srcu Isusovom i prečistom Srcu Marijinu, jer da će se presveta Srca Isusa i Marije ganuti na glas njihove molitve.

I gledajte, kako se ispunjava ova tvrdnja anđelova o molitvi; gledajte, kako je istinita i ona Apostolova: »Mnogo može ustrajna molitva pravednoga« (Jak 5, 16). Bilo je na 13. svibnja 1917., kad djeca odvedoše ovce tri kilometra daleko od Fatime u dolinu Irijsku. Oko podne stadoše po običaju moliti krunicu. Od jednom od istoka nešto zašumi. Djeca se pobojaše zla vremena, te krenu niz brdo. Sinu i drugi put, a djeca pobrzaše. Dalo im se pogledati na jedno stabalce česmine, kad gle, ugledaju jednu sjajnu gospođu, ovijenu svijetlom ljepšim od sunčanoga, u bijeloj haljini s koprenom zlatom vezanom. Djeca se prestrašena zaustave, a prikaza će im milo i materinski: »Ne bojte se, ne ću vam ništa«. Kad su se snašli, Lucija upita: »Iz kojega ste mjesta?« »Moje je

mjesto nebo« — dobi odgovor. »Pa što hoćete od mene?« — nastavi Lucija. »Da dolazite ovamo svakoga trinaestoga u mjesecu, za šest mjeseci, a u listopadu ću vam reći, tko sam i što hoću od vas«. I upita ih, hoće li biti spremni na žrtve za grijehe, kojima se vrijeđa Bog i Gospa. Kad su djeca obećala, navijesti im, da će mnogo trpjeti, ali će ih milost Božja pomagati i jačati. Još im preporuči, da mole svaki dan krunicu u svrhu da se povrati svijetu mir, zatim Gospa iščeznu. Djeca su odmah ispunila svoja obećanja moleći i trpeći u naknadu za uvrede, koje se nanose Srcu Isusovu i Marijinu.

Drugog mjeseca, t. j. 13. lipnja, djeca odoše opet na isto mjesto, ali ne više sami. Bilo je s njima i ljudi iz njihova sela, koji su htjeli vidjeti, jesu li to dječje tlapnje ili istina. Oko podne djeca su molila krunicu ispod česmine. Ukaže se svijetlo — viđenje je tu. Lucija razgovora s Gospom. Ljudi čuju glas Lucijin, ali gospođu niti vide niti čuju. Franjo i Jacinta kao i Lucija vide Gospi srce ovijeno trnjem. Gospa reče, da će Franju i Jacintu skoro odvesti u raj.

Ove su se vijesti brzo proširile. Ljudi su sve držali za dječju utvaru. Župnik je bio u neizvjesnosti, ali je ipak nastojao ublažiti strogu Lucijinu majku.

U trećem prikazanju, na 13. srpnja, vidješe djeca u određeni sat — uvijek nakon molitve krunice, bijeli oblačić, kako se spustio na kotlinu, a sunce izgubilo svoj sjaj. Gospa dopusti da djeca vide sliku ognja paklenoga, đavle i duše osuđene u ognju. Onda im reče, neka ljudi prestanu vrijeđati Boga. Ako prestanu, spasit će se i bit će mir, ako ne prestanu, doći će na svijet nove, teže kazne, drugi rat i progonstva. Gospa još zatraži, da se narodi posvete Njezinu Srcu; ako poslušaju, bit će rat i bičevi

uklonjeni, ali ako se to ne učini, ako ljudi ne prestanu vrijeđati Gospodina . . . razumije se, što je htjela reći.

Djeca su, premda nevina, stala činiti pokoru: svoj su ručak davala siromašnoj djeci, vezali se na golo meso konopom, hodali po oštrom kamenju i izmišljali i vršili još razne druge pokore.

Neprijatelji su se međutim uzvrpoljili. Govorili su, da je sve to varka, i nastojali, da vlasti zabrane djeci i narodu ići na mjesto prikazanja.

Dne 13. kolovoza djecu su vlasti zatvorile, ali Gospa se ipak ukazala kao bijeli oblačić nad česminom. Neprijatelji su pravili izgrede, ali njihovi napadaji nijesu mogli oslabiti kod naroda vjeru u ove događaje. A Crkva i svećenstvo? Držali su se oprezno po strani.

Svijet se, međutim, sve to više za ove događaje zanimao, osobito od kada je ozdravila Marija do Carmo (du Karmu), žena Joakima, koja je bolesna otišla u Fatimu.

Dne 13. rujna bijaše mnogo naroda. Zanosno su očekivali i molili. Jedni govorahu Luciji: Preporuči me Gospi; drugi: Reci Joj, neka mi ozdravi sina, kćerku; treći: neka mi Gospa udijeli ovu ili onu milost, i t. d. — Gospa se prikaže kao obično u bijelom oblačiću i preporuči djeci, da ustraju u molitvi krunice da prestane rat. Obeća, da će u listopadu doći sa sv. Josipom i Djetetom Isusom i učiniti čudo. Oblak iščezne, a sunce dobije svoju svjetlost.

Za zadnje viđenje i čudo zavlada velika napetost. Bilo ih je, koji su i u dobroj nakani prijetili djeci, da će im zlo biti, ako se ne zbude čudo u listopadu.

Trinaestog listopada došle su odasvud velike skupine naroda. Računa se, da je bilo nekih 70 tisuća ljudi, iako

je dan bio hladan i kišovit. Djeca dođoše oko podne. Kiša pada svom silom. Sjevne. Lucija reče: »Zatvorite kišobrane«. Poslušaše je. Sada svi počeše glasno moliti krunicu. Lucija ugleda poznati joj oblačić i upita Gospođu, tko je, a ona reče: »Ja sam Gospa od Ružarja . . . Neka ljudi više ne vrijeđaju Našega Gospodina, koji je već previše vrijeđan!« To bijaše Marijina poruka dvadesetom vijeku. U to Lucija povika: »Gledajte sunce.« I imahu što vidjeti! Kiša presta, oblaci se razbjegli. Sunce se pokaza kao velika srebrenasta lopta, i dogodi se čudo. Gledalo ga 70 tisuća osoba, vjernika i nevjernika, učenih i neukih, novinara, foto-reportera i t. d. Čim se Gospa okrene na odlazak, sunce se stalo vrtjeti oko sebe kao vatreno kolo i bacati svjetlost raznih boja: crvenu, žutu, narančastu . . . Presta, pa opet se vrti. Opet presta, i po treći se put zavrti. Odjednom se činilo, da se sunce otrglo s neba i u krivudastom padu da se ruši na prisutne. Nasta strah i vika, ali odmah se sve to prometnu u oduševljenje: vjerujem, čudo, Gospo naša — slava Ti! Drugi fotografiraju, treći se čude što je, jer zbilja, pojava vanredna!

To je bilo čudo, kojim je Gospa htjela potvrditi svoje prikazanje. To je bio izljev Marijina milosrđa. To je bila opomena zabrinute Majke, da se svijet opameti i od zla odvrati. To je bio ljubezni poziv za obraćenje.

A kako su ti događaji odjeknuli najprije u Portugalu, pa u ostalom svijetu? Onako, kako i oni prošlog stoljeća u Lurdu. Neki vjerovaše, neki ne vjerovaše, a neki se pomamiše od bijesa. Oni, koji vjerovaše, odmah podigoše na mjestu prikazanja kapelicu i dadoše napraviti po opisu Lucijinu krasan Gospin kip. Ali oni, koji ne vjerovaše, dadoše opkoliti kuću majstora, da se tako

kip ne bi odnio u kapelicu. No ljubav je domišljata! Jednog jutra izađu iz dvorišta majstorova stana velika kola, koja su vukli volovi. Oružnici se odmakoše, da ih puste proći: tu u kolima bilo je svega: raznovrsnog alata, vreće i drugih stvari potrebnih u polju. Kola krenu prema polju, a iz polja put Fatime. Međutim, između alata i vrećâ bijaše sakriven kip, koji je na taj način odnesen i postavljen u kapelu.

Neprijatelji su zlo snovali, zato bi kip, dobra neka duša svake večeri odnijela iz crkve u svoju kuću, na sigurno mjesto. Bijes protivnika, bijes bez razloga, postajao je to veći, što je narod više dolazio da se moli Gospi. Tako 6. ožujka 1922. podmetnuše bombe ispod kapele i ispod česmine, na koju se spuštala Bezgrješna Djevica. Kapela odleti u zrak, ali stabalce osta čitavo, jer bomba ispod česmine nije prsnula. Ostao je čitav i kip Gospin, sakriven od Njezinih štovatelja.

Vjeran narod dade zadovoljštinu. Preko 10 tisuća vjernika pođe na mjesto nesreće, da zadovolji Mariji. Međutim, crkvena vlast naredi službeno ispitivanje o događajima u Fatimi. Razultat je bio, da je biskup kupio kotlinu, sagradio crkvu, podigao bolnicu, kuću za duhovne vježbe, kapelu za ispovijedanje i dao urediti čitavu kotlinu. Sve troškove biskup je pokrio samim milodarima vjernika.

Tako Fatima i u ovom pogledu izgleda drugi Lurd. Narod je hodočastio u velikom broju, i trebalo je vode. Počeše kopati velik rezervoar za kišnicu. Ali tek što se ostranilo prvo kamenje, naiđu na tanki mlaz vode. Začudiše se, a još više onda, kad se pojaviše s raznih strana novi mlazovi. Danas se ta voda sakuplja u veliko sa-

biralište, iz kojega na više pipaca istječe za potrebe hodočasnika. Voda se šalje i dalje, pa i njezinim sredstvom Gospa dijeli razne milosti.

Portugal se preporodio. Godine 1929. novi predsjednik republike general Oskar Carmona s ministrima i generalima ide u Fatimu s 200 tisuća hodočasnika, da se pokloni Bezgrješnoj Djevici, da Joj zahvali i da Joj se moli.

Crkvena vlast odobrila je štovanje Majke Božje Fatimske. Tisuće i tisuće naroda hodočaste, drže procesije i druge pobožnosti. A Marija raduje svoje mile štovatelje raznim izljevima svoga Prečistoga Srca na duši i tijelu. I vrhovni poglavar Crkve Sv. Otac Pio XII. ne samo da je priznao istinom objavu Djevice u Fatimi, nego je i posvetio sv. Crkvu i čitav svijet Marijinu Bezgrješnom Srcu i tako izvršio onaj uvjet, što ga je Presveta Djevica postavila za povratak mira u svijetu.

Papa je rekao svoju, zato bi trebalo da i svi katolici vjeruju u fatimske događaje. Ne samo to. Da tim događajima vjerujemo, na to nas nukaju sami fatimski događaji, jer kako je Isus riječi svoje i apostolâ potvrđivao čudesima, da ljudi vjeruju, tako su u Lurdu, a sada i u Fatimi Bog i Gospa dali velik broj čudesnih ozdravljenja i raznovrsnih milosti, da ljudi vjeruju. I tko ne će da vjeruje onoj čistoj djeci, onim 70 tisuća ljudi, koji vidješe sunce u kretnji, neka vjeruje čudesima, kojim Bog i Gospa i danas obdaruju vjernike, a često i nevjernike. Marija će tu vjeru u Njezinu moć, ljubav i pomoć obilno nagraditi, jer je Majka milosrđa i nepresušivo vrelo ljubavi, utjehe, pomoći.

*

Predragi vjernici! Godine 1926. nošen je kroz grad Dubrovnik lijepi kip »Gospe Presvetog Srca Isusova« iz franjevačke crkve u slavu 50. godišnjice krunjenja ovog kipa. Taj svečani čin pratio je s prozora veliki Dubrovčanin i pjesnik Dubrovnika Ivo Vojnović. Kad je čuo molitve, kad je glas dopro do prozora, sa kojega je htio da bar čuje onaj divni prizor, jer ga slijep nije mogao vidjeti, zadrhće i zaplače od ganuća, od radosti, od velikog vjerskog čuvstva. I do nas je, predragi vjernici, dopro glas Majke naše, Majke svega čovječanstva. Preko one nevine dječice, kojoj se ukazala u Fatimi, poslala nam je glas svojega srca: »Treba da se ljudi poprave, da prose oproštenje za svoje grijehe! Neka se više ne vrijeđa Naš Gospodin, koji je već previše vrijeđan! . . . Prikažite se Gospodinu i budite spremni na žrtve kao naknadu za tolike grijehe i uvrede, nanesene Božjem veličanstvu i mom Bezgrješnom srcu« — Što nam je raditi? Uredimo svoj život u skladu s Gospinom porukom. Primajmo rado križeve, koje nam život nanosi, izbacimo grijeh iz naše sredine! Posvetimo se i danas Bezgrješnu Srcu Marijinu. Molimo Je, da narodi uvide, da su svi ratovi teški udarci čovječanstvu, Crkvi, kulturi. Neka svi narodi uzljube to Prečisto Srce, po kojemu će svijetu najprije doći ne samo mir, nego i ono što je više i plemenitije: izmirenje, ljubav i bratstvo među narodima. Sa visine svoje slave gledat će nas Materinsko oko, Njezino Srce bit će nam izvorom sadašnje i buduće sreće. Presveta Srca Isusa i Marije bila nam uvijek na pomoći! Amen.

U SLAVU BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BL. DJ. MARIJE

(Prigodom stogodišnjice proglašenja dogme o Bezgr. Začeću)

Crkva katolička, predragi vjernici, ono čudnovato drvo, kojega grane do neba dopiru, drvo proizašlo od sjemena gorušičnoga, koje je Isus, nebeski sijač, u zemlju bacio i blagoslovio, uvijek pa i usred oluja i progonstva znalo je očuvati nepovrijeđenu svoju snagu, te neprestano kao nekim novim životom i jačom silom penjati se od slave do slave, od jedne do druge pobjede. Uprav i ovih dana po cijelom katoličkom svijetu, pa i u najzabitnijem kutu, gdjegod se oltar Bogu podiže, gdjegod se pjesma i molitva Stvoritelju pjeva i moli, ta nam Crkva pokazuje, da ona nije suho drvo bez života, nego da je do najosjetljivijih svojih žilica puna snage, puna ljubavi, puna lijepog ufanja za sve one, koji su joj vjerni sinovi.

Crkva katolička, ta zaručnica Isusova, s veselim se veseli, s plačnim plače, veselje njezinih sinova, veselje je njezino, žalost njihova žalost je njezina. Pa kako da ne bude i obratno? Kako da veselje i radost katoličke Crkve ne bude veselje i radost naša?

Ako smo se igda s njom veselili, veselimo se braćo u ove dane! Pristupite svi, nejaki i odrasli, stari i mladi, muško i žensko, svi dođite i gledajte: Bacite vaše oko po ovom Božjem hramu, pa ćete naći na bogato okićenom oltaru veličanstveni kip, koji nam prikazuje jednu od svih Adamovih kćeri, koja je izbjegla sveopćem potopu istočnoga grijeha. Razgledajte je malo bolje, pa ćete se sjetiti, da je to i Majka naša od Isusa nam za majku ostavljena, pa kako da Njena radost i slava ne bude radost i slava naša? Kako da u danu Njezina veselja mi ostanemo okamenjeni, kako da k Njoj ne pristupimo, da Joj svoje poklone ne učinimo, da Joj i mi kojim dobrim djelom, kojim miomirisnim cvijetom ne okrunimo djevičansku glavu? Čije oči da ostanu još zatvorene na toliku svjetlost Marijine svetosti i slave?

Jer mi snage i riječi nedostaju da vam oslovim, kako se pristoji, veličinu današnje Marijine slave, samo ću vam blijedu sjenu te slave u kratko prikazati, uvjeren, da ćete Joj vi isto svoje srce pokloniti.

*

Vječna je bila odluka mudrosti Božje, kaže s. Ivan Zlatousti, da svlada paklenog neprijatelja onim istim oružjem, kojim je on svladao nas, da kobnom stablu znanja dobra i zla suprotstavi stablo spasonosnog križa; da Adamovoj duševnoj smrti suprotstavi tjelesnu smrt Isusovu; da grješnoj Evi, suprotstavi čistu Djevicu Mariju. Đavao se služio ženom Evom, da upropasti rod ljudski, Bog se služi ženom Marijom, da propalom čovjeku opet zraku nade u srce ulije.

Ako se prije Isusa pravom mogao potužiti sin mudroga Siraka zbog toga, što je po ženi došao grijeh, i mi

svi zbog njega umiremo, to sada poslije dolaska Isusova imamo veseliti se i klicati, da smo opet po ženi život dobili.

I zbilja, netom se je nesretni grijeh u raju zemaljskom očutio, netom su se Adam i Eva od straha i srama sakrili, eto gdje veličanstvo Božje pred njih stupa, svakomu svoju kaznu za učinjeni grijeh određuje, pa napose zmiji, lukavom đavlu, kaže: »Neprijateljstvo ću staviti između tebe i žene, između sjemena tvojega i sjemena njezina. Ona će tebi satrti glavu, a ti ćeš vrebati na petu njezinu.« (Gn 3, 15). Svi Učitelji Crkve jednoglasno priznaju, da je Marija ta žena, koja je imala prevladati đavla i popraviti zlo, što je on svijetu nanio.

Zar, dakle, da Marija, koja je imala tako slavan zadatak, da satre glavu sotoni, sama podlegne posljedicama njegova prvog udarca? Zar Marija, koja je došla da uništi njegovo gospodstvo, i sama prije bude njegova robinja, pod njegovim gospodstvom? To bi se protivilo Sv. Pismu. U neprijateljstvu, koje rastavlja zmiju paklenu od žene, Bog ne čini nikakve razlike u vremenu. Između Marije i sotone valja da postoji neprijateljstvo izmjenično, vječno. I uprav je to neprijateljstvo postojalo za Njezina začetka, kao što je postojalo kroz cijeli Njezin život. Marija je imala doći, da svlada potpuno sotonu. Ona, koja je imala potpuno da svlada sotonu, nije smjela niti za sami čas da bude u vlasti sotone. Marija je bez grijeha začeta! O svetosti, o ljepote, o dostojanstva Marijina!

U ovu veliku istinu o Bezgrješnom Začeću velike Božje Majke crkveni Učitelji, sveti Oci, kršćani već u najstarije doba tvrdo su vjerovali, te bi od godine do godine i slavili taj blagdan. Mogao bih vam pripovijedati, kako su pobožni kršćani još u najstarija vremena u čast Majke Marije bez grijeha Začete podizali oltare i kipove, pjevali pjesme i molili molitve. Da, Marija je već tada bogoduhi miris svog Bezgrješnog Začeća poput skromne i nježne ljubice cijelim svijetom rasprostirala, ali tisuće i tisuće kršćanskih duša, stotine i stotine katoličkih biskupa neprestano dizahu ruke prema namjesniku Isusovu na zemlji, a molitve slahu Svemogućemu Bogu, da bi tu skromnu ljubicu uspostavio i podigao na ono dostojanstvo, koje Joj kao Neoskvrnjenoj, Bezgrješnoj Djevici, a Božjoj istodobno Majci pripada.

Osvanu dan 8. prosinca 1854., kad je na papinskoj stolici sjedio slavne uspomene Papa Pijo IX. Taj dan bijaše uprav kao za to od Boga darovan: vedar, bistar, lijep, baš kao proljetni dan. Grad se Rim viđaše u nekoj neobičnoj kretnji zbog vreve naroda, koji je hrpimice grnuo u vatikansku baziliku. Odmah u njoj pada vam u oko na Petrovoj stolici časni, sijedi starac, opkoljen kardinalima, nadbiskupima i biskupima, koji su došli sa svih, pa i najudaljenijih strana svijeta. Pošto se je ispjevalo Evanđelje pontifikalne sv. Mise, biskupi, predstavnici crkava i naroda, bace se pred noge sv. Oca i zamole ga, da udovolji želji cijelog kršćanskog svijeta, da proglasi člankom vjere Bezgrješno Začeće velike Božje Majke. Neizrecivom radošću posluša sijedi starac glas svojih sinova, prizove pomoć Duha Svetoga, uzdigne se na staračke noge te sav oduševljen izreče one slavne riječi: da je Bl. Dj. Marija u prvom času svoga začetka, po osobitoj milosti svemogućega Boga, s obzirom na zasluge našega Spasitelja Isusa Krista, bila sačuvana od svake ljage istočnoga grijeha!

Tko bi vam mogao, predragi vjernici, opisati sad radost i veselje cijelog kršćanskog svijeta? Kao bljesak, koji bljesne, tako brzo razlegne se taj glas na sve četiri strane širokoga svijeta; gdjegod se kršćanin nalazio, gdjegod se crkva katolička ponosito dizala, svud se na osobit način proslavi taj veliki god, onaj trijumf, koji je nebeska naša Majka davno očekivala.

Riječi Isusova Namjesnika na zemlji odjeknuše sve do neba, gdje je Marija zasjala novim svijetlom svoga sjaja. Riječi Isusova Namjesnika nijesu samo na zemlji odaziva našle, nego i samo nebo hoće da im se odazove, da ih potvrdi, da ih blagoslovi. I zbilja, tek su četiri godine, da je Namjesnik Isusov na zemlji proglasio Djevicu Bezgrješnin Začećem, kad i samo nebo u pomoć mu priteče i potvrdi na nebu i na zemlji ono, što je on na zemlji potvrdio, a kroz usta same Božje Majke.

Bilo je to dne 11. veljače 1858., malo — dakle — poslije četiri godine, kad je Bezgrješno Začeće vjerskom dogmom proglašeno bilo. Prosta pastirica, imenom Bernardica Soubirou iz malenog Francuskog grada Lourda, ode sa svoje dvije drugarice da sakupi malo drva. Kad su došle blizu Masabjelske pećine, dvije njene drugarice pregaze mali potočić, koji ih je od spilje dijelio, te dok se i Bernardica pripravljala da to isto učini, začuje veliku tutnju, kao da je nevrijeme. Okrene se naokolo, ali ne ugleda ništa. Opet se prigne da skine obuću, kad eto opet tutnji kao i prije. I gle čuda! U jednoj izdubini, s desne ruke prema pećini, ugleda ona u velikoj svjetlosti mladu gospođu nebeske ljepote: odjeća joj bila bijela kao snijeg, a noge joj stajahu na jednoj grani ruže, koja je tu rasla, a da se grana ni najmanje ugnula nije. Oko pasa imala je plavi pojas, koji vezan s jedne strane boka

visijaše sve do zemlje, a bijela koprena pokrivaše joj glavu i ramena. Nije imala nikava nakita, samo držaše u bogoljubno sklopljenim rukama krunicu, koje bijela kao snijeg zrna izmicahu Joj između prsta. Poslije toga za punih sedamnaest puta imala je Bernardica u malo mjeseci isto viđenje. Kad uprav dne 25. ožujka sretna djevojčica, pošto je više puta upitala čudnovatu gospođu, tko je i što je ona, bi uslišana, jer divna gospođa, podižući ruke i oči pune sjaja k nebu, reče: »Ja sam Bezgrješno začeće«, a za znak istine učini, te isti čas pokraj njenih noga provri bistra i ljekovito-čudnovata voda, koja i dandanas romoneći pripovijeda svijetu veličanstvo i moć Božje Majke. Od onoga časa ondje se neprestano događaju čudesa na očigled svega svijeta. Sa sviju strana grnu tamo ljudi: iz Amerike, Azije, Australije, da o Evropi i ne govorim. Čudesa se događaju ne tajno, već očito pred narodom. Patnici i bolesnici, koji su pet, deset i više godina tražili zdravlje kod raznih glasovitih liječnika u svijetu, kad su poslije sv. Pričesti pili vodu iz onog izvora, što je na zapovijed Marijinu iz zemlje protekla, s mjesta odbacuju svoje štake, idu zdravi i krepki, te iz sveg srca slave Boga i Mariju bez grijeha začetu. Hiljade i hiljade priznaju, da su u tren oka ozdravili po zagovoru Marije, i to se događa gotovo svakog dana eto već punih sto godina. Prevari ili opsjeni tu nema mjesta, jer ne pojedini čovjek, nego mnogi učeni i neuki, bogati i siromašni, svećenici i svjetovnjaci, liječnici i isti nevjernici posvjedočuju ta čudesa.

Kad je božanski naš Spasitelj navještao nebeski svoj nauk među ljudima, okorjelu nevjeru farizeja i Židova ukorio je ovim riječima: »Ako ne činim djela Oca svojega, ne vjerujete mi! Ako li činim, i ako meni ne ćete

vjerovati, djelima vjerujte« (Iv 10, 38). »Djela, koja činim u ime Oca svojega, ona svjedoče za me« (Iv 10, 25). Tako su danas Lurdska čudesa neoborivi dokazi, znamenje dano narodima, da vjerujemo u svemu Crkvi Kristovoj i da tako postignemo svoj konačni cilj — vječno spasenje.

Kad — naime — Bog dupušta, da se na ovom mjestu, gdje se je ukazanje nazvalo Bezgrješnim Začećem, događaju čudesa, jasno tim govori i nuka nas, da tim čudesima kao najtvrđim dokazima vjerujemo kao i u onaj nauk Crkve, koji je ona svojom dogmom proglasila, da je — naime — Marija Majka Božja bez istočnoga grijeha začeta.

Ali kakav odnos svi ovi događaji imaju s današnjom slavom, s današnjim danom? — To je bilo, ali što danas mi slavimo? Sretni i veseli događaji, predragi vjernici, koji se dogode u svijetu, u vašoj kući, o kako duboko ostanu ucijepljeni u vašem srcu. Svake godine nastojimo da što bolje provedemo i proslavimo onaj sretni dan, koji nas je u prošlosti kakvom srećom obasuo. Eto vam kratkog razloga, zašto smo se mi danas u ovu crkvu, kao mladu nevjestu veselu i nakićenu, sakupili. Sakupili smo se, naime, da opet dozovemo u pamet onaj sretni i blagoslovljeni čas, kad je naša mila Majka Marija bila na toliko dostojanstvo uzdignuta, kad je bila proglašena Bezgrješnom u začeću, kao što je bila u životu.

*

Uprav dana 8. prosinca ove godine navršit će se stotinu godina, otkako je naša nebeska Majka od neba i zemlje Bezgrješnom proglašena bila. Jer nije moguće, da ta velika radost cijelog kršćanskog svijeta isti dan u

svim crkvama proslavljena bude, to smo za ovaj kraj odabrali ovaj dan, da odamo dostojnu počast našoj velikoj Bezgrješnoj Majci.

Ovo su dani spasenja, dani velike utjehe, u kojim je slavno vladajući sv. Otac Papa Pijo XII. podijelio obilate oproste svim kršćanima uz stanovite uvjete. Da nam se pruži prigoda, da tjelesno obogatimo, sigurno bismo sve učinili, ali je ne bismo propustili. Ne propustimo, predragi vjernici, ni ovu lijepu prigodu, a da ne obogatimo dušu svoju onim blagom, koje nam lupež ukrasti ne može, ni crv podgristi. Blagom, koje će nas i preko groba pratiti, blagom, koje će nas kititi kroz život u vječnost. Na tom pak daru ostanimo harni velikoj Božjoj Majci i Majci našoj, kojoj Crkva osobito u ove dane s puno veselja pjeva:

SVA SI LIJEPA O MARIJO, I GRIJEHA ISTOČNOG NEMA U TEBI.

TI SI SLAVA JERUZALEMA, TI RADOST IZRAELA, TI DIKA PUKA NAŠEGA. Amen.

Tiskara „Ivo Čubelić“ Dubrovnik